

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLII. évfolyam • 2007. november

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Államfők a Budakeszi Vadasparkban

Az államfők

A fenntartható fejlődésről tárgyalt, majd a Pilisi Parkerdő Zrt. Budakeszi Vadasparkjába látogatott Sólyom László magyar köztársasági elnök meghívására a görög, a horvát és az osztrák államfő.

A „zöld elnökök” találkozója alkalmából a Budakeszi Vadasparkba látogatott a magyar, a görög, a horvát és az osztrák államfő. *Sólyom László, Karolos Popoulias, Stjepan Mesić és Heinz Fischer*

elnököket *Zambó Péter*, a Pilisi Parkerdő vezérigazgatója üdvözölte. A félórás séta során *Sombegyi Tamás*, a Vadaspark Kht. igazgatója mutatta be a nagyvadkifutók lakóit. A népes csoportokhoz hozzászóltak állatok ez alkalommal is kíváncsian közeledtek a magasrangú látogatókhoz. Különösen nagy sikert arattak a bégető muflonbárányok, a barcogó dámszarvasbika és az európai bölények. A 2005-ben felújított kiserdőházban lakó borzok is meg-

tisztelték a vendégeket azzal, hogy előbújtak másfél méter mélyre ásott földalatti várukból. A zöld elnökök sétájuk végén egy Vadasparkba igyekvő gyerekcsoporttal is találkoztak, így személyesen tájékozódhattak a Pilisi Parkerdőnél folyó környezeti nevelésről.

Az 1979-ben alapított Budakeszi Vadaspark célja a Magyarországon és Európában honos vadon élő állatok természetes élőhelyükön történő bemutatása. A mintegy 26 hektáros területen jelenleg 32 faj közel 120 egyede él. A nagyvadfajok tágas kifutói az erdő fái között helyezkednek el. A Vadasparkban kilátó, a bejáratnál erdei pihenőhely várja az évente mintegy százezer látogatót.

A terepi program végén Sólyom László a Vadaspark Étteremben adott ebédet vendégei tiszteletére. Ugyanitt bemutatkozott a Buda Vidék Zöldút program, melynek célja a térség 12 településén a természeti és kulturális örökségen alapuló aktív turizmus megteremtése. A Budakeszi Vadaspark a Zsámbéki-medencében futó Zöldút kapujaként aktív szerepet vállal a térség fejlesztésében.

A vadasparki látogatást megelőzően az államfők a Magyar Tudományos Akadémián rendezett Nemzetközi Tudomány Világforum keretén belül a fenntartható fejlődés lehetőségeiről tárgyaltak.

Lomniczi Gergely
Fotó: **Budakeszi Iránytű/Bánkuti Ákos**

Sólyom László a gyerekekkel

A magyar államfő Zambó Péter vezérigazgatóval

A harmadik oldal

Erdésszakmánk sokszínű világa az ellentmondásos és nebezségekkel teli bétéköznapjait – időnként – bensőséges és felemelő pillanatokkal töri meg. Ez utóbbiak sorába tartozik nemzetünk és egyesületünk sorsfordító történelmi eseményei előtti tisztelgés, azok örömet adó megidézése, őszinte szembesülés múltunkkal. Ez évről tudósításainkból még elmaradt három megalapító esemény bü tükörképe volt mindennek. Idézzük fel, „mert elfut a víz és csak a kő marad” (Wass A.).

A vancouveri Brit Kolumbia Egyetemen (UBC), 2007. június 14-16-án ünneplés keretében emlékeztek meg a soproni Erdőmérnöki Főiskolát 50 évvel ezelőtti elhagyó menekült tanárok és diákok második Alma Mater-be történő érkezéséről. Amikor 2007. június 14-én 11 óra után a 141 itt végzett erdőmérnök közül 75 fő az egyetem aulájából elindult ezen az egyedülálló ballagáson, s átlépett az általuk készített székely kapun elbaladt diák- és felnőtt életüket szimbolizáló kopjafa előtt s a rangos vendégek sorfala között és közben ajkukról felcsendültek a soproni nóták szívbemarkoló, érzelmes, vidám és szárnyaló dallamai – mindenki érezte, itt egy rendkívüli és megismételhetetlen eseménynek lett a tanúja. A Kanadában végzett erdészeti fakultás eltökélt akarattal az Újvilágban elültette a magyar erdészeti kultúra magját, amely napjainkra tekintélyes fájvá terebélyesedett. Büszkeség töltött el, hogy magyar erdészként közöttük lehettem.

Egyéves előkészítő munka eredményeként az OEE a GEO-ENVIRON Környezetvédő Egyesülettel közösen 2007. augusztus 18-22. között Kárpátaljára emléktúrát szervezett, hogy szembeálljon az OEE 125 évvel ezelőtti (1882. augusztus 21-25.) Máramaros megyében tartott vándorgyűlésével, közgyűlésével. Mi is elindultunk augusztus 20-án Körömezőre, hogy a Fekete Tisza folyását követve eljussunk annak forrásához, majd az oklaji fennsíkon, a közgyűlés egykori helyszínén felavassuk Tisza Lajos volt elnökünk megújított emléktábláját és ünnepi megemlékezést tartunk ugyanott, ahol elődeink az erdős Kárpátok erdőgazdálkodásáról meghozták nagyívű döntéseiket. A korabeli részletes beszámolók is az akkori „életrealó” egyesületünk erkölcsi és szakmai erejét közvetítették felénk. A táj varázslatos szépsége pedig eltávolított bennünk a féligazságokra épülő hazai valóságtól. Jó érzés kerített hatalmába bennünket azért, mert magyar erdészként nagyszerű elődök nyomdokain járunk, tarsolyunkban hozva az emlékezés mához szóló üzenetét.

A Kárpát-medencei erdészek I. találkozója Budapesten, 2007. szeptember 20-21-én került megrendezésre. Az OEE volt székházában, abonnan a XIX-XX. század fordulóján elindult az a szellemi kisugárzás, mely a térség erdőgazdálkodását európai színvonalra emelte, tanácskoztak a meghívott erdélyi, felvidéki, vajdasági, szlavóniai, Mura-vidéki, szerb és osztrák erdészek a magyar erdészek reprezentánsaival. Ahol „az erdész szíve mindig az erdőn marad” mondat elhangzik, onnan joggal indítható az egységes szemléletű Kárpát-medencei erdőgazdálkodás programja. Az első lépést jó irányba mindannyian megtettük.

Dr. Pethő József
OEE elnök

Tartalom

Köztársasági elnökök a Pilisben11/B2
Végső búcsú Herpay Imrétől.....346

Tanévnyitó az Erdőmérnöki Karon.....347

Kanadában is megemlékeztek az 50 éve történekről349

Lélekemelő ünnepségsorozat Vancouverben359

„Viruljon hazánk erdészete” ..360

Emléktúra a Fekete-Tisza forrásához az OEE 1882. évi vándorgyűlésének 125. évfordulóján

Király Pál: In memoriam Prof. Dr. Fodor István366

Kárpát-medencei Erdészek I. Találkozója, Budapest368

Pápai Gábor: Egy darabka Nobel-díj egy erdésznek371

Somogyvári Vilmos: Az magán erdészeti szaktanácsadás rendszere Magyarországon ..372

Mizik András: Európai források az erdőgazdálkodásban374

Baran Tibor: A globális felmelegedés és a jövő fafajai375

Pápai Gábor: Egy vállalkozás története tanulságokkal376

Frank Norbert: A szelídgesztenye (Castanea sativa Mill.) erdőművelési tulajdonságai378

Nagy László: Az archív Erdészeti Lapok digitalizálása ..380

Detrich Miklós: Szálloda a Zselicben11/B3

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLII. évfolyam 11. szám (november)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Puskás Lajos, Sárvári János.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93, fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@mtesz.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: **DR. PETHŐ JÓZSEF elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2007. november 15.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: A levél őszi metamorfózisa. Fotó: Pápai Gábor.

Végső búcsú Herpay Imrétől

Kidőlt egy nemes tölgy a magyar erdészet templomának oszlop-csarnokából.

Az Országos Erdészeti Egyesület nagyrabecsült néhai elnökét, dr. Herpay Imre okleveles erdőmérnököt, mindannyiunk tanítómesterét, professzorát gyászolja. Ravatalánál, ebben a szívszorító órában még egyszer idézzük fel alakját, alkotó életpályájának legösszetettebb 11 évét, és szembesüljünk 1979. (X.13.) és 1990. (IV.28.) között az egyetemes magyar erdészetért vállalt elnöki szerepével, annak göröngyös erdei útjával, meghatározó állomásaival.

Az erdészszak megtisztelő felkérését akkor vállalta el, amikor – hogy szavait idézzem – a magyar társadalomban, így az erdészetben is – a konszolidáció előrehaladásával – sokasodtak a negatív jelenségek. Akkor vállalta, amikor az erdészszakma szilárdnak hitt talpazatán is repedések támadtak, amikor a hatalmi törekvések rést ütöttek alapintézményeinken.

De vállalta a szolgálatot, mert hitte, hogy az erdészet veszélyes vizekre tévedt hajóját megfelelő erkölcsi magaslatról, jó szellemű hozzáállással, az Országos Erdészeti Egyesület tekintélyes háttérével, jó irányba lehet navigálni.

Bízott abban, hogy személye egyúttal biztosítja az átmenetet a II. világháború befejezése utáni korszak távozó nagy nemzedéke és a felkészült új generáció között.

Hittel vallotta, hogy csak „a szakmaszeretet erősítése, az összetartozás érzé-

GYÁSZJELENTÉS

*„nem azé, aki akarja,
sem nem azé, aki fut,
hanem a kivárált Istenté.”
(Római levél 9:16)*

A gyászoló család, a Nyugat-Magyarországi Egyetem, az Erdőmérnöki Kar és az Országos Erdészeti Egyesület mély fájdalommal és megrendüléssel adja hírül, hogy

Dr. h. c. Dr. HERPAY IMRE

okleveles erdőmérnök, a mezőgazdasági tudomány kandidátusa,
az Erdőmérnöki Kar volt dékánja,
az Országos Erdészeti Egyesület volt elnöke,
az Erdőhasználat és Feltárás Tanszék volt vezetője,
Bedő Albert-díj, Új helyi Imre-díj, Vadas Jenő emlékérem, Munkaéremrend aranyfokozat
és a Bernhard-Eduard Fernow Plakett kitüntetések birtokosa

2007. szeptember 4-én, életének 84. évében elhunyt.

Személyében a Nyugat-Magyarországi Egyetem, az Erdőmérnöki Kar,
a magyar erdészettudomány, valamint az erdészeti felsőoktatás meghatározó, egyik legkiválóbb
személyiségét veszítette el.

**Búcsúztatása selmeci-soproni hagyományaink szerint
2007. szeptember 14-én (pénteken) 14.00 órakor
Sopronban, a Nyugat-Magyarországi Egyetem főépületének aulájában,
temetése a református egyház szertartása szerint 15.00 órakor a Szent
Mihály temetőben lesz.**

A Nyugat-Magyarországi Egyetem és az Erdőmérnöki Kar elhunyt professzorát,
az Országos Erdészeti Egyesület egykori elnökét saját halotjának tekinti.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik osztoznak a Család és az Egyetem gyászában,
utolsó útjára elkísérik. Halottunk végakaratainak megfelelően kérjük, hogy a koszorúkra szánt
összeggel a Selmeci Társaságot támogassák. („Selmeci” meggyőzéssel az alábbi
bankszámlaszámra utalható: 10033001-00282864-00000000)

EMLEKE ÖRÖKKÉ SZÍVÜNKBEN ÉL!

Gyászoló Család	Nyugat-Magyarországi Egyetem	Erdőmérnöki Kar	Országos Erdészeti Egyesület
-----------------	---------------------------------	-----------------	---------------------------------

Távíratcím: Nyugat-Magyarországi Egyetem, 9400 Sopron, Bajcsy-Zs. u. 4.

sének ébrentartása, a barátság ápolása teremti meg azt a légkört, amelyben az emberek áldozatokra is képesek, „amelyben alkotókészségük kibontakozik.” Elnökségének minden napját ezzel a szilárd erkölcsi alappal, szakmai tudásának teljes vértetében szolgálta.

Emberséget sugárzó egyénisége, a vitatott szakmai kérdésekben megmutató nyitottsága és hozzáértése, a szakmánkat ért belső és külső támadások hárítása során mutatott higgadsága, mind-mind hozzájárult ahhoz, hogy megőriztük ágazati egységünket, s így

Egyesületünk tekintélye, társadalmi elismertsége is nőtt.

Elnöksége alatt kidolgozott erdészeti politika nyitást jelentett a jövő erdőgazdálkodása egyetlen lehetséges útja, a humánökológia irányába.

Európai erdész volt, méltó az elnöki szerepre, hisz a magyar erdőgazdálkodás elismert külföldi képviselével bezártágunk kapuját nyitotta ki a nagyvilág erdészete felé.

Egyesületünk páratlan története előtt mindig őszinte tisztelettel adózott. Tanulságul csak egy mondat az 1986-ban a jogosan visszakövetelt székházunk emléktáblájának avatásán elhangzott beszédéből: „Az a sok pozitív, a társadalom számára a mai napig hasznot hozó törekvés, amely e házban alakult ki, álljon példaként előttünk és adjon erőt ahhoz, hogy legalább úgy szolgáljuk a közösséget, mint az a nemzedék, amely a székházat létrehozta és ezzel áldozatkészségből is példát mutatott.”

Igen, ember maradt az embertelenségben. Mennyire rá vonatkoznak az író szavai: „ha embertársad, szaktársad cselekedetét menteni nem tudod, mentsd a szándékait; ha a szándékai nem menthető, mentsd élete körülményeit: ha ezzel sem mentheted – terítsd rá a Szeretet köpenyét.

Tisztelt Elnök Úr!

Most már hiába várjuk oly sokszor felénk nyújtott szereteted köpenyét. Eltávolítól közlünk! A magyar erdészek tisztelettel adóznak az értük végzett Szolgálatért, őszinte főhajtással köszönek el Tőled. Szeretett erdeid halk őszi lombja fájdalmat közvetít felénk.

Alakod távolodik, már a mennyei magasságok erdejéből szólsz hozzánk. De most is a szakmánk iránti féltő, aggodó, utódod felé áradó erősítő és biztató szavaidat hallom.

Fennmaradásunk záloga csak az az erdei ösvény lehet, amelyen Te is jártál. Továbbra is figyelj ránk, óvd lépteinket. Nevedet aranybetűkkel írtad be Egyesületünk történetébe.

Emlékedet megőrizzük.

Isten Veled!

Legyen Neked könnyű a Föld!

Nyugodjál békében!

Dr. Pethő József
elnök

Fotó: Pálai Csaba

Tanévnyitó az Erdőmérnöki Karon, jubileum Kanadában

A 200 éves önálló magyarországi erdészeti felsőoktatás 2007/2008. tanévének nyitásakor *prof. dr. Faragó Sándor* rektor ünnepi köszöntője után *prof. dr. Náblik András*, az Erdőmérnöki Kar dékánjának tanévnyitó beszéde hangzott el.

A beszédeket követően *Szépligeti Mátyas* természetvédelmi memóriahallgató *Albert Levente* professzor: Ne siess c. versét mondta el.

Következő napirendi pontként *prof. dr. Faragó Sándor* rektor az Erdőmérnöki Kar Tanácsának előterjesztése alapján az Egyetem által adományozható legmagasabb kitüntetés, a tiszteletbeli egyetemi doktori, „doctor honoris causa” címet adományozott és egyúttal tiszteletbeli doktorrá avatta *dr. Richard Potts*ot, a The Game Conservancy Trust (a Európa legnagyobb vadbiológiai kutatóintézete) nyugalmazott vezérigazgatóját. Dr. Richard Potts napjainkban is az intézmény konzultánsa, emellett független tanácsadó hazájában, Spanyolországban, Ausztriában, Dániában és Oroszországban. Elnöke a World Pheasant Associationnak, alelnöke a British Ornithologists Unionnak, elnöke a C.I.C. Small Game Commissionnak, a Trustee of the African Game Research and Education Trustnek. Sok, a természeti erőforrásokkal és természetvédelemmel foglalkozó kormányzati tanácsadó testületnek és tanácsnak a tagja, ugyanilyen szerepet vállal a The Wildfowl and Wetlands Trust-nél, a British Trust for Ornithology-nál és a British Ornithologist Union-nál. Az

European Journal of Wildlife Research szerkesztőbizottságának a tagja. Kutatási eredményeit mintegy 100 tudományos közleményben tette közzé, közülük a legismertebb a „The Partridge: Pesticides, Predation and Conservation”, amellyel elnyerte az Egyesült Államokban a legrangosabbnak tartott, a The Wildlife Society „Év Könyve” díjat. Számos tudományos és szakmai elismerést kapott munkássága során. Dr. Potts mintegy másfél évtizede tart fenn szoros szakmai kapcsolatokat a Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézettel, amely párhuzamos kutatási projektek működtetésével, információcserével, konferenciaszervezéssel, kutatói cserélőtevékenységekkel, nemzetközi fórumokon való közös fellépéssel is igazolható.

A tiszteletbeli doktorrá avatást követően *Sirmann Ferenc* szakállamtitkár, a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium kabinetfőnöke mondta el ünnepi köszöntőjét.

A továbbiakban kitüntetések adományozására került sor. Posztumusz Miniszteri Elismerő Oklevelet kapott a pár hónappal ezelőtt elhunyt *dr. Mészáros Károly* intézetigazgató professzor, a Nyugat-Magyarországi Egyetem általános rektorhelyettese.

A Nyugat-Magyarországi Egyetemért Emlékérem kitüntetésben részesült *Ébert András*, a selmecbányai Szlovák Bányászati Múzeum munkatársa. Ébert András évtizedeken keresztül a Selmecbánya-Sopron kapcsolat egyik legfőbb előremozdítója, tolmácsolóan túl farradhatatlan szervezőként vesz részt a két város, az Egyetem és Selmecbánya közötti párbeszéd több szintű előkészítésében, lebonyolításában. Jelenleg muzeológusként a Szlovák Bányászati Múzeum szakmai osztályán dolgozik. Kiállítások szervezése, előkészítése, idegenvezetés, és szakmai kutatási munkákban való részvétel tartozik feladatai közé. A Szlovák Bányászati Múzeum és az Egyetem számos közös programjának, kiállításainak selmeci szervezője, nélkülözhetetlen szerepet játszik az egyetem-történelmi kutatásokban, a társintézményekkel való kapcsolattartásban. Folyamatosan szervezi a hallgatói csoportok látogatását, selmeci tartózkodását, aktív idegenvezetőként kalauzolja az odalátogatókat, akik mindenben érezhetik segítő kezét.

Leskó György és hitvese is UBC-hallgatók voltak. Az aranydiplomát Sopronban vehették át

Palkovics János Róbert a UBC-n végzett bőkezű mecénás átveszi aranydiplomáját

Az Erdőmérnöki Kar Pro Silva Natura et Venatoria kari dísztört adományozott Szövényi Zsoltmak, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Felsőoktatási Főosztály vezetőjének.

A magyar felsőoktatás az elmúlt években jelentősen átalakult, számtalan reform, új törvények és új rendszer alapján folyik a képzés. Szövényi Zsolt aktív szerepet vállalt a magyar felsőoktatás képzési rendszerének átalakításában. A Minisztérium és az Erdőmérnöki Kar közötti kifejezetten jó munkakapcsolat meghatározó személyisége, mindig figyelemmel kísérte szakalapítási, szakindítási, és az új szerkezetű képzési rendszer bevezetéséhez szükséges egyéb kéréseinket, határozottan támogatta kari érdekeink megvalósulását. Szakvéleményére minden esetben számíthattunk és számíthatunk, a Kar mindenkoros dékánja és vezetése munkáját számtalan esetben tette könnyebbé, és a változó felsőoktatási jogszabályok alkalmazása során egyszerűbbé.

Az ünnepi Kari Tanácsülés következő napirendi pontja tiszteletdiplomák

átadása volt az 50, 60 és 65 évvel ezelőtt végzett okleveles erdőmérnökök részére. Ebben az évben kivételes alkalomként az 1952-ben a BME Földmérő-mérnöki Karára Sopronban beiratkozott és 1957-ban diplomázott földmérő mérnö-

kök is itt, Sopronban vehették át tiszteletdiplomájukat. Az 50, 60 és 65 évvel ezelőtt erdőmérnöki oklevelet szerzettek részére az arany-, gyémánt-, vasoklevelet *prof. dr. Faragó Sándor* rektor és *prof. dr. Náblik András* dékán, a MBE Építőmérnöki Kar képviselőjében a földmérő mérnökök díszoklevelét *prof. dr. Ádám József* akadémikus nyújtották át. A tiszteletdiplomások nevében *dr. Szász Tibor* gyémántokleveles erdőmérnök köszöntötte az Alma Matert.

Nagy Csaba tárogatóművész magyar történelmet idéző dallamait követően hallgatói kitüntetések átadására került sor. Az Egyetem által adományozható legmagasabb hallgatói kitüntetést, az Alma Mater Emlékérmét a hagyományok ápolásában való szerepvállalása, kiváló tanulmányi eredménye és az egyetemért végzett munkája elismeréseként *Gál Brigitta* okleveles környezetkutató, valamint a jó tanulmányi eredménye az egyetemért, valamint a közösségért végzett munkája elismeréseként és a selmeci hagyományok méltó ápolásáért *Gergél Sándor* okleveles erdőmérnök vehették át.

A Kozák Antal ösztöndíjat az alapító adta át.

Elsőéves mérnökhallgatók

Dr. b.c.dr. Kozák Antal egyetemi tanár, okleveles erdőmérnök, egyetemünk volt hallgatója, a vancouveri University of British Columbia professzor emeritusa felajánlásai alapján az Erdőmérnöki Kar Tanácsa *Kozák Antal ösztöndíjat* alapított, melynek alapján matematikai statisztika tantárgyból nyújtott

kiváló teljesítményéért díjazásban az idei tanévben *Merkei Gábor* okl. erdőmérnök-hallgató és *Ligacs Gergely* okl. faipari mérnök-hallgató részesültek.

Az Alma Mater iránt érzett tisztelet jelül és az erdészeti felsőoktatás támogatása érdekében alapított *Gratzer Miklós* ösztöndíjat a 2007/2008. tanévben

Győriványi Dániel okl. erdőmérnök hallgató nyerte el.

Az oktatási miniszter a 2007/2008. tanévben az Erdőmérnöki Karon nyolc kiváló tanulmányi eredménnyel rendelkező hallgató részére nyújtott köztársasági ösztöndíjat: *Fűr Tamás* erdőmérnök-hallgató, *Hájos Annamária* környezettudományi szakos hallgató, *Horváth Éva* környezettudományi szakos hallgató, *Horváth Zsuzsanna* környezettudományi szakos hallgató, *Kaszala Judit* erdőmérnök-hallgató, *Kinszler Anita* környezetmérnök-hallgató, *Kovács Ferenc* erdőmérnök- és *Szépligeti Máttyás* természetvédelmi mérnök-hallgató vették át az erről szóló oklevelet *Szövényi Zsolt* főosztályvezetőtől.

A tanévnyitó ünnepi kari tanácsülést az első évfolyamos hallgatók eskütetele és egyetemi polgárrá avatása zárta. A dékáni kézfogást követően *Kovács Ferenc* erdőmérnök-hallgató szolt az első éves diáktársakhoz.

Ünnepségünk hagyományosan a mindhárom versszakkal elénekelt Erdészhimnusszal zárult.

Dr. Varga Viktória

Fotó: **Pápai G.**

Kanadában is megemlékeztek az 50 éve történekről

A tanévnyitót megelőzően Vancouverben a British Columbiái Egyetem háromnapos ünnepséget szervezett az 50 éve megalakult magyar erdészeti fakultás tiszteletére. Az ünnepségről a Szerkesztőség több beszámolót, megemlékezést kapott, melyeknek szerkesztett változatát közöljük a következőkben, egyben elnézést kérve az olvasótól, hogy olykor ismétlések fordulnak elő az írásokban.

Soproni öregdiákok Vancouverben

Amint arról legutóbbi lapszámunkban beszámoltunk, jeles eseménysorozat helyszíné volt a vancouveri British Columbiái Egyetem (UBC) a közelmúltban. A soproni erdőmérnöki főiskoláról 1956-ban menekülni kényszerült tanárok és diákok megérkezésének 50. évfordulója alkalmából rendeztek megemlékezést a nyugat-kanadai intézményben. Mivel múlt heti tudósításunkat élénk visszhang kísérte, ezért újabb részleteket közlünk a többnapos eseménysorozatról.

Victorai magyarok ünnepelnek az 50-éves évfordulón. Fotó: Benkő Géza

Az ünnepségen az UBC és a soproni Nyugat-magyarországi Egyetem is a legmagasabb szinten képviseltette magát. A vancouveri intézetet *prof. Stephen Toope*, az egyetem elnöke, *Allan McEachern*, az egyetem kancellárja és *dr. Jack Saddler*, az erdőmérnök-

ki fakultás dékánja, míg a soproni egyetemet *prof. dr. Faragó Sándor* rektor, *prof. dr. Náblik András*, az erdőmérnöki kar dékánja, *prof. dr. Molnár Sándor*, a faipari mérnöki kar dékánja, *iff. Sarkady Sándor*, a központi könyvtár főigazgatója és *Wesztergom Viktorné*,

az FMK dékáni hivatalának vezetője képviselte.

A nyitó ceremónia szabadterén zajlott le, sátor alatt, több száz résztvevővel. Megható jelenet volt, ahogy a soproni öregdiákok selmeci nótákat énekelve jöttek ki az erdészkar épületéből és áthaladtak a székely kapu alatt.

Ezt a csodálatos székely kaput az egyik soproni diák, *Józsa László* faragta, és büszkén hirdeti a világnak a British Columbiai Egyetem nagylelkűségét, amellyel a soproni diákokat befogadták.

Az ünnepségen beszédet mondott többek között a UBC elnöke, a NYME rektora, British Columbia felsőoktatási tartományi minisztere és a természeti erőforrások tartományi miniszterhelyetese, valamint *dr. Vastagh Pál*, a Magyar Köztársaság kanadai nagykövete. Az esemény fénypontja volt *Gratzer Miklós* professzornak, az öregdiákok elnökének humorral fűszerezett kitűnő beszéde.

Az esemény kiemelkedő színfoltja volt a torontói Rákóczi Alapítvány által készített Magyar Exodus című kiállítás. Ennek hivatalos megnyitóján részt vett *dr. Jack Saddler*, az erdőmérnöki kar dékánja, *Ayklerné Papp Zsuzsa*, a Rákóczi Alapítvány elnöke, *Jim Farrell* miniszterhelyettes és *dr. Vastagh Pál* nagykövet. Az 1956-os forradalom után Kanadában letelepedő közel 38 ezer magyar menekült életéről, megpróbáltatásairól és teljesítményéről beszámoló kiállítás jelentősen emelte a konferencia színvonalát. A kiállítás már eddig is nagy visszhangot keltett több kanadai tartományban és nagyvárosban, és most volt először látható British Columbiában.

Szintén emlékezetes része volt az ünnepi eseménysorozatnak a magyaros ebéd és a könyvtár főigazgatójának osztrák filmhíradókból készített vetített összeállítása.

A délutáni előadások során méltatások hangzottak el volt és jelenlegi UBC-

Józsa László terepszemlét tart, a leendő kopjafához alapanyagot keres

vezetők, *Szalkai András* soproni öregdiák, *Stephen Tolnai* (Tolnai István soproni öregdiák fia), *Doug Stables*, a Kanadai Erdészeti Egyesület elnöke és még mások részéről.

A másnapi tudományos-szakmai rendezvényen több kiváló előadás hangzott kanadai soproni öregdiákok részéről: *Tolnai István*, *Szalkai András*, *Apt Kamill*, *Jubász Erzsébet*, *Józsa László*, *Homoky István*, *Orlócíné Mihály Márta*, *Baraksó János*, *Kerekes József* és *Kozák Antal* szerepelt. A soproni egyetem rektora és a karok képviselői angol nyelvű előadást tartottak. Méltó befejezésként igen jó hangulatú banketten vettek részt a meghívottak, ahol további hozzászólások és köszöntések hangzottak el. A soproni köszöntésen kívül nagy tetszéssel fogadott beszédet mondott *Petbő József*, az OEE elnöke és *Robert Kozák*, erdészstanár méltó utódaként *Kozák Antalnak*, a UBC és a soproni egyetem egyaránt elismert professzorának.

(Megjelent a *Magyarság c. kanadai lap* 2007/27. számában)

rán kurzusokat vezetett graduális és posztgraduális hallgatóknak, oktatóknak, kutatóknak. A soproni PhD képzéshez kidolgozta a „Tudományos munka tervezése és értékelése” c. tárgyat. Ezzel jelentősen hozzájárult a soproni doktorképzés megszervezéséhez.

Bódig József prof. a Colorado State University professzoraként több fiatal faipari mérnök oktatót fogadott egy-egy év időtartamra, elősegítve nevezettek tudományos munkáját. Bódig József együttműködésével bontakozott ki Sopronban a roncsolásmentes vizsgálati oktatás és kutatás. A soproni oktatók is hasznosan forgatják Bódig József professzor Famechanika könyvét.

Iffjú Géza prof. (Virginia-Tech) az USA-ban valósította meg szakmai karrierjét. Kiemelkedő tudományos munkát végzett a faanatómia és a fizika területén, és megszervezte az USA egyik legerősebb fatudományi intézetét. Ezen intézetben 3 kollégánk szerzett PhD fokozatot, és további 8 kolléga végzett hosszabb-rövidebb kutatómunkát. Az

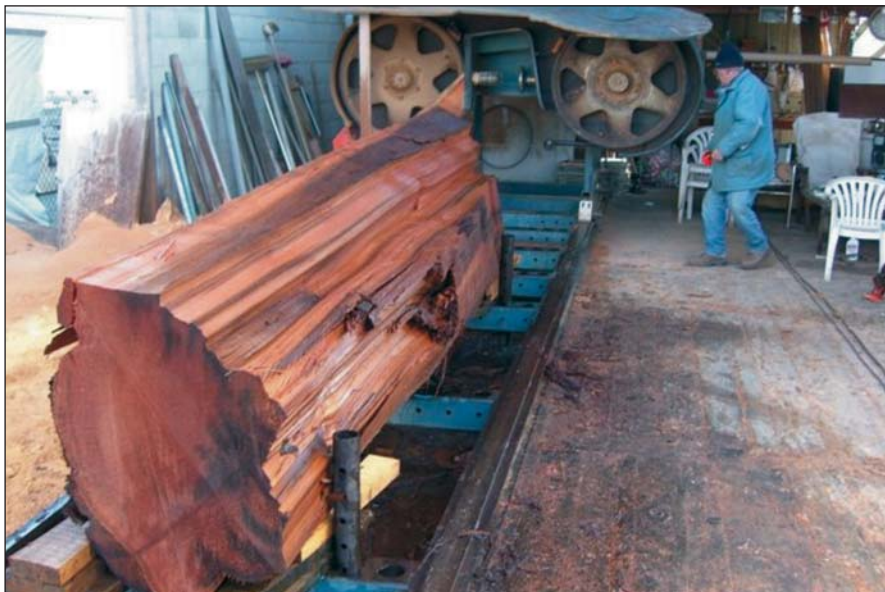
Segítség az itthon maradottaknak

Az érdemi együttműködés politikai okokból csak az 1970-es évek második felében kezdődött, és ennek mozgatói *Kozák Antal*, *Bódig József* és *Iffjú Géza* professzorok voltak. 1978-ban *Orbay László* faipari mérnök első ösztöndíjas-ként Vancouverben folytatja doktori tanulmányait. Az együttműködés fokozatosan szélesedik, egyre többen látogatnak hosszabb-rövidebb időre Sopronba, és kialakul az intézmények közötti kapcsolati is. Az alábbiakban elismeré-

sünket, hálánkat is kifejezve név szerint méltatjuk támogatóinkat.

Kozák Antal prof. (UBC Erdészeti Kar) dékánhelyettesként és azóta is folyamatos szervezője, segítője az együttműködésnek. Az 1980-as évek közepétől rendszeres szoros oktatási-kutatási kapcsolatot tartott és tart fenn a soproni alma materrel. Iskolateremtő tevékenységet végzett a korszerű erdészeti-faipari statisztika oktatásának soproni megteremtésében. E tevékenysége so-

itt végeztek közül *Peszler Ilona* és *Láng Elemér* a FMK professzorai.

Balatinecz János prof. (University of Toronto) a faanatómia oktatásához, kutatásához adta át tapasztalatait Sopronban. Több kollégát fogadott Torontóban, segítve tudományos munkájukat, és két alkalommal tartott hosszabb kurzusokat Sopronban a faanatómia oktatására. A

nyárültetvények faanyagminőségével kapcsolatban konkrét kutatási együttműködést végzett a soproni karral.

A fenti 4 professzor (*Bódig J., Balatinecz J., Ifjú G., Kozák A.*) a soproni egyetem díszdoktora lett kimagasló segítőkész tevékenységéért.

Szoros baráti szálak fűzik a Faipari Mérnöki Kart *Adamovics László* mechanika és *Lux András* fizika professzorokhoz. E két tudományterület ma a Faipari Mérnöki Kar gondozásában van, és így mindkét idős, nagyrabecsült kollégával tartjuk a kapcsolatot. Mindkét professzort 2005. évben az egyetem díszpolgárává választották.

Szanyi László PhD a több évtizedes papíripari kutatási tapasztalatait adta át a soproni kollégáknak. Éveken keresztül rendszeresen tartott előadásokat, segítette a fiatal oktatókat, kutatókat munkájukban. Több alkalommal fogadta a Vancouverbe látogató kollégákat.

Grozdits György PhD (University of Louisiana, USA) széles körű szakmai tapasztalatait előadások, közös publikációk formájában törekedett átadni a soproni kollégáknak. A szárítással összefüggő kutatásokhoz speciális műszert ajándékozott. A tehetséges hallgatókat pedig az általa létrehozott ösztöndíjjal támogatja.

Szanyi L. és *Grozdits Gy.* tevékenységét a kar legmagasabb kitüntetésével, a Pro Facultate Engineers emlékéremmel ismertük el.

Meg kell még arról is emlékeznünk, hogy *Józsa László* (Forintek Corp.) minden soproni kollégát nagy szakértelemmel kalauzol a „Forintek” kutatóintézetben és előadásának is nagy sikere volt Sopronban.

Kötelességünk még megemlékezni *Palkovics Jánosról*, aki nem faiparosként, hanem magánemberként mindenkor segítette karunk és a soproni Alma Mater működését.

Úgy hiszem, ezen előadásban még számos kollégáról meg kellene emlékezni, mert akár a soproni, akár a vancouveri találkozások során mindig szeretetet és segítőkészséget tapasztaltunk.

Az eddigi együttműködések tovább erősíti az a megállapodás, amelyet a soproni Erdőmérnöki Kar dékánja 2006. évben kötött a UBC Erdészeti Karának dékánjával.

A kopjafa születése

A több mint 800 éves arany óriás tuját (*Tbujá plicata*) 2006. december 15-én döntötte ki egy óriási szélvihar – sok társával együtt – a vancouveri Stanley-parkban. Akár ez a vihar által kidöntött fatörzs, a magyarországi '56-os forradalom viharának túlélője is otthont találtak és új életet kezdtek a Brit-Kolumbiai Egyetemen. Az 50 éves jubileumon felavatott kopjafát *Józsa László* erdőmérnök tervezte és faragta.

Csúcán a fenyőtoboz az új kezdetet, a gyümölcsöt jelenti, tágabb értelmében az oktatás beérett gyümölcse.

Alatta a tülevelű fa jelenti Brit-Kolumbia, ill. Kanada, de akár a világ er-

deit, erdészetét. A mikroszkopikus struktúra a gyökereket, a fa struktúráját, kémiaiáját, s ezen keresztül a kutatás-fejlesztést szimbolizálja.

Alatta az X bajusz a férfi szimbólum a magyar népművészetben, a tulipán pedig a női hallgatókat szimbolizálja.

A bástya az otthont, a stabilitást jelképezi, benne a kutyafa (*Cornus nuttallii*, nagyvirágú som) virágával, amely Brit-Kolumbia tartomány virága.

Alatta a Föld az Egyenlítővel: az emberiség otthona.

Az öt gyűrű mindegyike egy-egy évtizedet jelent és a Kanadában eltöltött 50 évre utal.

Köszönet az Erdőmérnöki Kartól

Józsa László által készített székelykapu Vancouverben az Erdészeti Kar épülete előtt

1957. Vancouver, B.C. – megkezdődött a magyar nyelvű oktatás a Brit Kolumbiai Egyetem (University of British Columbia) Erdészeti Kar Sopron Divízióján. 2007. Sopron – az Erdőmérnöki Kartól átvette aranydiplomáját az első vancouveri évfolyam.

Ötven év, melyet 141 Kanadában végzett magyar diák életútja fémjelez. Ötven év, mely korszakokat jelent az Erdőmérnöki Kar életében. A közös gyökerekből indulva külön-külön utakat végigjárva 2007. júniusában Vancouverben és szeptemberben Sopronban mégis az egységet és az összetartozást ünnepeltük. Az összetartozásnak köszönhető, hogy azok, akik elmentek, de el nem szakadtak, folyamatosan nyomon követték az Erdőmérnöki Kar életét, majd ha tehették és módjukban állt, segítették a Kart.

A kapcsolat, a támogatás a UBC-n végzettek részéről még az 1970-es évek végén kezdődött, majd az együttműködés folyamatosan kiteljesedett: egyre többen és többen látogattak vissza Sopronba, és a személyes kötődések alapján kialakult az intézményi kapcsolat is.

Amint a politikai körülmények engedték, Sziklai Oszkár professzor úr rendszeresen hazalátogatva építette kapcsolatait az Erdőmérnöki Karral és az ERTI-vel egyaránt. Ezek eredményeként többen tanulmányúton vehettek részt Vancouverben, majd egy közös

tankönyv, az 1976-ban megjelent „Erdészeti nemesítés” készült el Tompa Károly professzor úrral. Még 1961-ben egy széles körű Brit Kolumbiai duglászfenyő szaporítóanyag gyűjtési expedíció anyagát juttatta el Magyarországra, mely kísérlet a Kámoni Arborétumban ma is megtekinthető. Sziklai professzor munkásságát és segítségét 1990-ben szintén tiszteletbeli doktori cím adományozásával köszönte meg az Erdészeti és Faipari Egyetem.

Kozák Antal professzor rendszeres és aktív oktatási-kutatási munkát végzett, és végez ma az Erdőmérnöki Karral, neki köszönhető az erdészeti és faipari matematikai statisztika oktatás ki-

teljesítése az alapképzésben és magasabb szinten a doktori képzésben egyaránt. Anyagi felajánlásából az Erdőmérnöki Kar Tanácsa 2005 októberében Kozák Antal Ösztöndíjat alapított, melyben a Statisztika c. tantárgyból kiemelkedő teljesítményt nyújtó egy-egy erdőmérnök és faipari mérnök-hallgató részesül. Kozák professzor volt az első, akit tevékenysége alapján, a UBC Erdészeti Karának dékánhelyetteseként, az akkor még Erdészeti és Faipari Egyetem tiszteletbeli doktori címmel tüntetett ki 1989-ben.

Adamovich László professzor a saját karrierjének eredményeinél fontosabbnak tartja azt a tényt, hogy Kanada segítségével, az első évek nehézségei ellenére tanártársaival együtt kiváló eredményeket elérő erdőmérnököket képezhettek idegen környezetben. Számátalan egyetemi tanár, dékán, ipari vállalat vezető mérnöke, a Magyar Társas Kör elnöke kerültek ki a soraikból – szorgalmuk és tehetségük révén. Adamovich professzor úr a köszönet első jeleként 1991-ben a Pro Universitate Soproniensis kitüntetést kapott, majd az Erdőmérnöki Kar előterjesztésére az Egyetem a hazai erdészeti műszaki felsőoktatás támogatásában kifejtett érdemei elismeréseként 2006-ban díszpolgári címmel tüntette ki.

Grátzer Miklós professzor az Erdőmérnöki Karon a Környezetvédelmi Tanszék megalakulása és fokozatos fejlesztése során sokoldalú metodikai és szervezési segítséget nyújtott, és lehetővé tette, hogy egy munkatárs munkahelyén, a siracusei egyetemen tanulmányozhatta a környezetvédelmi oktatást. Felesége Grátzer professzor Alma Mater iránt érzett tisztelete jeléül és az erdészeti felsőoktatás támogatására 2004-ben Grátzer Miklós Ösztöndíjat alapít

Emléktábla a Soproni Egyetem aulájában, a UBC-n végzettek adománya

tott, mellyel évente egy, az aktív közönségi munkát végző és kiváló tanulmányi eredménnyel rendelkező erdőmérnök-hallgató részére 10 hónapra szóló ösztöndíj támogatásra nyílt lehetőség. Grátzer professzor támogatását 1992-ben tiszteletbeli doktori címmel köszönte meg az Alma Mater.

Lux András professzor hosszú évek óta az általa évente megnevezett volt professzorai emlékére a fizika tantárgyból kiemelkedően teljesítő hallgatókat díjazza az Erdőmérnöki Karon és a Faipari Mérnöki Karon egyaránt. Munkásságát az Egyetem – a Faipari Mérnöki Kar előterjesztésére – 2006-ban díszpolgári címmel ismerte el.

Az immár aranydiplomás *Palkovics János* az egyetemi Botanikus Kert támogatására hozott létre egy alapítványt, melyhez kapcsolódó támogatásai lehetővé tették a Botanikus Kert növényeinek oktatást és ismeretterjesztést szolgáló táblákkal való ellátását (részletesen ld.: Erdészeti lapok CXXI. évf. 11. szám).

Ez Kanada

Ily módon eddig több, mint 600 új tábla kihelyezésére nyílt lehetőség. Közreműködésével *Pintér László* önéletrajzi könyvének eladásából származó bevételt is hasonló célokra fordíthatta a Kar.

Szintén a Botanikus Kert részesült *Ötvös Imre* anyagi támogatásában, melynek eredményeképpen a Kar 2006. október 23-án két emlékpapot állított fel: az egyiket a Botanikus Kert volt vezetőinek emlékére, a másikat a Botanikus Kertet segítők tiszteletére. A Botanikus Kertet támogatta adományával *Safranyik László* is.

A fenti jellegű felsorolás és a kiemelés természetes velejárója, hogy a leg gondosabb összefoglaló készítésekor sem sikerül teljes képet adni a kapott segítségekről. Ezúton köszönjük meg mindazoknak a támogatását, akik az Erdőmérnöki Kar fejlődéséhez, a hallgatók előremeneteléséhez, környezetünk szebbé tételéhez hozzájárultak!

Dr. Varga Viktória

Erdőmérnöki Kar hivatalvezetője

Beszámoló a vancouveri 50 éves jubileumról

Prof. dr. Grátzer Miklós, egyetemünk díszdoktora, az Alma Mater egyik büszkesége az 1956-os menekülés során társai meghatározó támasza, vezetője volt, s ahogy szeretett dékánjának, Roller Kálmán professzornak ígérte, mindmáig összetartja a Kanadában új hazára lelő egykori soproni egyetemistákat. Ez év június 14-15-16-án ünnepelték a vancouveri egyetemre kerülésük 50. évfordulóját – a magukat ma is soproninak tartó – öreg firmák és balekok.

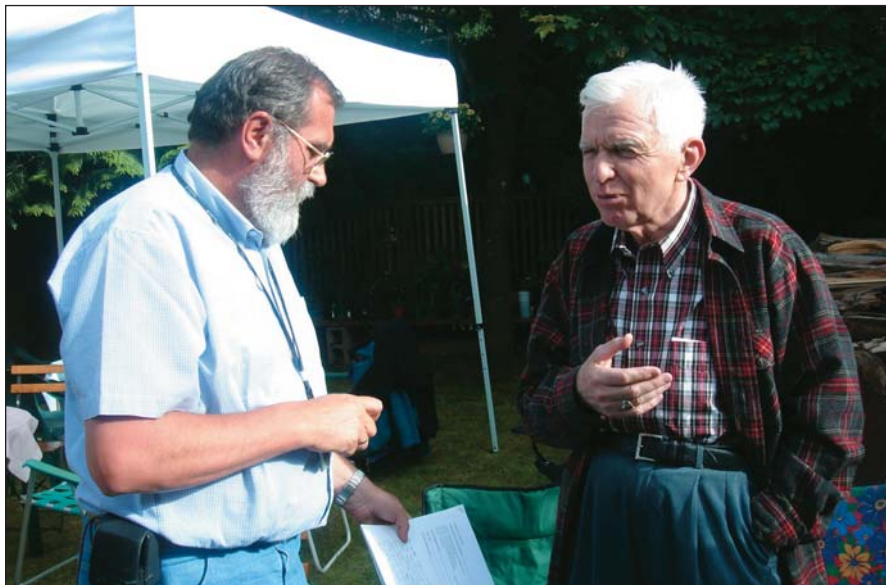
„Ma, egy történelmi jelentőségű, felsőoktatási kuriózumnak számító képzés indításának ötvenedik évfordulójára emlékezünk, de nekünk – kanadai magyar erdészeknek –, ez a jubileum egyben a hálaadás ünnepe is. Szívünket a köszönet és hála érzése ma ugyanúgy áthatja, mint fél évszázaddal ezelőtt, amikor Kanada, Brit Columbia, s a University of British Columbia bennünket befogadott, ezáltal újjászülethettünk, s elkezdhattuk második életünket.

Köszönettel tartozunk a félszáz éves eseményeket méltató megemlékezés, a háromnapos ünnepségsorozat szervezőinek is, mert ez a tiszteletesség lehetőséget nyújt arra, hogy visszatekintsünk múltunkra, s történelmi nézőpontból felidézhesük a régi zajos évek eseményeit.

Nagy öröm számomra, hogy megoszthatom veletek azokat a személyes élményeim, melyek abból a kivételes helyzetből fakadtak, hogy együtt dolgozhattam az ötven éves történések irányítóival és főszereplőivel, akik döntő szerepet játszottak abban, hogy egy látomás valósággá vált. Teszem e vissza-

A nevezetes eseményen megjelent egyetemünk vezetői közül *prof. dr. Faragó Sándor* rektor, s az Erdőmérnöki és Faipari Mérnöki Kar dékánja, *prof. dr. Náblik András*, s *prof. dr. Molnár Sándor* is, akik köszöntötték a befogadó egyetemet, a messzire szakadt soproni testvéreket, valamint bemutatták a mai Alma Matert, s ezzel együtt a UBC-vel, illetve a Kanadában végzett magyar szakemberekkel kialakult együttműködést.

A jubilánsok nevében természetesen *Grátzer Miklós* mondott ünnepi beszédet, aki – miután megkülönböztetett tisztelettel üdvözölte az érintett, s az alkalomból meghívott előkelő vendégeket, majd társait, s egyben barátait és minden tisztelt jelenlévő urat, hölgyet – kik elfogadták a meghívást –, az alábbiak szerint foglalta össze ünnepi gondolatait:

Grátzer Miklós (jobbról) Faragó Sándorral

Adamovich László hölgykoszorúban

emlékezést úgy is, mint az utolsó, aki az álom megvalósítóival együttműködhetett, s még életben van.

Jack Pickersgill sajnos nem érhetette meg e szép napot, akinek köszönhetjük az osztrák lágerből való szabadulásunkat, mint ahogy további 38 000 magyar menekült is. Valósággal „kihalászott” bennünket a táborokból, s élete végéig a soproniak barátja maradt. Az otthoni rendszerváltozás után az Országos Erdészeti Egyesület elismerő oklevéllel jutalmazta jötevőnket, aki közel kilencven éves volt, amikor átadtuk neki a kitüntetést Ottawában. A baráti kapcsolatunkat jellemzi, hogy amikor az ünnepélyes pillanatokban megemlítettem, hogy mi bevándorlási miniszterként ismertük meg, később közlekedésügyi miniszterként tevékenykedett, most, címzetes magyar erdészként, akár az Antall-kormány erdészeti minisztere is lehetne, szemrebbenés nélkül válaszolt. „Miklós, én elfogadnám, persze csak akkor, ha jönnétek velem ti is.” Válaszomra, hogy bizony ez nem lenne egyszerű, azonnal kész tervvel reagált. „Dehogynem! Majd beszélek a magyar bevándorlásügyi miniszterrel.” Nem tudhatta, hogy a magyar kormányban nincs ilyen pozíció, én pedig, kissé fájdalmasan vicceltem. „Mi magyarok ritkán importálunk embereket, inkább exportálunk, főleg erdészeket...”

Jack Pickersgill igazi államférfi, kitűnő történész, nagy humanista, s igaz barát volt, akinek emléke előtt, ma is mély tisztelettel és hálával hajtunk fejet.

A Foley testvérek, Harald és Jo a Powell River Társaság vezetői nemcsak „házigazdáink” voltak, hanem a háttér-

ből hegyeket mozgattak meg az érdeklünkben, élve óriási befolyásukkal a gazdasági életre, s az egyetemre egyaránt, ahol a vezetőség meglehetősen vonakodott, amikor rólunk volt szó. Emlékszem, Harald 1956. december 23-án repülőgéppel vitt ki Powell Riverbe, megmutatni jövőendő szálláshelyünket. Csúnya, sötét este volt, hideg, nyirkos köd szítált, a barakkok között nagy sár, s csak néhány meztelen villanykörte világított az üresen tátongó deszkaépületekben. Szinte bocsánatkérően nézett rám, én meg csak mondtam bizakodva, köszönjük az új otthonunkat, ahol a kétszáz soproni erdőszel egy szép kis egyetemet teremtünk majd. Olyan hitetlenkedve nézett rám – felhúzott szemöldökkel –, hogy folytattam mondani-valóm. „Az egyetemet nem az épületek

hozzák létre, hanem szív és lélek teszi azzá, s mi bőven rendelkezünk mindkettővel, bármennyire nincstelenek vagyunk.” Egy évvel később, levelet kaptam tőle karácsonyra, melyben felsorolta mi minden jó történt az év során, s mint a legfontosabb jóról, rólunk is írt. „Powell Riverben egy szép kis egyetem működött, tele szellemmel és szívvel, s úgy látom, a hajtómotorból nem fogyott ki a spiritusz.”

A két Foley testvér, mint az önzetlenség, segítőkészség és a keresztény humanizmus megtestesítői egész életünkben példaképeink voltak, s a legnagyobb hálával gondolunk rájuk.

Jim Sinclair erdészeti és halászati miniszter, Nyugat-Kanada vezető liberális politikusa sem sajnált időt, energiát, hogy hatalmas politikai tőkével a mi érdeklünkben támogassa Pickersgillt a parlamentben. Nehezen megközelíthető, zárt kantonunkba ötször is eljött, hogy konkrét segítséget adjon nekünk, s minden alkalommal velünk evett. Még ma, 50 év múlva is büntudatom van, hogy mindig csirkével kínáltuk, mert az volt a legolcsóbb, bezzeg nála halat kaptam, ha vendégül látott.

Fred McNeil – aki összekötőnk volt Powell River-rel – ájtott Európába, hogy találkozzon velünk, s több hónapon keresztül egyengette az utunkat, pedig nem volt kötelessége, önzetlenül tette. Cselekedetét igazi pálfordulásnak tekinthetjük, Saulból Szent Pállá vált a damaskuszi úton, amiért nem tudunk elégszer köszönetet mondani. Jól emlékszem arra, hogy látni akarta a vasfüggönyt, ezért egy éjszaka kimentünk oda. Mozdulatlanul ült, órákig nézte Európa szégyenletes kerítését. Hónapokkal ké-

Totemoszlopok

sőbb – az epizódot felidézve – arról mesélt, milyen merésznek érezte magát, amikor a családjával Torontóból Vancouverbe költözött, idegen környezetbe, s új állásba került, azonban látva a vasfüggönyön átszökött családot, miközben sárban kúsztak a szabadság felé egy szál ruhában, két kisgyerekekkel, akkor új értelmet nyert számára a bátorság. Sok selmeci-soproni nótát tanult meg tőlünk, azonban velünk kudarcot vallott tanítási kísérlete, mert még az angol óvodás mondókákig sem jutottunk el, minden erőfeszítése kútba esett.

Ma is jellemző, hogy az egyetemek rektorai szeretnek az éhező, mezítelen gyermekeiket egyedül nevelő anyák szerepében tetszelegni, a politikusokra pedig, akik a költségvetést szavazataikkal eldöntik, a mostoha, gyermekeiket elhagyó, a sovány gyerektartást akadékosztva fizetgető felelősen apák szerepét osztják.

Normann MacKenzie a UBC akkori elnöke, mestere volt az ilyen színjátéknak, s becsületére legyen mondva, hogy a mostoha sorsú gyerekei közé bennünket, az új kétszáz éhes szájú magyar diákok is bevette, sőt tanteremhiányra hivatkozva pótköltségvetésért kilincselte. Ígéretéhez, miszerint fennmaradásunkat négy éven keresztül maximálisan biztosítja, mindvégig hű maradt, s ezért nagy hálával tartozunk.

Egyetemi oktatóként magam is meggyőződtem arról, hogy a legkisebb átszervezés valóságos mini polgárháborúval jár. 1957-ben a vancouveri egyetemen belül két erdészeti kar működött, ami jó alkalmat teremthetett volna a morzsákért való marakodásra, az ismert filmben egymást öldöklő Tutus és Hus-

tis vérengzésének receptje alapján, de nem ez történt. A két dudás nemcsak megférte, hanem barátággal működött együtt az egy csárdában. A tisztességes, egymást megértő közös munka, két rendkívüli személyiségnek, a két dékánnak *George Allen*nek, és a mi *Roller Kálmán*unknak köszönhető, akik az akadémiai történelemben páratlan alkotást hoztak létre együtt. Kettejük baráti együttműködését talán az is segítette, hogy mindketten genetikával foglalkoztak, ami türelmet, hosszú távú célra való fáradozást igényel. A genetikus vakon bízik abban a szükségszerűségben, hogy a szakszerűen elütemezett jó mag gondos ápolás mellett kiváló, bőséges termést hoz. Ezért hittek a Magyar Divízió sikerében is, s ezért hozták meg érte közös erőfeszítésüket. Kedves emlékem róluk, hogy a kezdet kezdetén Bécsben, amikor együtt voltunk *Gordon Cox* követnél, ők ketten gyalog indultak a városba könyvesboltokat keresni, erdészeti könyvek után kutattak. Még csak egy napja ismerték egymást, s közös nyelven nem tudtak kommunikálni, hiszen Kálmán bácsi németül beszélt, de angolul nem, George Allen pedig mindössze pár szót ismert a német nyelvből. Ennek ellenére késő estig együtt voltak, átfázva, de vidáman érkeztek haza. Évek múlva Allen – az epizódot felidézve – azt mondta, azon a délutánon kötöttek örökre barátságot, miután felfedezték egymás azonos vonásait, s a sorsközösséget. Barátságuk valóban kitartott idejük végezetéig, s mi is így maradhattunk fenn, nélkülük ma nem jubilálhatnánk.

Jack, Harald, Joe, Jim, Fred, Norman, George, Kálmán! Reméljük most is ve-

lünk vagytok lélekben, s az örök vadászmezőkön ti is ünneplitek egykori nagy tetteiteket, melyekért igen nagy hálával tartozunk nektek, ennél már csak az adósságunkat érezzük nagyobbnak. Isten áldjon benneteket és nyugodjatok békében.

Nem maradhat el az emlékezésből az az időszak sem, amikor diplomával a zsebünkben úgy érkeztünk a munkaerőpiacra, mint a végkiárusítás után polcon maradt szépség hibás termék.

Brit Columbia a nagy lehetőségek, a nyomorúságos munkakörülmények, s a tűzfűrész sör hazája volt, melyet már mi is a magunkénak éreztünk. Az életünk forgatókönyvét ugyan nem Walt Disney írta Hollywoodban, s utunk során számtalanszor kerülgettük a gödröket, egyensúlyoztunk a csúszós, fekete jégen, találkoztunk forgalmi akadályokkal, sőt néha karambolt is szenvedtünk, de gyakran találtunk rá irtalmas szamaritánusokra, s egy idő után azt is éreztettük, hogy az „öshonos” erdészek kezdenek irántunk felengedni.

Ünnepélyesen mondok köszönetet mindnyájunk nevében valamennyi jóindulattal felénk nyújtott kézért, s meghatottan adok hangot hálánknak hozzátartozóink iránt. Őszinte tisztelettel és szeretettel köszönjük a feleségeknek, élettársaknak, gyerekeknek unokáknak, hogy mindig mellettünk álltak jobban-rosszban, ők a mi kincseink, akik értelmet adtak életünknek.

Végezetül hozzátok szólok, kedves soproni barátaim. A mottó – „Qui transiit sustinet” –, igaz reátok. Ti egy nagyszabású társadalmi-oktatási kísérletben az átültető anyag voltatok, s ez az átültetés nemcsak az életben maradás eredményezte, hanem virágot és termést is hozott, feledhetetlen élő emlékeket, gazdag örökséget, komoly életművet teremtett. Szívem mélyéből köszönöm, hogy ötven évvel ezelőtt bizalmat szavaztatok nekem, s azóta is szolgálhatlak benneteket. Büszke vagyok arra, hogy egyike lehetek a csapatunknak, s felemelő érzés, hogy mindnyájatokat szerethetem.

Nekünk két hazát és két Alma Matert adott Istenünk. Kívánjuk, hogy virágozzanak, érjenek el mennél nagyobb sikereket.

Befogadó egyetemünk, a UBC nőjön, s gyarapodjon és továbbra is nyitott szívvel és ajtóval haladjon a jövő felé, soproni Alma Materünk pedig a kétszáz éves évforduló után boldog, sikereiben gazdag, eredményes harmadik évszázadot éljen meg.

Vivat Academia! Vivat Professores!”

Pintér László erdőmérnök, egykori UPC hallgató

Vastagh Pál Magyarország kanadai nagykövete (középen) az ünnepségen

A magyar himnusz eléneklése után elhangzottak a köszöntők, melyeknek a dicséretnek mellett az volt a mondanivalója, hogy a mi csoportunk az itteni erdőgazdálkodás lényeges változásait jó irányba befolyásolta. Ez alatt a pár évtized alatt a rablógazdálkodásból európaias erdőgazdálkodás fejlődött ki.

Magyarország nagykövete többek között köszönetet mondott Kanadának a több mint 38 ezer menekült befogadásáért és a UBC-nek, hogy lehetővé tette 141 erdész diplomájának megszerzését. *Dr. Faragó Sándor* is a köszönet mellett annak a reményének adott kifejezést, hogy a két egyetem baráti viszonya egy kölcsönös együttműködés további megerősödéséhez vezet. Ezt fogja szolgálni az Erdőmérnöki Kar meginduló angol nyelvű oktatása is.

Grätzer Miklós, a Soproni Alumnus elnöke beszédében megemlékezett mindazokról, akik már elköltöztek, akiknek baráti segítsége, humanitása lehetővé tette ezt az ötvenéves évfordulót. Elsőnek *Jack Pickersg* bevándorlási miniszter előrelátását, barátságát említette. Hozzánk való barátsága 90 éves korára sem szűnt meg, amikor megkapta a Magyar Erdészeti Egyesület díszoklevelét. Mikor megmutatták Miklósnak 1956. december 23-án a lágerszerű baraktábor, Miklós így reagált: „Nem az épületek teszik az egyetemet, hanem a diáklélek és eltökélt akarat.” *Jim Sinclair*-ről, az erdészeti és halászati miniszterről is hálával emlékezett meg, aki szintén készen volt bármikor lehetősége szerint segíteni. *Fred McNeil*, a Powell Riverrel való összekötőnk sem maradt

ki Miklós emlékeiből. Amikor Miklóssal meglátogatta a vasfüggönyön át még küszködő menekülteket, azt mondta, hogy „új bátorság-perspektívát szerzett magának”. Az egyetem akkori elnöke, *Normann MacKenzie* eltökélt támogatása is nagyban elősegítette beilleszkedésünket. Az erdészeti fakultás megértő dékánja, *George Allen* szervező és kommunikációs készsége lehetővé tette, hogy „két dudás egy csárdában” nem-hogy megfért, de barátságban együttműködött. Talán befolyásoló okozója lehet ennek az a tény, hogy mindketten Roller dékán úrral genetikában járatosak voltak, és megvolt bennük a türelem és az állhatatosság a hosszú lejáratú eredményességre. Ez volt a mi jó szerencsénk – mondja Miklós –, mert kettő-

jük nélkül mi most nem ünnepelnénk. Kikerülve az életbe, az első évek nehézségei elhalványodtak az új barátok, munkatársak segítőkészsége következtében. Így órájuk szeretettel emlékezünk. Befejező gondolatait a Sopron Alumnus-nak mondta: „ez az átültetés nemcsak az életben maradási eredményezte, de virágot és termést is hozott, feledhetetlen élő emlékeket”.

A hozzátartozókhöz szólva mondta: „feleségek, gyerekek, unokák! – a ti támogatástok a múltban, a jelenben és a jövőben a mi kincsünk”. Szerencsések vagyunk, hogy Alma Materünk is van. Ezek után sikeres jövőt mindkét egyetemnek és megtoldotta azzal, hogy boldog harmadik évszázadot kívánt Sopronnak a 200 éves erdészeti oktatás évfordulójára, VIVAT ACADEMIA, VIVAT PROFESSORES mondattal.

Ifj. Sarkady Sándor bemutatta és kommentálta az addig nem látott dokumentumfilmet a forradalomról és farienhorti tartózkodásunk idejéről. Lelkes megjegyzések közepette ismertük fel ifjúkori magunkat, társainkat. Ugyanitt mutatta be *dr. Faragó Sándor* is a NYME karait, és azok szépen felújított épületeit. Csak ez a két előadás történt magyarul.

Este a tiszteletbeli magyar konzul, *Molnár András* adott számunkra fogadást a Vancouver Lawn Tennis and Badminton Club helyiségeiben, ahol a nagykövet, *dr. Vastagh Pál* is megjelent feleségével.

Az ünnepségek másodnapján került sor a Sopron UBC tudományos szimpóziumra, melynek találó címet adtak, Looking Back, Moving Forward (Visszanézzünk, de előre haladunk). Itt került sor

Pethő József a kanadaiakkal

Tolnai István (1959), Szalkai András (1959), Apt Kamill (1961), Ötvös Imre (1981), Jubász Erzsébet (1959) előadásaira, melyekben tudományos és szakmai kiemelkedő eredményekről számoltak be. Jubász Erzsébet beszédében hangsúlyozta, hogy a női erdőmérnökök kezdetben nagyon hátrányos helyzetben voltak munkalehetőség és fizetés szempontjából is. Ugyancsak megjegyezte, hogy a UBC erdészeti fakultásán akkor még nem volt női hallgató. Úgy tűnt, amit a kanadai előadók is megerősítettek, hogy a soproni fakultás hatására pár éven belül megjelentek a női hallgatók, és ma már közel egyenlő arányban vannak a fiúkkal. Ugyanerre később *Orlócíné Mihály Márta* is rámutatott.

Sopronból érkezett vendégeink közül *Faragó Sándor* rektor, *Náblík András*, az Erdőmérnöki Kar dékánja, *Molnár Sándor*, a Faipari Kar dékánja és *Wesztergom Viktorné* ismertették a magyarországi erdészeti és faipari oktatás helyzetét. *Faragó Sándor* előadásában többek között a magyarországi vadgazdálkodásról és a vadállományok védelméről esett szó.

Náblík András az Erdőmérnöki Kar tanulmányi rendszerének fejlődéséről adott ízelítőt: a Kar átvette a kreditrendszert és öt speciális kurzust vezettek be, köztük a környezetmérnök, környezet-tudományt és a természetvédelmet. *Molnár Sándor* és *Wesztergom Viktorné*

Kanada jelképfája mohos törzsszel

a faipari tudományok történelmi fejlődését vázolta, és a kanadai soproniakkal való együttműködést részletezte. Név szerint említette azokat, akik előadásaikkal vagy másképp segítettek Sopront. *Kozák Antal* statisztikailag összegezte a 141 soproni végzett erdőmérnök tudományos eredményeit és azt a következtetést vonta le, hogy a 46 személy, akik mester vagy doktori diplomát is szereztek, nagyban elősegítették, hogy a 'Hungarian Foresters' és egyben Sopron jó neve világviszonylatban elterjedt. Megjegyezte, hogy azoknak, akik magánvállalatoknak vagy az erdészeti minisztérium

kötelékében szakmai munkát végeztek, nehéz felmérni az eredményeiket, de ha megnézzük a tartományi erdészeten beállt változásokat az elmúlt 50 évben, azt kell mondanunk, hogy a soproni volt diákoknak kellett legyen szerepük ezekben a jó irányú változásokban. Ezt a feltevést többek között *Robert W. Kennedy* (Dean Emeritus) is megerősítette szentimentális beszédében.

A bankett a vancouveri Magyar Kulturális Központ nagytermében volt. Itt is meleg hangú üdvözlő szavak, angolul és magyarul. *Dr. Cindy Prescott* dékánhelyettes üdvözölte a vendégeket a vancouveri Erdészeti Kar nevében, amit soproni vendégeink felszólalása követett, majd befejezésül *Rob Kozák* mondott egy hangulatos díszbeszédet a másodgenerációs soproniak nevében, amiben arra kérte társait, hogy tartsák ezt a bámulatos történetet és a soproniak hagyományait életben. Végül a soproni vendégek és vancouveriek részvételével megkongattuk a klopácskát, megemlékezve elhunyt professzorainkról és diáktársainkról. A svédasztalszerűen megterített hideg-meleg vacsora feloldotta a kedélyeket. A megjelent 250 résztvevő többségét családtagok, unokák, dédunokák és meghívott közeli barátok tették ki. Végzőként este 9 óra körül felhangzottak Selmec-Sopron szívből jövő nótái.

Rob Kozák beszéde a Magyar Házban tartott banketten az utódok nevében

Főként szüleimnek köszönhetően töretlenül büszke vagyok magyar származásomra. Azonban a mai beszédem határozottan nem lesz magyaros, abban az értelemben, hogy próbálok rövid és lényegre törő maradni... és mint kitalálhatták, angolul fogok beszélni - hacsak nem akarnak valami tökéletes zagyvaságot hallani.

Természetesen 1956 egyik legfontosabb eseményéről beszélek, amikor a magyar vízipólócsapat 4-0-s győzelmet aratott a Szovjetunió fölött a Melbourne-i olimpián. Így van: ez a jelentős esemény két felbecsülhetetlen tanulsággal szolgált nekem, hogy próbáljak mindig a felszínen maradni, de még inkább, hogy a lábkörmeim legyenek borotvaélesek.

Komolyra fordítva a szót, az 1956-os magyarországi forradalomra céloztam, és a soproni Erdészeti Akadémia közel 300 diákjának, oktatójának és családtagjaiknak a Brit Columbia Egyetemre

történő kivándorlásának a különleges és figyelemreméltó történetére.

Azt hiszem, ami engem – mint második generációs sopronit – illet, nyilvánvaló, hogy ha az '56-os események nem úgy zajlottak volna le, ahogyan, akkor ma nem lennék itt. Ez persze elég bogyuta érv, hiszen ez ugyanúgy elmondható a nagy háborúkra, Marx Kommunista Kiáltványára, a XVI-XVII. századi török megszállásra, egészen a nomád törzsek i.sz. 900 körüli Kárpát-medencébe településéig visszamenőleg.

Az 1956-os események meglepően egyszerű módon változtatták meg az életemet. Mindent elsöprő büszkeség tölt el, amikor erre gondolok. Valójában ez az az egy esemény az életemben, amire leginkább büszke vagyok. Ezt meglehetősen nehéz megmagyarázni, főleg, hogy ott sem voltam, és tartok tőle, hogy ez inkább azt a meglehetősen hétköznapi és egyhangú életet tükrözi, amit itt Kanadában tengetek...

De az a helyzet, hogy éppen ez a lényeg. Kanada egy csodálatosan jóindulatú ország. Itt a politikai elnyomás legfeljebb az útlevelért való sorbanállást jelenti, az önkényuralom dohányzási tilalom formájában jelentkezik, és csak akkor vagyunk kisebbségben, ha olyan csapatnak szurkolunk, akik nem hajlandók megnyerni a Stanley Kupát.

Másképp szólva, hihetetlenül szerencsések vagyunk, hogy ebben a nagyszerű országban élhetünk, amelynek hosszú békés történelme van, hőseit pedig még annál is hosszabban sorolhatnánk. De hadd gyarapítsam a listát még két hőssel...

Egyikük *Jack Pickersgill*, aki Kanada állampolgárság- és bevándorlásügyi minisztere volt a magyarországi forradalom alatt és után. Az a tény, hogy képes volt összekovácsolni mindazt, ami ahhoz kellett, hogy az egész soproni Akadémia napok alatt a UBC-re kerüljön, maga a csoda. Az viszont, hogy eléggé előrelátó volt, hogy megértse, milyen hosszú távú előnyökkel jár majd mindez Kanada számára, már a hősiességgel

egyenértékű. Nem igazán tudom, hogy csinálta. Az ígéretes munkahelyek tették, hogy az a tény, hogy az egész Akadémia együtt maradhatott, vagy hogy magyarul tanulhattak tovább? Biztos vagyok, hogy mindezek komolyan latba estek, amikor úgy döntöttek, hogy Kanadába jönnek, de van egy olyan romantikus elképzelésem is, hogy ez talán annak is köszönhető, hogy az itteni fák olyan hihetetlenül nagyok az európaiakhoz képest.

Akárhogy is, Pickersgill idejében vagy 38 000 magyar menekült kért menedékjogot Kanadában, közvetlenül a felkelés után, egy soha nem látott áttelepedési hullám, amely örökre megváltoztatta mind a bevándorlási politikát, mind a Kanadát alkotó multikulturális egyveleg képét. Számomra azonban az ő cselekedetei fényesen példázzák, hogy milyen egyszerűen megoldhatók a humanitárius krízisek egy kis nagylelkűséggel, képzelőerővel és sok-sok együttérzéssel. Azt hiszem, a mai kormányok és politikusok sokat tanulnának ebből.

A másik hős, akivel kiegészíteném a listát, nem egy személy, hanem több ember. A soproni erdészeti csoportról beszélek, sőt szélesebb értelemben mindarról a 38 000 magyar menekültől, akik sokmindent feláldoztak és kutya keményen dolgoztak, hogy hozzájáruljanak országunk jólétéhez és társadalmi arculatához, hogy a szó legigazabb értelmében állampolgárokká váljanak.

Nem csak én gondolom így. Hadd emlékeztessenek talán arra, hogy 1957-ben a Time Magazine a Magyar Szabadságharcost tette meg az „Év emberévé”. Azt pedig nem mondhatjuk el minden nap, hogy az „Év emberével” egy szóban lehetünk, és valószínűleg sokszor nem is nagyon vágyunk erre. De nézzünk csak körül! Tucatjával ülnek ebben a teremben ma este.

Kőbánya volt, most virágzó park

Ami a soproni erdőmérnököket illeti, a világ – és különösen British Columbia – erdészetére gyakorolt hatásuk messze nem önmagáért beszél. Számátlan példát említhetnék, de hadd mutassak rá arra, ami talán a legidősebb és sürgetőbb, ez pedig a „fenntarthatóság” gondolata. Amikor

1957-ben a soproni erdőmérnökök BC-ba jöttek, magukkal hoztak valamit, amiről – azt hiszem – itt BC-ban nagyon kevés fogalmunk volt; valamit, amit Aldo Leopold „környezetvédelmi etikának” nevezett. Persze akkoriban ezt gazdálkodásnak vagy sáfárságnak nevezték, de a lényeg az, hogy az elmúlt 50 évben BC erdészete komoly fejlődésen ment keresztül, a holdbéli tájat idéző tarvágásoktól a mai, talán a világ egyik legfejlettebb fenntartható erdőgazdálkodásáig. Nincs kétségem afelől, hogy ez annak köszönhető, hogy magyar erdőmérnökök szóródtak szét a tartományon belül, mint ipari, akadémiai és kormány szintű vezetők, magukkal hozva mind az erdő tiszteletét, mind sokféle értékének mélységes ismeretét és megbecsülését.

Még egy adalékot szeretnék hozzátenni ehhez a példa nélküli vándorláshoz, amikor egy egész erdészeti iskola költözött a UBC-re. Az UBC nagylelkűsége, hogy hajlandó volt az angolul nem beszélő diákokat és oktatókat befogadni, valóban rendkívüli. Ez a gesztus volt az egyetlen olyan eset, amikor a UBC Erdészeti Karát név szerint említették és jegyzőkönyvbe is vették az Egyesült Nemzetek Közgyűlésében. Szeretném erre felhívni az Erdészeti Karon dolgozó kollégáim figyelmét. Ötven évvel később talán újra elérkezett az idő, hogy ismét valami hasonlóan bátor dolgot tegyünk, amely ekkora érdeklődésre tarthat számot.

Hadd fejezzem be azzal, hogy megdöbbentő elgondolni, hogy 1956 késő októbe-

Az egykori előadóban

rének e két hete hogy megmozgatta a világot, és teszi ezt még ma is. Igen, a szovjet elnyomók elleni forradalom elbukott, de bizonyos értelemben a világ oly sokat nyert, mikor a szabadságot kereső magyar menekültek százezrei megérkeztek a világ különböző nemzeteinek partjaihoz, átadva tudásukat, bölcsességüket, munkamoráljukat, és jobb élet utáni vágyukat. Valóban azt hiszem, hogy ezzel az emberiség nyerte a legtöbbet.

Albert Camus, az ismert francia író, aki valaha elkötelezett sztálinista volt, de úgy megérintette a magyarországi forradalom, hogy megváltoztatta politikai beállítódását, az alábbi szavakat vette papírra „A magyarok vére” című esszéjében, arról szólva, hogy mit tettek a magyarok a világért 1956-ban:

„Kínjaik, láncaik és kiüzetésük dacára dicsőséges örökséget hagytak reánk... a szabadságot, amelyet nem nyertek el, de amelyet egyetlen nap alatt visszaadtak nekünk.”

Kanadában nagymértékben és oly sokféleképpen profitáltunk ama döntésünkből, hogy a magyar menekültek ezreit, köztük a soproni Erdészeti Akadémia figyelemreméltó tagjait befogadtuk; ez a kanadai történelem meghatározó pillanata volt. Azért könyörgök második generációs soproni társaimnak, hogy tartsuk életben ezt a fantasztikus történetet, tartsuk meg élő örökségünként.

Befejezésül – az összes soproni végzett diáknak, oktatóknak és családjaiknak, a második, harmadik és immáron a negyedik generációs soproniak nevében, megköszönöm a szeretetet, támogatást, kitartást, de mindenekfelett köszönöm az áldozatokat, amelyeket azért hoztak, hogy nekünk jobb életünk lehessen, korlátlan lehetőségekkel ebbe a nagy és szabad és – ha szabad ezt mondanom – egyhangú és mindennapi kanadai nemzet tagjaként.

Lélekemelő ünnepségsorozat Vancouverben

E sorok íróját kedves ismerősei és barátai – mivel pár nappal előbb érkezett Kanadába - megismertették Vancouver sziget szépségeivel. Jártam Victoriában (kilátópontok, a belváros, a tartományi és repülési múzeum megtekintésében kalauzum Benkő Géza volt). A közeli Butchard Gardent Porpáczy Lehel mutatta be a számomra. Eljutottam Duncanba (a Totemoszlopok városkájába Bakos Tibor vendégeként) Vele megnéztem az őslakók múzeumát a 41 totemoszloppal, majd gyönyörködtem a kis Chemainus település falfestményeiben. Két napot töltöttem Parksvilleben (Pintér Laci bátyám és Marika vendégeként). Victoriába (Ötvös Imre elnök) és Nanaimoba Tibor bátyám meghívására jutottam el. Mind két város magyar házában jól sikerült előadást is tartottam. Jártam a Mc Millan parkban, a csodálatos Katedrális erdőben. A fák mérete szinte lenyűgözi az embert. 500-600 éves monstroomok között vezetett utunk. Idegenvezetőim (Bölec Béla és Pintér László) hűségen magyarázták az erdő életét és ifjúkori emlékeiket. Szinte hitetlenkedve álldögáltam és sétáltam a Csendes óceán partján. Eljutottam Tofinoba és annak környékére is. Lencsevégre kaptuk az erdő szélén táplálkozó Fekete medvét. Kísérom mindenütt a volt soproni diákok voltak, azok akik 51 évvel ezelőtt hitet tettek egy független, demokratikus és semleges Magyarország mellett. Június 13-án este – már Vancouverben – Rétfalvi László hagyományos kertipartiján vettünk részt, ahol vidáman el is nótáztunk. A parti díszvendége Adamovics professzor úr volt.

Június 14-én ünnepélyes keretek között felidéztek, hogy Roller Kálmán akkori dékán vezetésével, szívós munkával, nehéz, embert próbáló körülmények között fejezte be tanulmányait 140 fiú és leány 1957 és 1961 között a Brit Kolumbiai Egyetemen (UBC).

Az akkori diákok közül 75 fiú és leány vett részt családtagjaikkal, barátaikkal együtt az ünnepségeken. A rendezvényt maga a UBC kezdeményezte abból a célból, hogy elismerje kimagasló eredményeiket, sikereiket és azt a különleges szerepet amit a UBC történetében betöltöttek. A Selmec-Sopron-Vancouver jelképes hídpillérei voltak ők – összekötő Kapocs az ó- és új haza között. Torokszorító volt látni az összeölelkező, egymást üdvözlő volt hallgatókat az erdésze-

ifj. Sarkady Sándor (balra) Tóth Géza erdőmérnök hallgatóval

ti fakultás épülete előtt. Józsa László az ismert fafaragó-művész (volt hallgató)

Székykapuja és az 50. évforduló tiszteletére újonnan felavatott kopjafája mellett elhaladó, és régi selmeci-soproni nő-tákat éneklő öregdiákokat, a Soproni Alumni elnöke, Grátzer Miklós vezette az ünnepség helyszínére. Szünni nem akaró, lélekből fakadó tapsvihar köszöntette őket. A délután folyamán kisebb vetítéses előadásokra került sor. E sorok írója eddig jórészt nem ismert filmrészletekkel, rövid 20 perces előadásban mutatott be az Ausztriától-Kanadába vezető menekülés állomásait, a magyar exodust.

A másnapi tudományos szakmai tanácskozás témája többek között ismét a személyes hangú visszatekintés, az elért eredmények, a kanadai-magyar örökség, és a felvázolt jövőképek volt, benne a kapcsolatok további bővítésének és ápolásának lehetőségével. Nemegyszer hangos nevetés hangzott fel az auditorium pad-soraiból, hiszen többen igazi adomákkal is fűszerezték mondanivalójukat. „Hajrá ú, bé, cé” - emlékezett a volt kanadai tanár a diákok lelkes szurkolására.

A következő nap löncsön vettünk részt a Kozák házaspárnál, majd a kora délutáni órákat Adamovics professzor és családja körében töltöttük el. Ezt követően este 6-kor a záróbankettre került sor a Vancouveri Magyar Házban. Az emelvényt a UBC-in diplomázottak arcképes tablói díszítették. Grátzer professzor hangsúlyozta számomra: „Vegyem meg-tiszteltetésnek, hogy az V. évesek között kaptam helyett.” Könyvem szereplői közül többekkel most találkoztam először az életben. A hagyományos magyar konyha

ínycsiklandozó varázsa mindannyiunkat a kulinális élvezetek rabjává tett. Miután jól megvacsoráztunk, a baráti beszélgetéseknek csak éjfél után lett vége. Jákóy András bátyámmal, a jelenlegi elnökkel bezártuk a Házat. Csak hajnali egyre értünk haza. Vancouverben Bandi bátyám szállóvendége voltam 3 egész napig! Szobatársam pedig házigazdám jó barátja, Bella Imre volt, aki 1200 km-t autózott az ünnepségsorozat kedvéért. Sokat beszélgettünk, néze-lődtünk és sétáltunk a városban. Voltam a Yacht klubban is, hiszen Bandi bátyám szenvedélyes vitorlázó, aki a hajók szeretetét Balatonalmádiból, a magyar tenger partjáról szívta örökre magába.

A tíz nap úgy elrepült, mint a gyermekláncfű, ha ráfúj a szél... Az ember észre sem vette, de már a hazafelé tartó repülőgépen ült.

A felejthetetlen szép napok emléke pedig ott él a szívünkben, kitörölhetetlenül, örökké!

Mit lehet írni még? Köszönjük Kanada, köszönjük UBC, köszönjük a felejthetetlen napokat, volt soproni diákok! Hagyományos köszöntésünkkel búcsúzom, kívánva számotokra minden jót az életben. Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek!

ifj. Sarkady Sándor
könyvtári főigazgató

Új vezetője van az FVM erdészeti osztályának

2007. november 1-jétől Lapos Tamás erdőmérnök a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti Osztály vezetője, aki egyben a Természeti Erőforrások Főosztálya vezetőjének a helyettese is.

Lapos Tamás 1966. május 30-én született Nagykanizsán. Erdőmérnöki oklevelet 1991-ben szerzett Sopronban, az Erdészeti és Faipari Egyetemen. 1991. és 1992-ben természetvédelmi területkezelőként dolgozott a Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság-nál, 1992. és 1995. között erdőtervező az Erdészeti Szolgálat Budapesti Erdőtervezési Irodájában.

1995-től, 1998-ig erdészeti referens a Kincstári Vagyoni Igazgatóság-nál, majd 1999-től erdészeti előadó az FVM Erdészeti Hivatalban illetve a jogutód főosztályokon.

„Viruljon hazánk erdészete”

Emléktúra a Fekete-Tisza forrásához az OEE 1882. évi vándorgyűlésének 125. évfordulóján

Munkács vára már látogatható

Aki kézhez kapta *Kertész József* régióképviseelőnk háromoldalas túrajavaslatát, és erdészettörténetben kevésbé jártos, joggal gondolhatta, hogy valamiféle ökomenikus zárándokút programját tartja kezében. Mert a jelentkező az ötnapos „invit” valamennyi napján ismerkedhetett kárpát-medencei jelenlétünk sok évszázada épült templomaival, felekezetre való tekintet nélkül. A hívők így elmondhattak egy imát – melyre napjainkban ugyancsak nagy szükség van – a tákosi mezítölbas Notre-Dame-ban, a munkácsi Szent Márton püspöki templomban és kápolnában, a szépen felújított, gótikus, római katolikus nagyszőlősi templomban, Szek-

lencén, a máramarosi ácsok mestermunkájával készült görög katolikus fatemplomban, Visken a gótikus, 1523 óta református templomban, majd a túra végeztével Csarodán adhattunk hálát jól sikerült utunkért. Téved, aki azt gondolja, hogy túl sok volt a térdhajtás, főhajtás, keresztvetés, mert különösen Visken megtapasztalhattuk, hogy mit jelent egy határon túl, idegen közegben élő magyar közösségnek az erős hit, a templom köveinek meghatározó, összetartó ereje. És mindezekből manapság a sok sem elég.

De ha már a hitéletéről beszéltünk, meg kell említenem az emléktúra egyéb kultúrtörténeti látivalóit is. A beregszászi rö-

II. Rákóczi Ferenc Zrínyi Ilonával

vid városnézést, tisztelgést Petőfi Sándor és Illyés Gyula szobránál, a megújuló és már látogatható várat, Zrínyi Ilona Sasfészket. Felkapaszkodhattunk Huszt várának „bús düledékeihez”, és ami a legfontosabb, a magánháznaknál történt elszállásoláskor megismerkedhettünk azokkal a magyar emberekkel, akik foggal-körömmel ragaszkodnak az ősi szülőföldhöz, annak ellenére, hogy az elmúlt évszázadban megélt bajuk, keserűségük képletesen vetekszik a Tisza olykor-olykor megáradó vizével. Ezek a beszélgetések figyelmeztették újra és újra mindazokat, akik a kettős állampolgárság gondolatának felvetésére annak idején nemmel sza-

Kertész József túravezető

A faművesség csúcsa a szeklenicei templom

vaztak. Ha valaki időpontot egyeztet *Sárvári Jánossal*, könyvtárunk őrével, kézbe veheti az Erdészeti Lapok 1882-es kötetét, s fellapozva részletes beszámolót olvashat az ötnapos rendezvényről. A Máramaros megyében megtartott rendes közgyűlés jegyzőkönyvéből szemezgetünk.

„Száz meg száz szív dobogott fel erősebben a magyar erdészek kebelében, midőn elbanguzott a felszólítás a közgyűlésen való részvételre.” Augusztus 19-én, meglehetősen rossz időjárási körülmények között kezdődött a közel egyhetes rendezvény. „Legkomorabb volt vezérünk, Bedő alelnök, ki gyengélkedése miatt az eljövételre is némi önfeláldozással batározta el magát.” Királybáznál Tisza Lajos elnök csatlakozott a résztvevőkhöz, kit a „baragosan zúgó Tisza elég barátságatlanul fogadott.” Máramarosszigeten a választmányt a fellobogozott megyebáza fogadta. 150 tag jelenlétében megkezdődött az első ülés. A tükári jelentésből kiderült, hogy az egylet vagyona meghaladja a 150 ezer arany forintot. „Szerencsére az ég gondoskodott a múlt napokban arról, hogy a kocsik bosszú sora a port fel ne verje, s így a sereg derült ég és derült kedély mellett vígan robogott a megszikkadott úton Bocskó felé, hol mozsarak durrogása közt egy csinos diadal út *Viruljon hazánk erdészete* felirattal számtalan nemzeti zászló és a helység népének megújuló éljenzése fogadták a társaságot. Még távol voltunk Rabótól, midőn egy kanyarulatnál 24 tagból álló bandérium állott az élünkre. Ünnepi ruhába öltözött egyszerű orosz (minden bizonnyal ruszin. A szerk.) parasztok voltak. Rabón az ablakokba helyezett számtalan gyertyafény mellett egy egész sor oszlopra erősített szurokfáklya világított...”

Husztnak rom vára... megállék

Szűkárosított fenyves a Fekete-Tisza forrásvidékénél

„Körösmezőn, a mint mondották, borzasztó eső szakadt le délelőtt, mely csak dél felé kezdett szűnni, minek folytán a vizek újból megáradtak. Körösmezőtől felfelé csupa fenyveseket lát a szem, csak kivételesen egy-egy bükköt vagy más lombfát. Ezeknek az állaboknak egy része az 1868. évi nagyszerű széltörések és az annak folytán beállott szűpusztítás helyét foglalják el, mutatva, hogy mily rövid időn képes a természet a rajta ütött sebeket az emberi kéz ápolása mellett behegeszteni. Csak egy dolog aggasztja az erdészt: azon gondolat t. i. hogy vajjon e gyönyörű fiatalosokat nem fogja e hasonló sors érni, mint elődeiket. Mert nélkülözik a vegyes állabok előnyeit. Az összeomló félben lévő Tiszcsorai gáttól még kevés ideig követtük a völgyfenék vonalát, de aztán lovakra ülve, kanyargó úton emelkedtünk fel az Okla nevű, 1256 m magasságban fekvő nagy tisztásra, hol havasi kiirtók zengése, mozsárdurrogás és zeneszó fogadott... Az Okla egy kis hegytömb a Tiszcsora két ága és a Tarasz folyóba ömlő Turbátnak egy mellékpatakja között, melyről gyönyörű kilátás nyílik a végtelen erdőségekkel borított völgyekre, a máramarosi, és a batáros galicziai hegycsúcsokra... Az Okla délkeleti oldalán, a megszállás helyétől csak néhány száz lépésnyire van a Tisza forrása. A tisztás szélén, a forrás felőli oldalon körülvettük elnökünket, hogy megtartsuk e nevezetes helyen, szabad ég alatt második ülésünket... Bikkal Nándor tagtársunk, a kirándulásban résztvevőkre ürítette poharát, kérvén, hogy a mai nap emlékéül abba a lúczyfnyöbe, mely alatt imént ülésünket tartottuk, emléklapot vésethessen be. Indítványát természetesen élénk helyesléssel fogadtuk, mire Bedő alelnök a neve-

zetes fát általános tetszés között Tisza Lajos-fának nevezte el...”

„Igen rossz benyomást tesznek a feldolgozott széltörésekben ép úgy, mint a vágásokban, használatilanságuknál fogva nagy számban felbagyott, s később az idő által eléktelenített, félig letört, meztelen, vagy héjfoszlányokkal borított csonka törzsek, melyek az ilyenbez nem szokott szem előtt az eltűnt erdők síroszlopainak, megölt faóriások égre meredő csontvázainak tűnnek fel, s a laikus előtt a pusztulás bélyegét ütik e különben szép erdőségekre.”

„Az Országos Erdészeti-Egyesület ez évi vándorgyűlésének egyik fénypontját képezte a bustyabázi erdészeti kiállítás, mely valóban bármely nemzetközi kiállításban méltó helyet érdemelne.”

„A lelkesedés olyan, mely gyújt, mely egyik kebelből a másikba csap át, míg az egész társaságot elragadja, felmelegíti, s egészséges életet önt a testület külön álló tagjaiban. Híz csak ilyen összejövetelek alkalmával érezzük csak igazán, hogy mily életre való, mily hosszú életre méltó egyesületnek vagyunk tagjai. Főképen az ily kedélyes lefolyású közgyűlések teszik az egyletet egységes testületté, a milyennek lennie kell, hogy megérdemelje az egyesület nevet.”

„Tisza Lajos elnök bejelentette, hogy a *Magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyezési alapítványa* javára 5000 forint szavaztatik meg. Bedő Albert alelnök javasolta, hogy az alapítvány Tisza Lajos alapítványnak neveztesse. Hozzátette, hogy az elnök nem tartja szerencsésnek, hogy róla nevezzék el az alapítványt, hanem csak akkor, mikor már „nem lehet ő exellentiját elnökül tisztelni.”

Tisza Lajos távozása előtt bejelentette, hogy az említett alapítványhoz 1000 forinttal járul bozzá.

Emléktábla-avatás az Okla-nyeregben

A kanyargós ösvény mentén a Tisza-forráshoz

Épp úgy, mint 125 évvel ezelőtt, a zuhogó esőben való érkezésünk másnapján, verőfényes reggel fogadta a Tisza-forráshoz igyekvőket. A völgyben 1–2 nagyobb, olykor erdőrésztleteket beborító párapaplan fokozta az amúgy sem mindennapi látványt. A szálloda előtt még a szovjet időkől hátramaradt UAZ „kisbuszok” egymás után nyeltek el az erdészeket. De igazságtalanok lennénk, ha lekiicsinylő megjegyzéseinkkel sértegetnénk a járműveket, mert a forráshoz vezető úton valószínűleg minden nyugati autósoda felmondta volna a szolgálatot. A konvoj olykor meg-megállt, ahol érdekesebb szakmai látvány akadt. Ezek közé tartozott az a völgyszakasz, ahol jelentősebb szélöntést okozott az elmúlt idők vihara. E sorok írója is, aki hat évvel ezelőtt járt a területen, hitetlenkedve nézte az akkor még egészséges lucálmányokban bekövetkezett változást. A forrás alatt alig kilométernyire megálltak a kisbuszok, mert azért csodákra azok sem képesek. Így aztán a meredeken felkapaszkodó ösvényen gyalogosan tettük meg a hátralévő utat az erősen szűkösített erdőrésztleteken keresztül. Mivel az emléktábla avatásakor sem nélkülözhattük a tárogató hangját, Fodor Imre bátyánkat tehermentesítve, felváltva, örömmel cipeltük a hangszert.

A forrásnál lehangelő kép fogadott, mert a megcsúszott felépítmény következtében a víz jó része megszökött, és alig csordogált a kivezető csövön. A Tisza Lajos-facsoportnál dr. Tóth Imre, a Geo-Environ Környezetvédő Egyesület, dr. Pető József, az Országos Erdészeti Egyesület nevében mondtak megemlékező és méltató szavakat. Velünk volt a

területileg illetékes kerületvezető erdész, aki ugyan egy kukkot sem tudott magyarul, de az avatás után megilletődötten fogadta a gratulációkat és az alkalomra készült emléklapot, melyet dr. Tóth Imre nyújtott át. A tarisznyában hozott falatok elfogyasztása után rövid pillantást vehettünk az alattunk húzódó völgyekre, majd megindultunk visszafelé. Azzal mindenki egyetértett, hogy a lassan összeomló Tisza-forrást mielőbb fel kell újítani, és ehhez mind a hazai, mind a kárpátaljai erdészek, valamint az érintett hivatalos személyek összefogása szükséges. Este nótákban gazdag szakestéllyel tettük emlékezetesebbé az emléktúrát.

Dr. Tóth Imre Tisza Lajos-emlékfánál elhangzott beszéde:

„Szegeci mai arculatát „három Tisza” formálta. Maga a folyó, melynek jeges árja 1879 márciusában romba döntötte

a várost. Az ország akkori miniszterelnöke, Tisza Kálmán, aki nagy nebezen ballotta meg a pusztulás utáni segélykiáltásokat. Az újjáépítésben kormánybiztosi szerepet kapott Tisza Lajos, akinek Szegeciden, a kiskörúton ma minden utcáskon névtábla hirdeti a város báláját. Tisza Lajos állt élére annak a kezdeményezésnek, melynek során Európa és a világ jóérezsű embereit megmozgató lázas igyekezet végül feltámasztotta hullámsírjaiból Szegecet. Az ő érdeme az is, hogy Lechner Ödön építész és mások hozzáértése szabad utat kapott, hogy az élet, röviddel a katasztrófa után, visszatérhetett a városba. Pedig a város bizalmatlanul fogadta az újjáépítés biztosát. „Elegünk van a Tiszákból” mondta a nép, a télenkedő miniszterelnökre és a tragédiát okozó folyóra utalva. Azután, hogy biztos eséllyel és jóindulattal tette dolgát, megbocsátottak neki. A csoda megtörtént, amiről így élcelődött a Szegeci Napló: „...nem úrra volt Szegeci városának szüksége, hanem okos emberre.” Tisza Lajos okosnak és korlátlan hatalmával a városért munkálkodó újjáépítőnek bizonyult. Ha nem így történt volna, nem fejezi be sikerrel küldetését, minden bizonnyal nem állították volna föl Fadrusz János és Rollinger Rezső szobrászok alkotását 1904-ben a szegeci Széchenyi téren, és nem érdemelte volna ki a Szegeci város díszpolgára címet. Hajtsuk meg fejünket Tisza Lajos életműve előtt azon a helyen, ahol 125 évvel ezelőtt megjelent és jól érezte magát a Keleti-Kárpátok rengetegében.”

Fodor Imre, aranydiplomás erdőmérnök tárogatójátékával színesítette a megemlékezéseket a templomokban, emlékhelyeken, és végül gyermekkori emlékeit idézte Bustyaházán.

A résztvevők a Tisza-forrásnál

Megemlékezés Bustyaházán

Ma 125 esztendeje annak, hogy Budapestről vonattal Máramarosszigetre indult az OEE küldötteinek csoportja, hogy az ország legnagyobb erdőgazdaságánál tartsa meg közgyűlését, mely új korszakot nyitott a táj és az ország erdészetében. 1872-ben előbb Bustyaházáig, majd Máramarosszigetig megépült a vasút és a továbbiakban a só biztonságos szállítását megoldotta. Addig a máramarosi erdőkben kitermelt fenyőszálfák tutajjaival végezték ezt a feladatot, a kisebb vizeken (Fekete- és Fehér-Tisza, Tarac, Talabor) szálfában, vagy hegyi tutajokként leúszított fenyőkből Nagybocksón, illetve Bustyaházán állítottak össze többtagú folyami tutajokat, ezek felterbeként került az ország belsejébe a só.

Amint a vasút kiszabadította a megye erdeit a sószállítás kiszolgálásának kényszere alól, elsődleges cél a tartamos, okszerű, jövedelmező erdőgazdálkodás lett. A váltáshoz kiváló szakembergárda látott hozzá, és Divald Adolf alapos tényfeltáró helyzetelemzésének, javasolt megoldásainak alapján végül Bedő Albert miniszteri főerdőtanácsos és br. Kemény Gábor földművelési miniszter érte el, hogy a PM-től az FM-bez került az erdészet 1880-ban és megkezdheték az 1879. évi Erdőtörvény végrehajtását. Az erdőgazdálkodás teljes átszervezése 1882 közepéig történt meg.

Most tehát azért állunk meg Bustyaházán, hogy egyrészt megemlékezzünk arról az egy és negyed évszázada lezajlott szakmai küldöttközgyűlésről, melynek során a résztvevők zömmel tutajjal jöttek le ide Királymezőről, megtekintették a Bustyaházi Erdőbiva-

Fodor Imre erdőmérnök tárogatózik

tal erdészeti kiállítását és itt tartották a küldöttközgyűlés záróeseményét.

Megállásunk második oka ugyancsak az emlékezés: a korszakváltás után a térség erdőgazdálkodása töretlenül fejlődött 1919-ig. A csehszlovák erdészet nyelvviszga és állami eskü letételével átvette az itt maradt magyar szakembereket (pl. Partos Gyula, Blickhardt József, Lux Árpád és sokan mások). Mivel Máramaros déli része Máramarosszigettel együtt Romániához került, a csebek Rabón és Bustyaházán alakítottak ki erdőigazgatóságot. Gyakorlatilag folytatták a magyar erdészet céljainak megvalósítását, pl. az erdei vasút kiépítésében, 1928-30-ra már 190 km-ig jutottak. Az átvett magyar szakszemélyzet szolgálati előmenetelét

is biztosították. Általában: a csebeket kellemesen lepte meg, hogy várt kezdetleges helyett Carel Matyás egyetemi tanár „rendkívül fejlett erdőgazdálkodást talált a volt kincstári magyar birtokokon, ahol az erdők korszerűen fel voltak tárva... bosszú fában való közelítést alkalmaztak... mindenütt korszerű erdészszakásokat talált, tehát az erdészeti kultúra olyan színvonalát, amelyre Csehszágban is alig találni példát”. (Madas András előszavából, Pankotai: Erdészek Máramaroson, 4. old. 3. bek.)

1939-44 között ez az európai színvonalú erdőgazdálkodás folytatódott: a tisztességgel hazajuttatott cseh szakemberek helyét magyarok töltötték be, s hogy nem is akármilyen szakemberek, arra éppen a Bustyaházi Erdőigazgatóság egykori szakember-gárdájából badd emlétek néhány példát:

1942-44 közt Partos Gyula főerdőtanácsos volt az igazgató, majd 1945 nyaratól a pécsi áll. Erdőigazgatóság igazgatóhelyettese, 1946-tól a MÁLLERD déldumántúli felügyeleti tisztje. Az 50-es években az FM Erdőművelési Osztályát vezeti, közben az akkor készített Szakmai Utasítások közül társszerzője az „Erdőápolás” és a „Hullámtéri Fásítás” c. könyveknek. 1953-tól az ERTI Erdőművelési Osztályának vezetője, 1956-tól az ERTI igazgatója. 1960-ban vonult nyugállományba, 1972. dec. 17-én búnyit el Pécsen.

Kampű Iván erdőmérnök itt maradt, úgy tudom: a Kárpátukrajnai Erdészeti Tudományos Intézet vezető munkatársaként vonult nyugdíjba,

Kollwentz Ödön em. a 1946-47 években a pécsi áll. Erdőigazgatóság árpádtetői erdőgazdálkodásának vezetője, 1948-tól az erdészeti középiskola szakképzést irányítja Esztergomban, majd Debrecenben, 1971-ben már Pécsen a Mecseki EFAG erdőművelési osztályvezetője, nyugállományba vonulásáig. Ma 95 évesen sem tud elszakadni az erdőtől: fiatalos lendülettel megírt, alapos és szókimondó publikációi a mai szaksajtó ritka gyöngyszemei.

Madas András em. egykori központi beosztott, majd felsőszonevéri Erdőbivatal-vezető egészen a miniszteri főosztályvezetőségig vitte s a FAO-nál képviselte a magyar erdőgazdálkodást.

Az erdész kollégák előtt nem ismeretlen Neuwirth János, Véssey Tibor, ifj. Radó Gábor, ifj. Béky Albert neve, a korosabbak még emlékezhetnek a királymezői Erdőbivatal vezetőjére: Jablánczy Sándorra, aki Sopronban tanszékvezető egyetemi tanár volt 1956-ig, vagy az alsőszonevéri EH vezetőjére: Szederjei

Kertész József, Pethő József, Fodor Imre és bustyaházi barátja, Feri bácsi

Egy emlékbeszéd margójára

Ákos em.-re, aki a Bp-i Állat- és Növénykert főigazgatójaként ment nyugdíjba, beosztottjára: Hibbey Bertalanra. Az öregebbek közül ki ne ismerné a dolbai Erdőbivatal vezérkarát: Danis János és Bakkay László erdőmérnököket? A fiatalabbak közül kit nem izzasztott meg a Taracvölgyi Erdei Vasút üzemvezetője Iby Gábor az erdészeti szállítástánból, Pankotai professzorként? Neki egyébként egy nagyon értékes erdészettörténeti könyvet köszönbetűnk: az 1992-ben Nagykanizsán megjelent „Erdészek Máramaroson”-t, aminek bizony-bizony ott kellene lennie mindegyikünk könyvespolcán. Mindannyian innen indultak!

És akkor még bol vannak a középká-derek, az erdészek, erdőaltisztek, a sofőrök, a gépészek, a kertészek (mert a Handal akkor végig virágos volt, salakos járdával), a famesterek, az erdőlegények, a szülésznök? A népesedéspolitikáról akkor nem beszéltek, hanem művelték! És nemcsak az anyagiakkal foglalkoztak, hanem a lelkiekkel is, amit bizonyít a németmokra, királymezői és ez a kis templom is.

Gyerek voltam, de még ma is emlékszem a Traxlerokra, Kellerekre, Czaunerekre, Weihrauchokra, Czubora garázsmeisterre, a sofőr Kollerre, Horváthékra, Szálka Lászlóra, a Tiszti Kaszínót vezető Aubrunner úrra, a Máramarossy családra. Hogy feledbetném Solti Évát, Sterczl Lilit, a bál'Istennek még köztünk lévő Görög Lenkét (bisz' egy 14-15 éves kiskamasz már észreveszi a szeb-bik nemet!), a Görög családot a fiúkkal, a többi cimborámat: Komjátí Lacit, aki még meg tudott várni, Papp Karcsit, Dancs Dudit, Zélig Gyuszt, Kortvélyesi Ókát, vagy éppen Markocsány Bélát. Nem sorolom tovább. És mert a bustyabázi Handal a fahu mellett a maga életét élte, itt mindenki kapcsolódott az Erdőigazgatósághoz, mindenki Belőle és Érte élt. A „malenki robot”-on halt is érte Czauner Géza, Cziller József és Zoltán, Hausberger János, Kellner Ignác, Németh N, Máramarossy István és Jenő, Reiz Rudolf, Román Sándor, Sterczl Ferenc, Takár István, avagy ittthon Szálka László. Mind megérdemlik hát éltrükben és boltukban egyaránt azt a tiszteletteljes főhajást, amiért ide jöttünk, Isten segítségével.

Kérlek Benneteket, énekeljük el emlékezetitkre az Erdészhimnusz és a bennünket tárt kapuval fogadó templom védőszentje, Nagyboldogasszony tiszteletére a „Boldogasszony, Anyánk” kezdetű egybázi éneket.

Dr. Tóth Imre és dr. Pethő József a Tisza Lajos facsoportnál

Különleges érzés kerített hatalmába, amikor 2007. augusztus 20-án, déltájban Kárpátalján a Fekete-Tisza forrásától „néhány száz lépésnyire” az Okla nevű 1256 méter magasban lévő tisztáson nyolcvan csillogó szempár szegeződött rám. Azon a helyen álltam, ahol 125 évvel ezelőtt 1882. augusztus 22-én nagytekintélyű Tisza Lajos egykori elnökünk vezetésével az OEE választmányja kihelyezett közgyűlését tartotta. Mögöttem a róla elnevezett lucfenyő tanúfa múltba vesző porladó nyomai látszottak, mellette a sok vihart átél és ismét felavatásra váró megújított emléktábla. A dicső múltat kellett megidéz-ném, a mához szóló üzenettel emléktúránk varázslatos helyszínén.

Az 1882-es egyhetes Máramaros megyében megtartott közgyűlésnek és vándorgyűlésnek természetesen volt egy nagyon fontos konkrét oka. Az 1880-as

mokrai szélvihar, mely a legszebb „fenyőállabokat” a térségben letarolta – mintegy másfélmillió, főleg lucfenyő faegyed esett áldozatul –, indokolta a legmagasabb fórum szakmai állásfoglalását, mind a károk felszámolása, mind az erdő felújítása terén. De az egyéb fontos országos jelentőségű kérdés, mint a köz-ségi erdők kezeléséről szóló felterjesztés a miniszterhez, az erdőtisztek és -altisztek fizetésének rendezése, az erdőrendezés kézikönyvének megírására és kiadására vonatkozó teendők, a választmányon belül a fegyelem gyakorlása, az egyesület vagyoni és működési helyzete, mind-mind azt mutatta, hogy az 1866-ban újjáalakult OEE miniszter-államtitkár-képviselői rangú vezetése tartotta a 7,4 millió hektár magyar erdő útőterén a kezét. Az egyesület akkori vezetése a kapitalizálódás viharai közepete – törvénykezéssel és rendeletekkel –

Tóth Imre emléklapot ad át a területileg illetékes kerületvezető erdésznek

korlátokat állított az erdő mértéktelen használata elé. Az üzemterv szerinti gazdálkodás bevezetésével megteremtette a tartamos erdőgazdálkodás alapjait, s annak erdőgazdálkodás-erdőrendezés-erdőfelügyelet hármasszervezetét. Az erdők iránti állami felelősséget pedig – 1881-től a Földművelésügyi Minisztériumba helyezve – előtérbe állította. Igen, a XIX-XX. század fordulóján az OEE a magyar erdőgazdálkodás legfőbb fóruma volt. „Életre való egyesület vagyunk, olyan egységes testület, amely megérdemli az egyesület nevet” – volt a nevezett közgyűlésük végső következtetése is. Itt egy nagyon fontos kérdés is elhangzott: „Milyen lesz egy század múlva egyptünk, ha oly kezek fogják azt min-

dig vezetni, amilyenekben jelenleg összpontosulnak annak vezérszájai?”

Ez a bölcs és találó megjegyzés elvezet bennünket napjainkhoz. Elődeink nyomdokain járva „mennyire kell figyelni az atyák hagyományát és az ősök által kitaposott utat” (Szent István 8. intelme). Megemlékezésem ezen részéhez érve az elbizonytalanodás, elkeseredés és gyengeség kerített hatalmába. Az elmúlt év többnyire kudarccal végződő egyesületi küzdelmei – amit a jelen és jövő stratégiai fegyverét jelentő 2 millió magyar erdő szakmai ellenőrzése és szilárd alapra helyezése, szervezetenként egységes erdészszakemberek által történő irányítása érdekében kifejtettünk – elevenedtek fel bennem. Mégis azt mondom, ha nem is vagyunk összemérhetőek az egyesület fénykorával, az általuk kijelölt úton járunk mi is. Erkölcsi alapokon nyugvó szemlélettel a társadalmat szolgáljuk. Erre kaptunk erősítést az elődeink által járt ösvényt követve a Kárpátok erdős vidékén. A magyarságunk számára oly nagy vonzerőt jelentő okolai fennsíkról körbetekintve mégiscsak kitárult a világ, erőt merítettünk további egyesületi és szakmai tevékenységünkhöz. Kőrösmező és az okolai emlékhely közötti távolság terepjárókkal és gyalogosan végigjárt nehéz terepe – hosszú évek várakozása után – most már négy óra alatt leküzdhető volt. A látvány mindenért kárpótolt. Köszönet jár ezért a GEO-ENVIRON Környezetvédő Egyesület kitaró és kutató munkájáért.

A magyar erdészet múltjának újabb emlékhelye tárta ki kapuját a jelenkor erdészei elé.

* * *

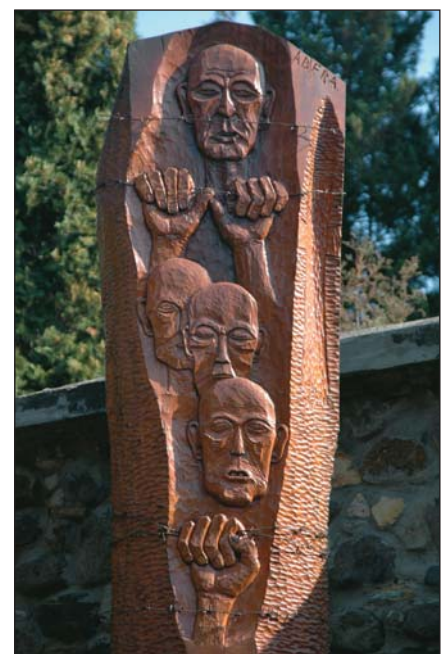
Megható és egyben tanulságos volt ...a viski református lelkésznek a Kárpátaljáról elhurcolt és a munkatáborokból soha vissza nem tért magyarokról szóló versidézete:

*Emléketek oltárára virágokat boztunk,
Virág mellé könnyet, sok-sok inádságot szórtunk.
Ismeretlen sírotokhoz száll most a mi lelkünk.
Jó apáink, testvéreink, soba nem felejtünk.
Szerteszét a nagyvilágban idegen fák lombja
Boruljon le csendesen a jeltelen sírokra.
Suttogjon az esti szél ott szép tündérmeséket,
Magyar hősök ahudjatok, álmodjatok szépet.*

Összeállította és fényképezte:
Pápai Gábor

Jenei Károly, viski református lelkész

Az elhurcoltak emlékoszlopa

In memoriam prof. dr. Fodor István

Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia Roosevelt téri székházának dísztermében tudományos emlékülést rendezett az MTA Biológiai Osztályának Botanikai Bizottsága, valamint a kiskunfélegyházi székhellyel működő Közép-Európa Klub (kiemelkedően közhasznú szervezet) dr. Fodor István (1907-2000) professzor, a nemzetközi hírnévnek örvendő kárpátaljai magyar botanikus születésének 100. évfordulója tiszteletére. Az emlékülést *Borbidi Attila* professzor emeritus, az MTA rendes tagja, az említett akadémiai bizottság elnöke vezette.

A megjelenteket *dr. Vida Gábor* akadémikus üdvözölte, aki ennek során kiemelte az aposztrofált személyiség szülőföld-, hazaszeretetét, komplex látásmódját és a fenntarthatóságra törekvését. Fodor István élete azt példázza, hogy magyarságunk fennmaradásának feltétele annak átélése, hogy nem átmenő emberek vagyunk szülőföldünkön.

Ki volt Fodor István?

A kérdésre a választ egyrészt *Szikura József*nek, az MTA kijevi külső tagjának előadása adta meg, másrészt pedig az a kitűnő összeállítás, amelyet *Kelemen József* okl. gépészmérnök, a Kelet-Európa Klub főtítkára készített és adott közre a meghívóval.

Ezek nyomán igyekszünk röviden rekonstruálni a tudós botanikus életútját.

Fodor István 1907. november 2-án született az egykori Bereg vármegyében, Alsó-Gereben községben, Fodor István iskolaigazgató és Kerschbaum

Anna öt gyermekének egyikeként. Gimnáziumi tanulmányait Munkácson végezte, 1926-ban érettségizett. Már mint csehszlovák állampolgár, tanulmányait Prágában a Károly Egyetemen folytatta, ahol 1931-ben természet- és földrajz tanári diplomát szerzett. Pedagógus pályafutását még abban az évben az ungvári gimnáziumban kezdte meg, s itt tanított tíz éven keresztül.

1938-ban kötött házasságot Iváncsó Irénnel. Frigyükből két fiú született: István, a kaliforniai egyetem tanára és rákkutató, László pedig zenetanár Gödöllőn. Négy unokája van; feleségét 1991-ben veszítette el.

Nagy változást hozott életében Kárpátalja egy részének az anyaországhoz történt visszacsatolása, majd a II. világháború. A gimnáziumban cserkészcsapatot szervezett, majd tiszti tanfolyamot végzett és katonatiszti rangot nyert. Gróf Teleki Pál országos főcserkész a kárpátaljai cserkészkerület parancsnokává nevezte ki. 1944/45-ben a főváros ostroma alkalmával Budapesten harcolt, majd egy évig szovjet hadifogságban sánylődött.

Kiszabadulása után ismét Ungvárra tért vissza. Itt azonban a KGB vette „kezelésbe”: a magyar éra alatt viselt dolgairol faggatták és csak feleségének határozott fellépése mentette meg attól, hogy nem kötött ki a Gulag valamelyik táborában. Ettől kezdve a félelem és a diszkrimináció állandó kísérője lett további életének.

A botanika tudósa

1947-ben az ungvári nemzeti egyetemen kapott állást, ahol a botanikai tanszék és az egyetem botanikus kertjének egyik megalapítója lett és élete ettől kezdve elválaszthatatlanul összeforrt a botanikával.

Az oktatás mellett lelkesen vetette magát Kárpátalja csodálatos és addig csak hézagosan feltárt flórájának kutatására. Hatással volt rá ebben az a körülmény is, hogy a Károly Egyetemen az ugyancsak nemzetközi hírnévnek örvendő *Karel Domin* professzor volt a tanára, az ungvári egyetemre pedig a szintén neves *Rudenko* professzor vitte be. Sokat dolgozott. Hallgatóival és tanszéki munkatársaival fáradhatatlanul járta a hegyeket, gyűjtötte és határozta meg a növényeket. A csapat összesen 3820 növényfajt, illetve alfajt mutatott ki és térképezett fel. Felfedeztek 38 olyan

növényt, amelyet Kárpátalján ők írtak le először. Feltárták azt is, hogy 72 növényfaj eltűnt a területéről. Az általa létrehozott egyetemi herbárium mintegy 267 000 lapot számlál! Fő műve az 1974-ben Lembergben kiadott „Kárpátalja flórája” című munkája. Publikációi száma kb. 100. Kijevben megvédett kandidátusi disszertációja a dendroflórához kapcsolódott. A biológiai tudományok doktora fokozatot a moszkvai Lomonoszov Egyetemen nyerte el 1975-ben.

Az ungvári nemzeti egyetemnek 1987-ben történt nyugállományba vonulásáig volt a tanára, majd 1997-ig a botanikai tanszéknek volt a tanácsadója. Kiemelkedő tudományos munkásságáért az MTA Biológiai Osztályának Botanikai Bizottsága aranyérmével tüntette ki.

Életének 93. évében, 2000. április 23-án – húsvét vasárnapján – békésen hunyt el Ungváron, s ott is temették el.

Fodor István erdészeti kísérletei

Sokat foglalkozott a havasok történelmével, a kárpátaljai erdők pusztításának témájával, az erdőpusztítás és a tiszai árvizek közötti összefüggésekkel. Arra a megállapításra jutott, hogy Kárpátalján a XIX. században megkezdődött, majd a szovjet érában különösen felerősödött erdőpusztítások következtében az erdőhatár számos helyen kb. 250 méterrel, helyenként akár 300 méterrel alábbszállt, az alhavas és az erdő közötti határvonal ennyivel toldott lefelé a hegyoldalakon. Úgy vélte, hogy ha az erdőhatárt sikerülne ismét feljebb tolni, ez kedvezően befolyásolná a hidrológiai viszonyokat, mérsékelné a lavinaveszélyt és a csapadékvíz torrens lerohanását, az árvizek kialakulását.

Elméletének ellenőrzése és igazolása érdekében sikerült egy kísérleti projektet létrehozni a perecsenyi erdőgazdaság szakembereinek közreműködésével az ún. Róna-havason, mintegy 80 hektáron. Itt az alhavas területen a rétegvonalakkal párhuzamosan futó erdősávokat létesítettek különböző fajokból. A kopárfásítás technológiáját Fodor professzor a legkisebb részletekbe menően kidolgozta, sőt 1997-ben Kijevben szabadalmaztatta is. Sajnos, a területet később katonai objektumnak minősítették, így a kísérletek folytatása leállt, a keservesen létrehozott kezelői épület pedig rommá vált. Amint azonban István fia az ülésen amerikai műhold-felvételeken bemutatta, az erdő-

Széldöntés Kárpátalja rengetegében

Fodor István munkaterülete

sávok ma is léteznek, a munkát folytatni lehetne és kellene.

Számunkra, erdészek számára ezeknek a kísérleteknek az ismertetése adta ennek az emlékülésnek az egyik legnagyobb értékét és a fő kapcsolódási pontot Fodor professzor egyébként is érdekes és értékes életművéhez.

A teremben szétnézve azonban sajnálattal kellett megállapítanunk, hogy a számos résztvevő között valószínűleg egyetlen erdészeti szakember sem akadt, a tudományok művelői közül sem. Pedig amint a főszerző *Kelemen József* úrtól megtudtuk, nem egy és nem két erdészeti intézmény kapott meghívást és a meghívót követő személyes megkeresését is az emlékülésre.

Lesújtó a szakmára nézve ez a nem először megnyilvánult szűk látókörű nemtörődomség, különösen ilyen esetekben, amikor azt kell tapasztalunk, hogy szakmán kívül állók többet foglalkoznak fontos erdészeti szakkérdésekkel, mint mi magunk, erdészek.

A továbbiakban terjedelmi okok miatt csupán szemelvényeket tudunk közreadni a több órán át tartott emlékülés gazdag anyagából. Sokakkal együtt reméljük mi is, hogy az előadások és korreferátumok szövegét előbb-utóbb kötetbe foglalva is kézbe vehetjük.

Részletek az előadásokból

Csubirka Magdolna, aki 30 évig dolgozott Fodor Istvánnal az ungvári egyetemen, visszaemlékezésében „emberközelpelbe” hozta a tudós professzort. Sokat dolgozó, határozott, öntudatos magatartású, az ungvári értelmiség körében mégis nagyon népszerű emberként mutatta be őt, aki azonban egész életében félt a háború utáni állami-politikai rendszertől. „Fodor István halhatatlan, mint a tudomány, amelynek szentelte életét” – mondta megemlékezése végén az

egykori munkatársnő.

Dr. Mibály András, az ungvári egyetem docense a Róna-havason végzett kísérleti erdősítés részleteit ismertette. Gödrös ültetést végeztek cirbolyafenyővel, az ültetőgödrökbe barna erdőtalajt hordva. Fodor professzor megállapította, hogy az al-

havasi rétek alsó sávjában található szőrfüves legelők és áfonyás rétek másodlagos, új növénytakarások, amelyek az erdőirtás és a legeltetés nyomán jöttek létre. A kísérleti erdősítéssel sikerült kb. 50 hektáron az erdőhatárt mintegy 200 méterrel ismét visszaemelni.

Dr. Surányi Dezső, a Magyar Biológiai Társaság elnöke arra mutatott rá: szemléletünkben nekünk is úgy kellene „egyben látnunk” a Kárpát-medencét, mint ahogyan azt Fodor István látta. Figyelmet érdemlő megjegyzése volt, hogy a Magyar Tudományos Akadémia elhanyagolta a tudománytörténet művelését; Fodor Istvánnak nincs emléktáblája Kárpátalján.

Fekete Gábor, az MTA rendes tagja, kutatóprofesszor felidézte azt aényt, hogy milyen mély hatással volt Fodor István tudományos életútjának alakulására egykori tanára, *Margittai Antal*, maga is jeles botanikus, akihez Fodor melegen ragaszkodott. Aktív természetvédő és kitűnő hidrográfus is volt Fodor István, aki már 1950-ben javaslatot tett egyes erdőrészek természetvédelmi oltalom alá helyezésére.

Simon Tibor professzor emeritus, az MTA doktora arra hívta fel a figyelmet, hogy Fodor István munkásságának egyes eredményei a hazai tudományos irodalomban is elérhetőek, mert a „Botanikai Közlemények” és a „Természet Világa” c. folyóiratokban értékes tanulmányokat publikált. Szerinte Fodor István kedves, barátságos, nagy tudású ember, kisugárzó személyiség, iskolateremtő professzor volt.

Körmöczi László egyetemi docens azzal a kapcsolattal foglalkozott, amely a Tisza révén jött létre a szegedi egyetem és Fodor István között, aki aktív tagja volt a Nemzetközi Tiszakutató Munkabizottságnak is, s ezzel kapcsolatban a „Tiscia” folyóirat szerkesztőbizottságának. Ő is kiemelte, hogy a pro-

fesszor szenvedélyesen foglalkozott a Tisza vízgyűjtő területén folytatott erdőhasználat anomáliáival és következményeinek ökológiai korrekciójával.

Kelemen József, a Közép-Európa Klub főtitkára azt foglalta össze, hogy mi Fodor István üzenete a jelen és a jövő nemzedékek számára.

- A szülőföld szeretete
- A család szeretete
- A természet szeretete és tisztelete
- Az élet szeretete és tisztelete
- Tolerancia és együttműködés másokkal („Kárpát-medence népei, egyesüljetek!”)
- A jövő iránti aggodalom
- Komplex gondolkodás
- A tudomány és a valódi tudás megbecsülése

Kelemen József szerint Fodor István megkezdett munkásságát folytatni kell a Róna-havason, nemzetközi összefogással egy „Fodor István Nemzetközi Kutatóintézetben”. A munka célja a Kárpát-medence megbomlott ökológiai egyensúlyának helyreállítása. A Közép-Európa Klub ezzel kapcsolatban már kidolgozott egy erdővédelmi és erdősítési programot is.

Filmvetítés és elnöki zárszó

Szemlézésünket ezzel be is fejezzük az emlékülésen elhangzottak körében, mivel a további megemlékezések és értékelések már arról a kitűnő színes filmről hangzottak el, amelyet a kecskeméti Magisztrátum Stúdió készített Fodor István életéről a Közép-Európa Klub megrendelésére. Ezen már nem egyszer neveztek az aposztrofált személyiséget az ungvári egyetem mai vezetői, oktatói. Megszóltak a perecsnyei erdészek is. Fodor professzor egyébként „akinek az édesanyja sváb asszony volt, a magyar nyelv mellett jól beszélt németül és oroszul, s elég jól csehül és ruszinul.

Az elnöklő Borhidi Attila akadémikus zárszavában köszönetet mondott a Közép-Európa Klubnak és Kelemen József főtitkárnak a rendezvény létrehozásáért; amint mondotta: Fodor István megérdemelte ezt. Rendkívül nagyformátumú ember volt – kár, hogy csak most ismertük meg igazán, mert ő a magyarság nagy értéke. Széles látókörű polihisztor volt, az egész ökörendszert egészében tudta szemlélni. Kis nemzet tudósainak, „sajnos” ilyeneknek kell lenniük. A specializáció a gazdag országok luxusa – ezzel a gondolattal fejezte be az emlékülést Borhidi Attila.

Dr. Király Pál

Kárpát-medencei Erdészek I. Találkozója, Budapest

Kárpát-medencei erdészek Szili Katalin elnöksasszony társaságában

Az Országos Erdészeti Egyesület 2007 évi programjának megfelelően megszervezte a Kárpát-medencei Erdészek I. Találkozóját Budapesten. Kárpátaljáról (Ukrajnából) nem sikerült az erdészek csatlakozása, rajtuk kívül minden környező ország erdészei képviselték magukat, összesen 18-an.

A program a Magyar Tudományok Akadémián kezdődött, ahol a magyar erdészecsoporthoz részt vett *Szili Katalin* házelnök asszony védnöksége alatt rendezett „A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos nemzetközi törekvések” c. fórumon. A házelnök asszony külön köszöntötte a Kárpát-medencéből érkezett erdészeket. A szervezőkkel történt egyeztetés eredményeként a Kárpát-medencei erdészek nevében *Szakács Sándor*, az EMT Erdészeti Szakosztálya elnöke (Erdély) tartott előadást a Román Nemzeti Erdőprogram fenntarthatósági fejezetét ismertetve. Ezt követően ajándékot adott át Szili Katalin házelnök asszonynak, mely szarvasagancsból faragott Erdély címerét ábrázolta.

A konferencia érdekességét jelentette, hogy megjelent minden parlamenti párt szakpolitikusa és véleményét fejtette ki a témáról. Hozzászólások kapcsán kifejezésre jutott, hogy a pénz hatalmára, a fogyasztásra épülő társadalom nem fenntartható. *S. Nagy László* Egyesületünk Szeniorok Tanácsának elnöke, a MTESZ alelnöke tapssal kísért felszólalással gazdagította az összejeve-

telt. Többször hangsúlyozta erdőmérnöki szakképesítését és ebből kiindulva javasolta a közös nevező megtalálását. Erdészeti szakmai kifejezést állított példának, az erdő társulásképességét. Az erdő csak akkor stabil és akkor marad meg hosszú távon, ha egymást elviselő fajok alkotják. Ezt kell áttenni a társadalomra. Ennek záloga a hatodik érzékszerv az erkölcs jelentőségének hangsúlyozása, mely mindennek az alapja, mert egy fának a koronája lehet terjedelmes, a törzse erős, de mégis a gyökere stabilizálja az egészet.

Szili Katalin történelmi jelentőségű összejevetelről beszélt zárógondolataiban, hiszen minden párt képviselője megígérte, hogy egy asztalhoz ülve folytatják a megkezdett munkát.

Az ülés után Szili Katalin beszélgetett az erdészekkel és közös kép készült a találkozás emlékére.

A baráti találkozó a Dunán folytatódott egy hajón elfogyasztott vacsora keretében, ahol *dr. Pethő József* elnök köszöntötte a megjelent Kárpát-medencei erdészeket, köztük a hazai kollégákkal. Az esti fényekben pompázó Budapest jó háttérrel adott az ismerkedéshez, baráti beszélgetésekhez.

Másnap reggel az Országház megtekintése szerepelt a programban. Külön extraként *Simon József* kabinetfőnökhelyettes jóvoltából a csoport bemehett hivatali parlamenti irodájába, melynek erkélyéről Nagy Imre kihirdette a

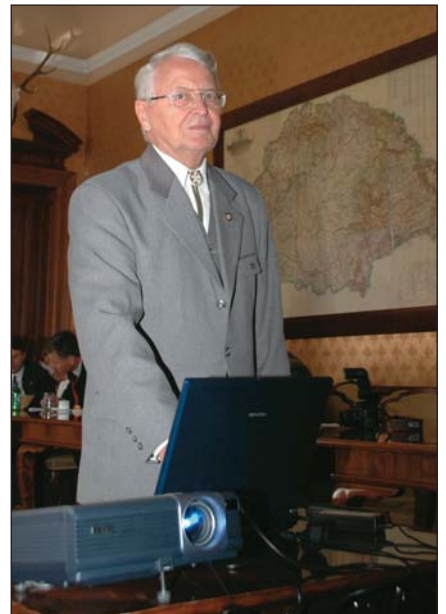
második köztársaságot. Majd együtt mentek át Szili Katalin házelnök asszony dolgozószobájába és tekinthették meg az íróasztalán lévő sok-sok kis kedvességgé váló ajándékot és egyéb történelmi ereklyét.

A Kárpát-medencei Erdészek I. Találkozójának programja az Egyesület volt Székházában, az ERDÉSZTEREMben folytatódott. *Dr. Pethő József* elnök köszöntőjében emlékeztetett a magyar erdészet történelmi és földrajzi megosztottságára, de az erdészeknek már évek óta vannak kapcsolatai a Kárpát-medencében dolgozó erdész kollégákkal. Reményét fejezte ki, hogy ez a találkozó hagyományt teremtsen.

Solymos Rezső akadémikus tartott részletes előadást a Kárpát-medence és hazánk erdeiről. Ezt követően sorra szólaltak fel a delegációk tagjai, akik nagyra értékelték az előadást és találkozás lehetőségét. Többen kifejezték igényüket a folytatásra. *Dr. Fülbrer Ernő* ERTI főigazgató és *Szakács Sándor* is bejelentette, hogy a II. találkozót ez évben október 24-28. között Erdélyben, Szovátán szervezik meg.

Ormos Balázs főtárgyvezető egy zárónyilatkozatot ismertetett, mely szerint a résztvevők támogatják a találkozó folytatását, valamint a Kárpát-medencei erdészek összetartozásuk jelképének a Székházat tekintik, *Riedl Gyula* szavaival élve: „a majdani visszatérés reményében”. A zárónyilatkozatban foglaltakkal való egyetértést a jelenlévők aláírásukkal erősítették meg.

A rendezvény alkalmából készült el „Az Országos Erdészeti Egyesület Székháza” kiadvány, melyet minden résztve-

Solymos Rezső előadását tartja

vő megkapott egyéb kiadványok és egy üveg szekszárdi vörösbor kíséretében, emlékezve *Riedl Gyula* tiszteletbeli tagunkra, akinek szívügye volt a Székház és összefoglaló írása került felhasználásra a kiadványban.

A búcsúzás perceit egy közös ebéd elfogyasztása tette baráttá, ahol dr. Pethő József elnök megköszönte a jelenlétet és bizakodását fejezte ki a folytatást illetően, kellemes hazautat kívánva.

Köszönjük a találkozó szervezésében és pénzügyi támogatásában segítséget nyújtó erdőgazdaságokat és szervezeteket.

* * *

Szakács Sándor Székelyudvarhely erdészetének igazgatója előadásában részletesen ismertette Románia Nemzeti Erdőprogramját, amelynek szerkesztett változatát közöljük.

Az erdőgazdálkodás jelenlegi helyzete és kezelése Romániában

– Románia nemzeti erdőalapja 6382 ezer ha, amelyből 6223 ezer ha erdő, 159 ezer ha erdőgazdálkodást szolgáló terület. Az ország területének 26,7%-át borítják erdők. Az erdők 53%-a hegyvidéken, 27%-a dombvidéken és csak 10%-a található sík vidéken (alföldön).

– Az erdőalapon található erdőkön kívül, van még 350 ezer ha erdő különböző magán-, társasági és közbirtokossági tulajdonban, amelyekre szintén az erdészeti törvények előírásai érvényesek.

– Az 1948-as államosítás után, 1990-ig az erdők állami tulajdonba voltak.

Az 1991-ben megkezdődött és még ma is folyamatban van az erdők visszaszolgáltatása a volt tulajdonosoknak. 2007 júniusi adatok alapján az erdők 64%-a állami tulajdonban, 36%-a közösségi, egyházi és természetes személyek tulajdonában van.

A visszaszolgáltatás befejezése után ez megváltozik, 40% lesz állami tulajdonban, 60% közösségi, egyházi és termé-

zetes személyek magántulajdonában.

– Az erdők 69%-a lombos erdő (bükk 31%, tölgyek 18%, egyéb kemény lombos fajok 15%, egyéb lágy lombos fajok 5%), 31% fenyőerdő (lucfenyő 23%, jegenyefenyő 5%, vörös-erdei és egyéb fenyőfélék 3%).

– Az élőfakészlet 1340 millió m³, ebből 36% bükk, 30% lucfenyő, 11% tölgyfélék. Az évi folyónövedék 34 millió m³ évente.

Az évi kitermelhető fatömeg 18,7 millió m³.

– A Mezőgazdasági, Erdészeti és Vidékfejlesztési Minisztérium felelős az erdőgazdálkodásért. A minisztérium keretében az erdőgazdálkodásért egy államtitkár felel, az ő irányítása alatt dolgozzák ki az erdészeti politikát, stratégiát és programokat az erdőgazdálkodás fejlesztése érdekében, az összes törvényes rendelkezéseket és ezek végrehajtását az erdőalap megvédése és fejlesztése érdekében.

A minisztérium feladata a jogi, műszaki és gazdasági normák megalkotásának és ezek végrehajtásának követése.

– A Nemzeti Erdészeti Főigazgatóság kezeli az állam köztulajdonában lévő erdőket, minden megyében vannak megyei igazgatóságok, amelyek keretében az erdészetek működnek. A Mezőgazdasági, Erdészeti és Vidékfejlesztési Minisztérium fennhatósága alatt működik, önálló gazdasági egységként. Az erdei utak építésének és vadpatak-szabályozásoknak egy részét az állami költségvetésből finanszírozzák.

– A magántulajdonban levő erdők ügykezelését magánerdészetek végzik – több mint 100 magánerdészeti működik, a legnagyobb számban az erdélyi megyékben (Brassó, Kovászna, Hargita, Maros, Beszterce) –, vagy az állami erdészetek szerződéses alapon. Központi irányításukat az országos erdészeti

Szili Katalin az erdélyiek ajándékát veszi át Szakács Sándortól

közhatóság keretében működő igazgatóság látja el.

– A fakitermelést magánvállalatok végzik, az országos erdészeti közhatóság irányításával.

– Az erdészeti kutatást az Erdészeti Kutató és Tervezési Intézet látja el, az erdészeti felsőoktatás 6 egyetemi központban történik, Brassóban, Sucsáván, Nagyváradon, Kolozsváron, Temesváron és Bukarestben.

– Az erdőgazdálkodás piacgazdaságra való átalakítása a központosított gazdálkodásból az egyik alapvető és legnehezebb feladat.

A megfelelő támogatási rendszer hiánya, az erdők visszaszolgáltatásának nem megfelelő előkészítése hozzájárult az erdők jogtalan kivágásához, 1990 után több mint 30 ezer hektár, amelyek magántulajdonba kerültek.

– Az említettek kiküszöbölésére és az erdőterület csökkenésének megállítása céljából folyamatosan tökéletesíteni kell a fenntartható erdőgazdálkodási stratégiát. 2005-ben megjelent az erdők kötelező ügykezelésére vonatkozó sürgősségi kormányrendelet, de még mindig van országos szinten 500 ezer ha erdő, amelyekben a tulajdonosok nem biztosították a magán- vagy állami erdészetek ügykezelését.

Eszközök, intézmények és megfelelő politika kialakítása a fenntartható erdőgazdálkodás megvalósítása céljából

– Az erdőgazdálkodás fenntarthatóságának és fejlesztésének céljából 2005-ben a Világbank szakemberei részvételével kidolgozták az erdőgazdálkodás fejlesztési stratégiáját Romániában.

– Elsőrendű feladat az erdőgazdálkodásban a fenntarthatóság megvalósítása és az erdőgazdálkodás szerepének növelése a társadalmi-gazdasági életben, az erdők visszaszolgáltatásának

A résztvevők ősi székházunk emléktáblája alatt

Erdély küldöttei

felgyorsítása és az erdőgazdálkodás működésének biztosítása a piacgazdaság keretein belül.

– Az erdészeti stratégia a következő feladatok megvalósítását irányozza elő:

- a nemzeti erdőalap megvédése és az erdős területeknek a növelése az ökológiai egyensúly visszaállítása, a vidékfejlesztési követelményeknek megfelelően;

- az erdei ökoszisztémák biodiverzitásának megőrzése és fejlesztése;

- az erdő társadalmi- gazdasági szerepének növelése és fejlesztése, a társadalom igényei szerint;

- a fahasználat és fafeldolgozás hatékonyságának fejlesztése;

- a fa- és egyéb termékek felhasználásának fejlesztése a fenntartható fejlődés igényei szerint.

– Az erdészeti politika fontos irányzata, hogy az erdőalap a nemzeti vagyion része, függetlenül a tulajdonformáktól.

– A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében foganatosítani kell a természet- és környezetkímélő rendelkezéseket a fahasználat és fafeldolgozás terén.

– Ki kell dolgozni a fafeldolgozók társulását, a fakitermelők és fafeldolgozók szövetségbe tömörülését elősegítő rendelkezéseket.

– Meg kell teremteni az erdőgazdálkodás egységes irányítását, beleértve a fakitermelést és feldolgozást.

Az erdészeti erőforrások megvédelem és fejlesztése az életminőség és környezeti tényezők javítása céljából

– A hasonló környezeti tényezőkkel rendelkező európai országokkal szemben Románia erdőben szegény. Az erdősültség 26,7%, az európai átlag 32,8%, európai szinten a 13. hely

– Az erdők egyenlőtlenül oszlanak meg az ország területén, az alföldön az erdősültség 10%, ezek a legszegényebb

vidékek erdőben. Az ország nyugati részén 3,2%, Bánátnban 3,5%, a Moldvai fennsík 4,1% , az Olténiai alföld 5,3%.

– Romániai szinten kb. 7 millió hektár leromlott terület van, ahol nagy méretűek a talajeróziók, a földcsuszamlások. A legkiterjedtebb ilyen

területek az ország déli dombvidékén és fennsíkain, az erdélyi fennsíkon, Moldova dombvidékén és fennsíkain, valamint a dobrudzsai fennsíkon vannak.

A mezőgazdaság áttérése az extenzív művelésről az intenzív művelésre több mint 2 millió hektár terület erdősítését teszi szükségessé.

– Jelentősebb intézkedések, amelyeket foganatosítani kell az erdő erőforrásainak megőrzése és fejlesztése érdekében:

- az erdőalap integritásának megőrzése, az erdővel borított területek nem erdőgazdálkodási célú használatának megtiltása;

- az erdős legelők besorolása az erdőalapba;

- az erdővel borított területek növelése (kb. 2220 ezer hektárral 2020-ig);

- erdősávok létrehozása (kb. 300 ezer hektár 2020-ig);

- ültetvényeszerű energiaerdők létrehozása a vidékfejlesztési programokkal összhangban;

- az erdős területek növelésének támogatása belső és külföldi erőforrásokból.

Az erdei ökoszisztémák biodiverzitásának megőrzése

– Új természetvédelmi területek kijelölése.

– jogi szabályozások tökéletesítése a természetvédelmi területekre vonatkozóan, támogatási rendszer kidolgozása a területek tulajdonosai részére.

Az erdők gazdasági rendeltetésének fejlesztése

– A kitermelt famennyiség az üzemtervi előírások szerint történjen.

– Megfelelő erdőszerkezetek kialakítása.

– A kis erdőtulajdonosok tömörülésének támogatása erdőtársulásokba, amelyek biztosítják a fenntartható erdőgazdálkodást.

– A fakitermelés, fafeldolgozás hatékonyságának növelése, a kis és középvállalatok támogatása.

Az erdei ökoszisztémák szociális rendeltetése

– A szociális és üdülési rendeltetésű erdők arányának növelése, támogatási rendszer kidolgozása az erdőtulajdonosok részére.

– Az erdőgazdálkodás hozzájárulásának pontosabb követése a nemzeti össztermék megvalósításában.

– Az erdők ügykezelésének megoldása új magánerdészetek vagy a meglévő erdészetek révén, hogy a meglévő erdészeti szakszemélyzet megfelelően legyen foglalkoztatva.

– A visszaszolgáltatás alatt a tulajdonosokkal ismertetni kell az erdők társadalmi szerepét és a fenntartható erdőgazdálkodás jelentőségét.

– A szociális üdülési rendeltetésű erdők megfelelő üzemtervezése és felszerelése.

– A vidéki lakosság foglalkoztatási arányának növelése az erdőgazdálkodásban.

– Komplex tanulmányok elvégzése annak érdekében, hogy milyen hatással lesz az erdőterületek növelése a nemzetgazdaság fejlődésébe.

Konferencia, határon túli erdészekkel

Kocsányos tölgy plantázatok a Kárpát-medencében címmel különleges konferencia zajlott 2007. szeptember 20-án és 21-én Szigetváron, a Mecseki Erdészeti Zrt. szervezésében. A hiánypótló, határon túli magyar erdészeket összefogó szakmai konferencia első napján a meghívott előadók az egyik leggyakoribb hazai tölgyféle ültetvényeszerű makktermesztésével kapcsolatos hazai és külföldi tapasztalataikat, valamint a hozzá kapcsolódó tudományos vizsgálatok eredményeit ismertették. A második napon a köröscsönyi plantázs bemutatása mellett számos kísérleti terület bejárására is sor került.

A konferenciával egy időben zajlott annak társrendezvénye, a Kárpát-medencei erdészek I. találkozója, az Országos Erdészeti Egyesület szervezésében.

Czére Zsóka

Egy darabka Nobel-díj egy erdésznek

A Norvég Nobel Bizottság döntése értelmében a 2007. évi Békédíjat egyenlő mértékben megosztva kapja az *Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)*; Kormányközi Éghajlatváltozási Testület), valamint *Albert Arnold (Al) Gore Jr.* Azokért az erőfeszítésekért, amelyeket az ember által előidézett klímaváltozással kapcsolatos ismereteink bővítése és ezen ismeretek terjesztése érdekében tettek, valamint azokért az erőfeszítésekért, hogy lefektessék azoknak az intézkedéseknek az alapjait, amelyek ennek a klímaváltozásnak az ellensúlyozásához szükségesek.

A Norvég Nobel Bizottság 2007. október 12-i közleményében egyebek mellett az alábbiakat hangsúlyozza: „Azokat a jelzéseket, amelyek a Föld jövőben várható klímájában beálló változásokra utalnak, a lehető legszigorúbban figyelembe kell venni, mégpedig az elővigyázatosság elvének szem előtt tartásával. A nagyobb léptékű klímaváltozás megváltoztathatja és veszélyeztetheti az emberiség többségének életfeltételeit. A klímaváltozás kiterjedt népvándorlást válthat ki, és a földi erőforrásokért történő nagyobb verseny eredményezhet. A klímaváltozás a Föld legsérülékenyebb országaira fog különösen nagy terheket róni. Lehet, hogy az erőszakos konfliktusok és háborúk veszélyének a növekedésével kell számolnunk országokon belül és országok között.”

„Tudományos jelentései által, amelyeket az elmúlt két évtizedben tett közze, az IPCC egy egyre növekvő, tudományos ismereteken alapuló konszenzust hozott létre az emberi tevékenység és a globális felmelegedés közötti összefüggésekkel kapcsolatban. Több, mint száz országból származó tudós és hivatalnok dolgozott együtt, hogy egyre nagyobb bizonyosságot szerezzen a melegedés mértékét illetően. Habár a globális felmelegedés még csak egy érdekes hipotézisnek tűnt az 1980-as években, az 1990-es évek már erősebb bizonyítékokkal szolgáltak. A legutóbbi néhány évben pedig még világosabbá váltak a kapcsolatok, és még nyilvánvalóbbá a következmények.”

„Azáltal, hogy a 2007. évi Nobel Békédíjat az IPCC és Al Gore számára adományozza, a Norvég Nobel Bizottság ahhoz szeretne hozzájárulni, hogy az eddigiek-

nél jobban figyeljünk azokra a folyamatokra és döntésekre, amelyek szükségeseknek tűnnek a Föld jövőbeli klímájának védelme érdekében, és hogy ezen keresztül csökkentjük az emberiség biztonságát veszélyeztető kockázatokat. Most kell cselekednünk, amíg a klímaváltozás ki nem csúszik az ellenőrzésünk alól.”

A Nobel Békédíjjal kitüntetett IPCC tudósai között van *dr. Somogyi Zoltán*, az Erdészeti Tudományos Intézet tudományos igazgatója is. Évek óta tevékenyen vesz részt az IPCC munkájában, és akkor csatlakozott az IPCC-hez, amikor nemcsak itthon, de sok helyütt a világon még nem ismerték fel vagy nem fogadták el azt a mára már általánossá vált nézetet, melyet a Norvég Nobel Bizottság is megfogalmazott közleményében.

Az elmúlt évek alatt dr. Somogyi Zoltán két fontos IPCC jelentés összesen 5 fe-

jezetének társszerzője vagy vezető szerzője volt. Ezek egyike a klímaváltozás lassítása érdekében sok ország által ratifikált Kyotoi Jegyzőkönyv szempontjából különösen fontos; a fejezet megállapításait a 2004. évi klímakonferencián az IPCC képviselőjében dr. Somogyi ismertette a klímátárgyalások résztvevőivel, s ezzel elősegítette a Kyotoi Jegyzőkönyv hatályba lépését. Nemzetközi elismertségét mutatja, hogy az utóbbi időben már mint meghívott szakértő vett részt az IPCC különböző munkaértekezletein.

Dr. Somogyi Zoltán több mint egy évtizede készíti hazánk üvegház hatású gázleltárának az erdőkre vonatkozó részét. Több alkalommal is a nemzetközi klímakonferenciákon tárgyaló magyar kormányküldöttség tagja volt. Számos, a klímaváltozással kapcsolatos nemzetközi és hazai kutatási projektben vett részt. Tanulmányaival segíti az erdészeti szektorban a klímaváltozással kapcsolatos kormányzati döntések meghozatalát.

Pápai Gábor

Felhívás

Az Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány és a Kálnokon (Erdély) működő dr. Bedő Albert Környezetvédelmi Ifjúsági és Közművelődési Egyesület azzal a kéréssel fordul a legnagyobb magyar erdész, Bedő Albert emlékéit ápolni kívánó erdészekhez, gazdaságokhoz, magánerdő-tulajdonosokhoz, hogy támogassák a Kálnokon felépülő Bedő Albert emlékház kialakítását, a kárpát-medencei erdészek zarándokhelyének létrehozását.

A felajánlott támogatásokat előre is köszönjük, és az alábbi számlaszámra kérjük küldeni.

RO97BTRL01501206750760XX RON

Érdeklődni az emlékházzal kapcsolatban Andrésiné dr. Ambrus Ildikónál lehet a 62/291-522-es telefonszámon.

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó
kuratóriumi elnök

Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány

Ásotthalmom

Gödri Miklós Szabolcs
református lelkész

Dr. Bedő Albert Környezetvédelmi
Ifjúsági és Közművelődési Egyesület

Kálnok

Egy nagyon komoly felhívás

A Gyökerek és lombok Erdészportrék sorozathoz folyamatosan készülnek a felvételek. Nem lenne teljes a sorozat, ha Csanádi Etele vallomását nem adnánk közre. Nos, a felvétel elkészült, úgy, ahogy a docens úr elmondta. De ez csak az érem egyik oldala. A másik, ahogy a hallgatók látták. Ezt a riportalany természetesen csak közvetve érezkelhette, s mint olyan, a hallgatókban keltett emóciókat nem mondhatta el.

Bánó László javaslatára, akinek elévülhetetlen érdemei vannak a sorozat születésében és megjelenésében, kérjük mindazokat, akiknek fent nevezett „kémia tanszéki alkalmazottal” kapcsolatban érdekes, különleges, megható, elborzongató, felháborító, megnyugtató, az egyetemi stúdiumok során szerzett örökérvényű adomája, tapasztalata, a jövő számára feltétlenül megőrkítésre alkalmas története van, írják meg és küldjék el az Erdészeti Lapok szerkesztőségébe. Nem kell feltétlenül irodalmi stílusban fogalmazni, mert az a szerkesztő dolga, a lényeg az, hogy a fent nevezett docenssel kapcsolatos élményeket, mintegy függeléként, a vele készült riporttal együtt közöljük.

No, balekok és firmák, most mutassátok meg, hogy mily nyomokat hagytak bennetek a Csanádi Etele vegykonyhájában tapasztaltak!

Pápai Gábor sorozatszerkesztő

A magánerdészeti szaktanácsadás rendszere Magyarországon

A mezőgazdálkodási szaktanácsadási rendszer múltja

Az Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) a nemzeti agrártámogatások keretében biztosított pénzügyi forrásokat a gazdálkodást segítő ismeretátadás különböző formáinak.

2004-től 2006-ig az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív program keretében zajlott a szaktanácsadás.

A nemzeti Vidékfejlesztési tervhez kapcsolódóan 2007. jún.30-ig hét ernyőszerű szervezet működtette az ingyenes, közhasznú NVT tanácsadási szolgáltatást.

2007. január 1-től minden európai uniós tagállamban kötelezően működtetendő a Mezőgazdasági Szaktanácsadási Rendszer (Farm Advisory System), így hazánkban is.

Ezért az agrár szaktanácsadási struktúra átalakítására volt szükség. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program I intézkedéscsoportjában (I.tengely) az 5.3.1.1.4. Szaktanácsadási szolgáltatások igénybevétele pontja foglalkozik a szaktanácsadással.

Az átalakítás célja egy olyan egységes szolgáltató rendszer kialakítása és működtetése, amely biztosítja a mező- és erdőgazdasági termelők igényeinek megfelelő és lehetőségeket igénybevevő, könnyen elérhető, magas színvonalú szolgáltatás létrehozása, amely megfelel az EU 1782/2003. EK rendeletnek.

A fenti célok elérésére való törekvés szándékával, továbbá annak érdekében, hogy

- a különböző szervezeti keretek között folytatott agrár-szaktanácsadási tevékenység egységes szervezési, ellenőrzési, finanszírozási rendszerré integrálódjon,

- a szaktanácsadás célcsoportját ké-

pező mező- és erdőgazdasági termelők számára megteremtsük az igényeknek megfelelő szaktanácsadási szervezeti és működési feltételeit,

- szolgáltatási lehetőséget biztosítsunk mindazon személyek és szervezetek részére, akik szaktanácsadási kapacitással rendelkeznek és e rendszer keretében kívánják folytatni tevékenységüket.

Ezek a szervezetek a Területi Szaktanácsadási Központok (TSZK).

A TSZK olyan, Magyarországon vagy az Európai Unió más tagállamában bejegyzett, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által akkreditált és nyilvántartott szervezet, amely a mezőgazdasági termelők és erdőgazdálkodók megrendelésére, a velük kötött megállapodás alapján, a hazai és közösségi jogszabályokban meghatározott és a jogszabályok alapján támogatásban részesíthető szaktanácsadási szolgáltatást végez a támogatásra jogosult részére, közvetlenül a TSZK székhelyén, vagy a szolgáltatási végpontokon bejegyzett szaktanácsadó segítségével.

Bejegyzett szaktanácsadó a Szaktanácsadói Névjegyzékről szóló 95/1999. (XI.5.) FVM rendelet szerinti névjegyzékben vagy a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervhez kapcsolódó Tanácsadói Névjegyzékről szóló 65/2005. (VII.4.) FVM rendelet szerinti névjegyzékben szereplő szaktanácsadó, illetve tanácsadó.

Itt szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy lehetőség szerint minél többen kérjék felvételüket a szaktanácsadási névjegyzékbe, amelynek szabályait a 95/1999. (XI.5.) FVM rendelet tartalmazza.

Regisztrációjuk után, pedig csatlakozzanak valamelyik MEGOSZ TSZK-hoz.

Ezzel is hozzájárulhatnak az erdészeti szaktanácsadás minőségi és mennyiségi fejlesztéséhez.

A regisztráláshoz a kérelmet (rendelet 1.sz. melléklet) a minisztériumnak címelve (FVM Agrár-vidékfejlesztési Főosztály 1055 BP, Kossuth tér 11.), de a helyileg illetékes Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatóságához kell benyújtani.

A kérelemmel egyidejűleg az alábbi dokumentumokat is be kell nyújtani:

- Írásbeli nyilatkozat, miszerint nem folytat az agrárgazdasággal összefüggő ügynöki, vagy kereskedelmi tevékenységet.

Felsőoktatási intézményben szerzett, oklevéllel tanúsított végzettségei hiteles másolatát. A hitelesítést a Hivatal szakreferensei az eredeti dokumentumok bemutatása után ingyenesen hitelesítik.

Büntetlen előéletet bizonyító erkölcsi bizonyítványt, amely 3 hónapnál nem régebbi.

Ajánló véleményt, amelyet a kérelmező részére – az agrárgazdasággal összefüggő kereskedelmi és/vagy ügynöki tevékenységet nem folytató – intézmény, szervezet, vagy köztestület állított ki,

Egyéni vállalkozók esetében a vállalkozói igazolvány és az adóbejelentkezési lap hiteles másolatát.

A speciális kérdések megoldásában segítséget nyújtó intézmény segítségnyújtásra vonatkozó nyilatkozatát,

A gyakorlati bemutatást vállaló gazdaságok/üzemek nyilatkozatát arról, hogy a szaktanácsadó számára bemutatóhelyként rendelkezésre állnak.

A kérelmező szakmai tevékenységének részletes ismertetése [1. szakterület: munkahely megnevezése, beosztása (évszám), szakmai tevékenység leírása.]

A TSZK-k előzetes kiválasztása nyílt pályázat alapján történt, amelynek legfontosabb feltételei:

– képes legyen komplex szaktanácsadást nyújtani legalább a kölcsönös megfeleltetés, a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot, valamint a munkabiztonság szakterületeire vonatkozóan,

– rendelkezzen a fentiekhez szükséges humán erőforrással és technikai felszereltséggel,

– nem végezhet mezőgazdasági tevékenységgel összefüggő input anyagforgalmazási vagy ehhez kapcsolódó ügynöki tevékenységet.

A MEGOSZ három TSZK-ra adott be előzetes nyilvántartásba vételi kérelmet. Egyet Nyíregyházán, amelyik lefedi a kelet-magyarországi régiót, egyet Budapesten, amely közép-magyarországi területekről várja a gazdálkodókat szaktanácsadásra, míg a harmadikat Nyugat-Magyarországon hozta létre.

Az FVM VKSZI 2006. dec. 15-vel előzetesen nyilvántartásba vette a MEGOSZ által létrehozott TSZK-kat.

Az előzetesen nyilvántartásba vett TSZK-k szaktanácsadási tevékenységükkel teljes mértékben ki tudják szolgálni az erdő és fagazdaság, vadgazdálkodás, mezőgazdálkodás, kertészet területéről érkező gazdálkodókat.

Mindhárom MEGOSZ TSZK 2007 júliusában benyújtotta kérelmét az akkreditáláshoz. Az FVM miniszter a pályázatból és a benyújtott dokumentumokból megállapította, hogy a pályázók megfelelnek a közös agrárpolitika keretébe tartozó egyes támogatási rendszerek működését segítő szaktanácsadási rendszerrel szóló 73/2007.(VII.) FVM rendeletben meghatározott feltételeknek, így Területi Szaktanácsadási Központként elismerte:

– MEGOSZ Szabolcs- Szatmár- Bereg Megyei Erdészeti Integrátorok Szövetsége TSZK-t Napkor központtal, 14 végponttal, 16 szaktanácsadóval

– MEGOSZ Budapest TSZK-t, nyolc végponttal és 28 szaktanácsadóval

– Szabó Vendel TSZK-t Mórchida, 14 végponttal és 14 szaktanácsadóval.

Az akkreditált TSZK-k számára az FVM Vidékfejlesztési Képzési és Szaktanácsadási Intézete (VKSZI) kvótát határozott meg, amelyet a végpontok, szaktanácsadók száma és a várható szerződéskötések mennyisége alapján állapított meg.

Sajnos nagyon rövid idő állt rendelkezésre a szaktanácsadási szerződések megkötésére és támogatási kérelmek beadására.

Ennek ellenére a három TSZK mintegy ezer szaktanácsadási szerződést kötött, illetve támogatási kérelmet adott be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz 2007. szept.30-ig.

Támogatás az alábbi célterületekre irányuló, a TSZK által nyújtott szaktanácsadási szolgáltatás után vehető igénybe:

– a kölcsönös megfeleltetés előírásainak való megfelelés,

– a közösségi jogszabályokon alapuló munkahelyi biztonsági előírások betartása,

– a gazdálkodás összteljesítményének a javítása (erdőértékbecslés, erdőtelepítési terv, éves gazdálkodási terv és elszámolás, faanyagkezelés, termőhelyfeltérési szakvélemény, pályázatírás ÚMVP jogcímekre, ha a jogcím keretében a pályázatírás nem támogatható), erdőgazdálkodói nyilvántartásba vételi eljárás, üzemtervek elkészítése, illetve abban való közreműködés, energiaerdő-tervezés, vadkár megelőzési technológiák tervezése, vadkár-felmérés, természetvédelem (kölcsönös megfeleltetés 1. és 5. követelmény), munkabiztonság, élőhelyfejlesztés, gazdálkodási terv készítés.

Az első két célterületet kötelező igénybe venni.

A támogatás mértéke

A támogatás mértéke ügyfelenként nem haladhatja meg a szaktanácsadási szolgáltatásként elszámolható összes kiadás 80 %-át (minimum 20 000 Ft).

A támogatás igénybevételének feltételei (erdőgazdálkodók):

– legalább 1 ha üzemmérettel rendelkezik,

– a kölcsönös megfeleltetés (természetvédelem), munkabiztonság célterületre mindenképpen szerződést köt.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (MVH) leadott Támogatási kérelmek jogosságának elbírálása mintegy 90 napot vesz igénybe. Ezt követően a hivatal elutasító vagy jóváhagyó határozatot küld az ügyfélnek.

Ezután a TSZK a végpontjain foglalkoztatott szaktanácsadókon keresztül elvégzi a szaktanácsadási szerződésben szereplő szolgáltatást, majd ha az ügyfél (erdőgazdálkodó, tulajdonos) igazolja ennek megtörténtét, akkor a TSZK számlát bocsát ki az ügyfélnek, amelynek ellenértékét az ügyfél a számviteli törvénynek megfelelően átutalja a TSZK felé.

Közben az ügyfél a TSZK-n keresztül kifizetési kérelmet nyújt be a terüle-

tileg illetékes MVH-hoz. Ehhez a kérelemhez csatolni kell az igénybe vett szaktanácsadási szolgáltatás teljesítését igazoló pénzügyileg rendezett bizonylatok másolatát.

A TSZK-nál vezetett szaktanácsadási naplóban a szaktanácsadási szolgáltatás minden eseménye feltüntetésre kerül, amelyet az ügyfél és a szaktanácsadó aláírásával igazol.

A hivatal a kifizetés jogosságát ellenőrzi és átutalja az ügyfél részére a támogatást.

Minden magánerdő-tulajdonosnak figyelmébe ajánlom a MEGOSZ TSZK-k szaktanácsadási szolgáltatásait.

MEGOSZ Budapest TSZK. 1021 Budapest Budakeszi u.91. Kapcsolattartó: dr. Somogyvári Vilmos, Tel.: 06-30-4553912.

MEGOSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Erdészet Integrátorok Szövetsége TSZK

4552 Napkor Kállói út 58 Kapcsolattartó: *Merkőszki Csilla* 06-42-501050

Szabó Vendel TSZK 9131 Mórchida Tekepuszta. Kapcsolattartó: *Szabó Vendel*. Tel.: 06-30-9464286

Külön felhívom a figyelmet arra, hogy az EU 2009.01.01-től ellenőrzi a kölcsönös megfeleltetés (környezetvédelem) meglétét Magyarországon a bármilyen EU-s támogatást igénybe vevő mező- és erdőgazdálkodóknál. A támogatási kérelmet beadó erdőtulajdonosoknál (ügyfeleknél) a kölcsönös megfeleltetés körülményeit az EU kirendelt ellenőrei vizsgálják. Hiányosságok esetén 5-100%-os támogatás-csökkentést alkalmaznak. Ezért, ha valaki eddig még nem kért szaktanácsadást az előbbi célterületre, még a jövő évben igényelheti TSZK-inktől.

Fontos megjegyezni, hogy a (90/2007. (VIII. 23.) és 103/2007. (IX.21.) rendeletekkel módosított jelenleg hatályos 52/2007. (VI.28.) FVM rendelet szerint a 2008. évi szerződések kötésére és a támogatási kérelmek begyűjtésére a 2008. január 1-31. és a 2008. május 1-31. közötti időszakok állnak rendelkezésre.

Remélem, hogy sok olyan magánerdő-tulajdonos érdeklődését sikerült felkelteni az erdészeti szaktanácsadás irányába, akik eddig még nem vették igénybe szaktanácsadási szolgáltatásainkat, de a jövőben igény tartanak segítségünkre. Kérem keressék meg erdőbirtokukhoz legközelebb eső TSZK-kat szaktanácsadási igényükkel.

Dr. Somogyvári Vilmos
projekt vezető

Európai források az erdőgazdálkodásban

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Operatív Programjai keretében kiírt pályázatok és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program rendeletekben meghatározott pályázati lehetőségei nyújtanak forrást az arra jogosult személyeknek és szervezeteknek, hogy pénzügyi forrásokat nyerjenek a megvalósításra tervezett fejlesztéseikhez.

Az elnyerhető források fejlesztések megvalósítását támogatják és csak nagyon korlátozott mértékben járulnak hozzá működési költségek támogatásához.

Erre gyakorlatilag csak a nemzeti forrásból biztosított pénzeszközök felhasználása esetén van lehetőség a de minimis rendelet szabályai szerint. Ez a szabály egy személyhez vagy vállalkozáshoz kötődően három év összességében csak 200 000 euró lehívását teszi lehetővé. Ez az összeg azonban jelentősen kevesebb, mint amit a nagyobb, első sorban állami erdőgazdálkodók köz-célú tevékenységre használnak fel.

A erdőgazdálkodás állami tulajdonban levő része gyakorlatilag kizorol a támogatások köréből.

A magánerdő-gazdálkodók számára is csak nagyon korlátozottan jelentek meg ez idáig támogatási források pályázati lehetőségei gépbeszerzésre, erdészeti szaktanácsadás igénybevételére, ill. mezőgazdasági földterületek első erdősítésére.

Az állami erdőgazdasági zrt.-k számára fejlesztési támogatás elnyerésére az erdőgazdálkodás határterületein látszik lehetőség.

A Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) keretében a KEOP-3.1.2 *Élőhelyvédelem és helyreállítás* programjára lehet pályázni a védett természeti területeken, ill. a Natura 2000 területeken.

A KEOP-3.1.3 A gyűjteményes növénykertek és védett történelmi kertek megőrzésére és helyreállítására ad lehetőséget.

A KEOP-4.1 Hő- és/vagy villamos energia előállítás pályázat támogatja a megújuló energiaforrások, így a fa felhasználását is energetikai célra.

A Regionális Operatív Programok egy része támogatási forrásokat tartalmaz az ökoturizmus fejlesztésére. Ilyen irányú fejlesztések több erdőgazdaságnál már régebben elkezdődtek. A pályázatokon való eredményes részvétel támogathatja ennek az ágazatnak a kiteljesedését erdőgazdasági keretek között.

Az alábbi operatív programok pályázatai tartalmaznak forrásokat ilyen célra:

Dél-Dunántúli Operatív Program *DDOP-2007-2.1.1 2F Komplex turisztikai terméksomag* kialakítása keretében a ökoturisztikai látogató központok kialakítása, túraútvonalak létrehozása.

Észak-Alföldi Operatív Program *ÉAOP ÉAOP-2007-2.1.1 B komponense Természeti és környezeti értékekre alapozott turizmus fejlesztése* keretében a természeti értékekre alapozott turisztikai helyszínek létesítése és fejlesztése, erdei vasutak turisztikai célú fejlesztése.

Észak-Magyarországi Operatív Program *ÉMOP-2007-2.1.1 Turisztikai attrakció fejlesztés* keretében jelentős védett természeti értékekre alapozott turisztikai fejlesztések és a turisztikai célú kisvasutak, erdei vasutak fejlesztése.

A Közép-Dunántúli Operatív Program *KDOP-2007-2.1.1/B Régió arculatát meghatározni képes turisztikai*

vonzerők pályázat keretében védett természeti területek turisztikai hasznosításához szükséges infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése.

A Közép-Magyarországi Operatív Program *KMOP-2007-3.1.1/A/B/C/D A turisztikai vonzerő és termékfejlesztés előmozdítása* pályázat keretében a keskeny nyomtávú vasutak helyreállítása és turisztikai célú fejlesztése.

A fenti pályázati lehetőségek már megjelentek végleges kiírással, pályázati határidővel. A közeljövőben várható, hogy újabb pályázati felhívások jelennek meg, amelyek az erdőgazdálkodók számára is elérhető fejlesztési forrásokat tartalmaznak, ha nem is az alaptevékenységüket illetően. Naprakészen a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján a www.nfu.hu lehet tájékozódni a pályázati lehetőségekről.

Mizik András

Kombinált tűzhely

A klímaváltozás negatív hatása elleni lépés már lassan napi feladataink közé épül be. Újabb és újabb technikai megoldások kerülnek kifejlesztésre, tudományos konferenciák és a közvéleményt tájékoztató rendezvények követik egymást, hogy a kedvező változást sikerüljön elindítani. Hatékony fűtési technikák és berendezések kerülnek folyamatosan kifejlesztésre és bemutatásra. Egyre korszerűbb és kényelmesebb eljárásokat igényelnek a felhasználók.

Ilyen környezetben találtam rá egy magyar gyártmányra, a Salgótarjánban gyártott fatüzelésű berendezésre. Ez egy tűzhely, melyet még nagyanyáink is

használtak. Csak hogy egy kis átalakítással egyben kazánként is működik egy kis keringtető szivattyú segítségével. Az aktuális hő- és nyomásértékeket a berendezésen elhelyezett órák mutatják. A tűztér nagysága állítható, hogy inkább tűzhelyként vagy kazánként használjuk.

Egy ilyen berendezés a falusi konyha és kerti házak mai kelléke lehetne ismét, egyben fűti a ház egyéb helyiségeit is. A ház körül és a fogyasztói társadalom által kénytelenül megvett szemetet is elégetve saját energiát termelhetünk az egy dráguló gáz kiváltására.

(www.oeo.hu)

Célban a vagyontörvény

Az Erdészeti Lapok októberi számának 318. oldalán hírt adtunk az állami vagyontörvényről szóló törvény elfogadásáról. A lapzárta után tudomásunkra jutott információk:

Az állami erdővagyon kezelését is alapjaiban érintő jogszabály a 2007. évi CVI. törvény, mely a Magyar Közlöny 121. számában jelent meg. A végrehajtásáról szóló rendelet a 254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet az állami vagyonnal való gazdálkodásról, mely a Magyar Közlöny 132. számában olvasható. (Természetesen mindkét jogszabály hozzáférhető a MK honlapján is.)

Sólyom László köztársasági elnök 2007. október 10-én kelt határozatában – a miniszterelnök javaslatára – a Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács elnökévé *dr. Nagy Jánost*, az Állami Privátizációs és Vagyonkezelő Zrt. Igazgatóságának elnökét, a Debreceni Egyetem prorektorát nevezte ki.

A köztársasági elnök a Tanács tagjává nevezte ki:

– *Baranyi Imrét*, az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet Kht. Igazgatóját;

– *Erdei Tamást*, a Bankszövetség elnökét, a Magyar Külkereskedelmi Bank vezetőjét;

– *Markó Andreát*, a pénzügyi tárca szakállamtitkárát;

– *dr. Roóz Józsefet*, a Budapesti Gazdasági Főiskola volt rektorát;

– *Tátrai Miklóst*, a Pénzügyminisztérium államtitkárát (aki 2008. január 1-től az állami vagyon hasznosításáért felelős új csúcsszervezet, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. vezérigazgatói tisztjét is ellátja egyben); és

– *dr. Varga Gusztávot*, a Ganz Híd-, Daru- és Acélszerkezet Zrt. vezérigazgatóját.

Az alakuló ülésén a Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács (Tanács) döntést hozott ügyrendjéről és a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. megalakulásáig szóló döntési mechanizmusáról.

A Tanács az állami vagyontörvény 2007. évi CVI. törvény alapján, az abban meghatározott feladat és hatáskörrel, az állami vagyon feletti tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességének a Magyar Állam nevében való gyakorlására, továbbá az MNV Zrt. működésével kapcsolatos, a törvényben meghatározott jogok gyakorlására létrehozott, jogi személynek nem minősülő testület.

A Tanács a Magyar Államot megillető tulajdonosi jogok gyakorlását 2007. december hó 31. napjáig az ÁPV Zrt., a KVI, valamint az NFA útján látja el.

A folyó ügyeket december 31-ig az MNV Zrt.-be olvasztandó három szervezet vezetői – az ÁPV, illetve a Kincstári Vagyon Igazgatóság esetében a vezérigazgató, a Nemzeti Földalapkezelő pedig az elnök - vigyék tovább. Vagyis az ÁPV-igazgatóság, a KVI vagyonhasznosítási tanácsa, valamint az agrártárca bizonyos jogait mostantól a Tanács gyakorolja.

(Jogi Fórum online)

* * *

(A Tanács elnökének és tagjainak szakmai életútja a Jogi Fórum honlapján, a „Megalakult a nemzeti vagyongazdálkodási Tanács” c. cikkben olvasható.)

Az új állami vagyonkezelőt (a Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-t) három szervezeti egységre osztják. Ezek élén egy-egy vezérigazgató-helyettes áll majd: a földügyeket *Benedek Fülöp*, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium jelenlegi szakállamtitkára; a céges portfóliót *Somkuti István*, az ÁPV Zrt. jelenlegi portfólió-kezelő vezérigazgató-helyettese, egyben az MNV Zrt. átmeneti időre (december 31-ig) kinevezett vezérigazgatója; az egyéb ingatlanügyeket pedig *Bodnár Terézia*, a KVI mostani vezérigazgató-helyettese irányítja majd.

(Világgazdaság)

A globális felmelegedés és a jövő fafajai

Az idei aszályos nyár sok tanulsággal szolgált számomra, ugyanakkor jó néhány téren el is bizonytalankodtam. Ezeket szeretném most az Erdészeti Lapok tisztelt olvasóival, erdész kollégáinkkal megosztani, bízva abban, hogy a témában jártasak, s magukat illetékesnek vallók reagálnak írásomra e lap hasábjain.

A globális felmelegedés egyre jobban foglalkoztatja szakmai közvéleményünket, ezt bizonyítja – többek között – az Erdészeti Lapokban megszaporodott cikkek, illetve polémiák tömege, de több szakmai (pl. MTA, OEE) rendezvény is. Meglátásom szerint e kérdést komolyan kell vennünk, ugyanakkor a jövőt illetően megfontoltan kell cselekednünk.

Az elmúlt időszakban tudósaink és kiváló gyakorlati szakembereink zöme azt állította vagy éppen sugallta, hogy a globális felmelegedéshez egyik legjobban alkalmazkodó fafaj az akác lesz. E kijelentések hátterét nem elemezném,

mert az sokrétű, az emocionálistól egészen a tudományosig. Illetve ez utóbbival van egy kis gondom, ugyanis pont a tudományos kijelentéseket megalapozó kísérletet hiányolom. S nemcsak az akác esetében, hanem a többi fafaj esetében is. Ugyanis az idei aszályos nyár cáfolja a fenti állításokat, a legnagyobb lombvesztés, a legerőteljesebb hervadás, levélbarnulás épp az akácnál volt megfigyelhető. A sík vidéken és a dombvidéken aggasztó képet mutatott e fafaj, de a hegységekben, különösen a délies kitétségekben is hasonló tüneteket produkált.

Ezek után önkéntelenül is fölvetődik a kérdés: valóban a jövő fafaja az akác? Valóban alkalmas lesz a globális felmelegedés bekövetkezése esetén arra, hogy a meglévő több mint 400 ezer hektár mellett egyéb állományaink egy részét ezzel a fafajjal váltsuk fel? Ezek a kérdések toltak fel bennem, ez a probléma nyomaszt már egy jó ideje. Megköszön-

ném, ha a hozzáértő kollégák segítenének a válaszadásban.

Végezetül inkább egy költői, mintsem szakmai kérdés: főfafajban vagy az erdő egészében kell gondolkodnunk, mert úgy vélem, hogy ez egyáltalán nem mindegy!

Baran Tibor
erdész

A lapot Magyarország legnagyobb
médiatitkárja, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST
MÉDIAFIYELŐ KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

Egy vállalkozás története tanulságokkal

Aki az utóbbi években részt vett a selmecbányai felvonulásokon, már messziről észrevehette Szűts Imre jellegzetes, a tömeg fölé magasodó alakját. De a dél-alföldi térségben is kevés olyan szakestélyt rendeztek, ahol ne lett volna aktív résztvevő, szereplő. Szűts Imre erdőmérnök, aki vállalkozó lett, Solton él népes családjával, négy fiával és csinos erdész feleségével. A vándorgyűlés előtti hetekben otthonában beszélgettünk. A kérdésre, hogy egy vállalkozás beindításához milyen adottságok szükségesek, és hogy kényszerből kezdte el e sajátos életformát, a következőket válaszolta.

– Az hogy én vállalkozó vénájú embernek születtem, az csak akkor derült ki, amikor belevágtam. Előtte vajmi kevés jelét láttam magamban, hogy ez egy nekem való foglalatosság. 1993-ban végeztem Sopronban, és erdőművelési munkákkal foglalkoztam az elején, ami nem véletlen, hiszen a szikfásításból írtam a diplomamunkámat. Számokkal, műszaki dolgokkal egyáltalán nem foglalkoztam. Végzésem idején minden bizonytalan volt, azt sem lehetett tudni, hogy az erdőgazdaságok egyáltalán megmaradnak-e. Majd a KEFAG-nál lettem alkalmazott, s mint ilyen, a térség tsz-erdeinek szakirányítása volt a feladatom. Így kerültem szoros és izgalmas kapcsolatba a fakereskedelemmel. Mint kiderült, ez az igen sokrétű és bonyolult ismereteket igénylő munka nem állt tőlem távol. Mondhatni, szerettem. Az erdőgazdaság alkalmazottjaként nyolc éven keresztül végeztem ezt a munkát.

Ám menet közben kiderült, hogy mentálisan alkalmatlan vagyok arra, hogy a vállalaton belüli zárt, utasítás-rendszerű módon végezzem feladatomat. A különböző szabályok, megkötések, korlátok, vagyis mindaz, ami az állami erdőkezelésre jellemző, nem az én világom. Egyszerűen nem tudtam beilleszkedni.

– *Végeredményben egy erősen öntörvényű ember vagy, akinek úgy kell a döntés szabadsága, mint egy falat kenyér.*

– Pontosan ez a helyzet. Az a túlbürokratizáltság, ami a magyar közéletet jellemzi, éppen azt a kreativitást öli ki az emberből, ami az alkotáshoz – esetemben ez egy sikeres üzletet jelent – szükséges. De nevezhetjük ezt szabad

A vállalkozó

gondolkozásnak, megújítási készségnek. Az állami vállalatoknál, hivataloknál vannak kialakult korlátok, sémák, amibe a magamfajta nemigen tudnak sűrűlődsmentesen beilleszkedni. Ezért lettem vállalkozóvá. A kereskedelem, az üzleti élet egy egészen sajátos tevékenység. A mindennapos kihívástól, a kudartól, a bukástól, mely esetemben a veszteség lett volna, nem féltem. Bár, kisebb-nagyobbakban volt részem. De azt a szabadságot, amit egy saját vállalkozás megteremtése, irányítása, működtetése jelent, azt már nem cserélném fel semmivel. Ez az életem egyik fele, és ebben tudom igazán kiélni magam. Sőt, talán túlzottan is, aminek kö-

vetkezményét a családomnak kell elviselni, mert minden bizonytalán több időt kellene fordítani az együttlétre.

– *Igaz az, hogy ha egy vállalkozás beindul, akkor már minden megy magától és csak a pénzt kell számolni?*

– Volt, illetve van egy tőkém, ami most is megvan, de ezüstpénzre nem váltható. Ez a soproni egyetem selmeci szelleméből adódó kapcsolati tőke. Ha ez megvan, akkor már könnyű egy jó üzleti tervet összeállítani, melyet a bankok is elfogadnak, és hajlandók megfinanszírozni. Így viszonylag kis pénzzel el lehet kezdeni a vállalkozást, de tisztában kell lenni azzal, hogy milyen „súlycsoportban” vagyunk. Ha valakinek, mondjuk, 100 ezer forintja van, az ne akarjon egymilliós üzletet csinálni. Nagyon fontos tudni azt, hogy a vállalkozási tevékenységnek a pénz csak az eszköze és soha nem a célja. Amikor egy tranzakció végén megjelenik az eredmény, a pénz, jó, ha tudatosítjuk magunkban, hogy a nyereség nem azé, aki megkereste, hanem a vállalkozás egészéé. A megbukott vállalkozások mindegyike azért bukik, mert a nyereséget rögtön el akarja költeni. Ez a hozzáállás különösen kezdetben veszélyes. Vissza kell forgatni a nyereséget, és növelni kell a tőkét. A kisebb volumenű üzletknél fajlagosan nagyobb nyereség érhető el, de nem szabad, hogy ez elvakítsa a vállalkozót.

– *Természetesen ebbezt tartod magad.*

– A mai napig nagyon „skótul” viselkedek magammal és a családommal szemben, mert mindent a vállalkozásom sikere érdekében fektetek be. Koc-

A banki kölcsönből vett szállítójármű

káztatok, de a realitás talaján maradván. És ne felejtse, csak addig van kapcsolati tőkéd, beszerzési piacod, amíg az első fizetési számlád nem csúszik meg. Mert akkor véget ért a barátság. És ekkor már a selmeci szellem sem segít, mert oda az adott szó, ha a kötelezettség nem teljesült.

– *Mit jelent neked a pénz?*

– 21 családeért vagyok felelős, vagyis közel 100 ember megélhetésének felelőssége nem engedi meg azt, hogy elváltak pénzhajhász legyek. Mint említettem, a pénz nem cél, hanem eszköz. Nem azért dolgozom kétszer annyit, hogy kétszer annyit költhessek, hanem azért, hogy később egy kicsivel kevesebbet kelljen dolgoznom. Egy struktúrát szeretnék kiépíteni, amihez persze pénz kell. De soha nem felejttem el, hogy ami igazán fontos, az a család. Tágabb értelemben a haza, az ország nagy családja. Ha elveszed tőlük az időt, azt igyekezz visszaadni, és a pénzt is arra használd, hogy mindezt nyugodtabb körülmények között tehesd.

– *Ha úgy vesszük, az erdő is olyan, mint a családi basonlatod, mert tőle is elveszünk, néha talán többet, mint szabadna – s most nem elsősorban a faanyagra gondolok –, azt előbb-utóbb vissza kell adni.*

– A magyar erdők nincsenek túlhasználva, az biztos, az viszont elgondolkodtató, hogy noha az erdő hármaskörű funkciójáról tanítanak a szakközépiskolák is, mégis ma Magyarországon az első számú értékmérője egy erdőgazdaságnak – de ugyanez az alapegységnek, a kerületeknek is –, hogy hány forint hasznót hozott. Jelenleg nem az az elsődleges kérdés, hogy hogyan állnak az erdeink, hogy öregek e, vagy fiatalok, túlhasználtak e, vagy sem, hanem az, hogy annak a 2–3 milliárd forintnak az alapján értékelik a menedzsmenteket, ők pedig a beosztottakat, amit az összes állami erdők letesznek az asztalra. Amíg ez meg nem változik, addig nem az lesz a fokmérő, hogy az erdő immateriális értéke nő-e, vagy sem. Ha jól emlékszem, Kondor tanár úr tollából jelent meg az a megállapítás, hogy az erdők értékének 97 százaléka közjóléti és természetvédelmi tényező, és csupán 3 százaléka, amit a faanyag ad. Úgy tűnik, ezt a 3 százalékot nagyobb súllyal vesszük figyelembe.

– *Ezt egy fakereskedő mondja?*

– Félreértés ne essék, én valóban fakereskedő vagyok, de azt vallom és szeretném, hogy 200–300 év múlva is meg lehessen élni ezzel a foglalatossággal.

Móni, a feleség, a sok-sok csemetével

gal. Szerintem a jelenlegi felfogáson nagyon gyorsan változtatni kell, ugyanis ha, mondjuk, minőségi túlhasználat következik be bármilyen okból – elég, ha csak az engedély nélküli fakitermelésekre gondolunk, melyet hovatovább bűnöző csoportok hajtanak végre különösebb következmény nélkül –, annak hosszú távon az erdő látja kárát. Kérdés az, hogy mi lesz az érdeke az erdőgazdálkodónak, a minél gazdagabb ökoszisztéma vagy a rögtön pénzre konvertálható faanyag-kitermelés. Nem állítom, hogy most valós ez a helyzet, de azt igen, hogy ez a veszély már kitapintható.

– *Egyre többen kerülnek ilyen-olyan okok miatt utcára. Bátorítanád őket, hogy legyenek vállalkozók a jelen gazdasági helyzetben?*

– Határozottan igen mondom. Hogy a költőt idézzem „rabláncból kihúzni fejünket, nem jó se isten, se király, csak mi válthatjuk meg magunkat”. Kétféle ember van. Az egyik, aki elvárja, hogy elartsák, a másik, aki elartja önmagát. A parazitákról most ne beszéljünk, mert az külön téma. Felföldi Zoltán, volt főnököm, akitől igen sokat tanultam, mondta, hogy a gazdatípusú ember nemcsak önmagának gazdája, mert ő úgy gondolkodik – még ha állami alkalmazásban van is –, mindent úgy intéz, kezel, mint ha a sajátja volna. Az ilyen ember nem elartott, hanem elartó. Ha tehát az ilyen felfogású ember kerül az utcára, annak kell érezni magában annyi erőt, energiát, hogy vállalkozásba fogjon. Ámde az kétségtelen, hogy a lapokat már régebben leosztották, és most új vállalkozásba fogni kockázatosabb, mint régebben. De mint mondtam, alapszabály, hogy egy üzletember ne legyen

mohó, és egy bizonyos határkőnél komolyan el kell gondolkodni azon, hogy érdemes e „feljebb” lépni. Hogy nem lesz e túl nagy az anyagi, vagy például az egészségügyi kockázat. Csak annyi pénzt szabad kockáztatni, amennyinek az elvesztése nem jelent családi tragédiát, teljes ellehetetlenülést. Legyen tartalékod, mellyel átvészelheted az inszegebb időket, az óhatatlanul adódó hullámvölgyeket. Csak akkor szabad pénzt költeni, amikor az embernek nincs pénze. Ez ellentmondásnak tűnik, de nyilvánvaló, hogy ilyenkor csak a legszükségesebbekre költesz. El kell dönteni, hogy birtokolni akarok egy tárgyat, vagy az szolgáljon is engem.

– *Manapság ritka vállalkozás négy gyermek édesapjának lenni.*

– Igen, de nagyon jó, és remélem, életem egyik legjobb befektetése az ő felnevelésük. Bencéé, Gergelyé és az ikreké, akiket Áronnak és Bendegúz-nak hívnak. De ha már itt tartunk, meg kell említenem feleségemet is, akit nemcsak egyszerűséggel Négyfias Mónikának hívnak. Nélküle egyszerűen lehetetlen volna a sikeres vállalkozás.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Jogsegély szolgálat
Dr. Derzsenyi
Tibor
Telefon: (30) 908 2812

Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!

A szelídgesztenye (*Castanea sativa* Mill.) erdőművelési tulajdonságai

„A szelídgesztenye népgazdasági jelentősége fájának sokoldalú felhasználhatósága és gyümölcsének értékesíthetősége alapján igen nagy. Gyorsan növekvő és sok cserzőanyagot tartalmazó fája, gyümölcse, virágja, de még levele is számottevő gazdasági érték” – olvasható *dr. Bondor Antal* A szelídgesztenye (*Castanea sativa* Mill.) fatermése és termőhelye címmel elkészített kandidátusi értekezésének bevezető soraiban.

A faj európai térhódítása mintegy 3000 évvel ezelőtt az európai mezőgazdálkodás kialakulásával kezdődött (*Fineschi et al., 2000*). A szelídgesztenye elterjedési területén 1500 méter tengerszint feletti magasságig hatol fel (Spanyolország, Szicília). Természetes előfordulási helyei legkevesebb 600 mm-es évi csapadékmennyiséggel, maximum 3 hónapos száraz periódussal, valamint legalább 6 hónapon át minimum 10 °C átlagos hőmérséklettel jellemezhetők. Irodalmi adatok alapján megállapítható, hogy a szelídgesztenye elterjedése szempontjából a mediterrán és a szubmediterrán klímahatások a legkedvezőbbek. (Kettős csapadékmaximum, enyhe tél és magas napfénytartam.). Szelídgesztenye eredményesen csak azokon a területeken telepíthető,

ahol a szemiariditási tényező értéke 0-0,8 között található, és az évi átlaghőmérséklet 9,0 °C.

(Gyümölcstermelési céllal csak azokra a termőhelyekre javasolható, ahol a virágzáskori napi hőmérséklet a 15 °C-ot eléri; a termés kifejlődéséhez szükséges 2200 °T összeg rendelkezésre áll; valamint a termésbeéréshez szeptemberben legalább 14, míg októberben 8 °C-os átlagos napi hőmérséklet biztosított.)

A szelídgesztenye talajjal szembeni igényeiről az Erdészeti Lapok ez évi hátsóoldali tájékoztatójában az Olvasó.

A szelídgesztenye törzse állományban 8-10 m-ig ágatiszta, hengeres, egyenes, míg szabad állásban gyakran már a talajhoz közel vízszintesen elálló vastag ágakra bomlik. Kedvező termőhelyi viszonyok között magassága eléri a 40 m-t, törzskerülete pedig a 150 cm-t. Kérge fiatalon sima, barnásszürke, helyenként vörösesbarna, idős korban feketésszürke, vastag, hosszában repedezett, függőlegesen futó kéregcserepekkel. Gyökérzete egyrészt mélyreható karógyökérből, másrészt a talaj felszínéhez közel futó oldalgyökerekből áll. Ez

* NYME Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet

Erdőtársulás	Fatermési osztály
Mészkerülő erdeifenyves	V-VI.
Mészkerülő bükkös	V-VI.
Gyertyános-bükkös	III-VI. (Dél-Dunántúlon: I-III.)
Mészkerülő gyertyános-tölgyes	III-V.
Gyertyános-kocsánytalan tölgyes	I-III.
Savanyú tölgyesek	V-VI.
Cseres-kocsánytalan tölgyes	III-IV.

utóbbiak sok esetben a felszínből ki is emelkedhetnek.

Virágzata 10 cm hosszú, felálló, nyúlánk tengely füzér, melyen a virágcsomók gyéren állnak. A kétnemű füzérekben közepen és felül találhatók a porzós virágok; a termősek a virágzati tengely alsó részén helyezkednek el. Időjárástól függően, meleg tavaszi időjárás esetén június elején virágzik. A virágok beporzását rovarok végzik. Terméságazta gömbölyű, 50-60 mm átmérőjű, hosszú, szétágazó tüskékkel fedett kupacs. Éréskor négy kopáccsal nyílik, és rendszerint három tojásdad, sötétbarna, nagy köldökkel ellátott, egyik vagy mindkét oldalán lapított makkot tartalmaz. Termése rendszerint októberben érik, és a kupaccsal együtt hullik. Termésterjesztés zoochor módon történik.

A tavasszal, általában április végei csírázást követően, mintegy 8-15 éves korig a szelídgesztenye növekedési erélye közepes; évente, számára kedvező termőhelyen 60-90 cm-es vezérhajtásokat hoz. Már viszonylag korán, 20-30 éves kortól hoz termést, azonban bőséges magtermésekre 50-60 éves korától számíthatunk elegyes állományainkban. Sarjadzási képessége kiváló; tuskószarjai erőteljesek, egyenes növekedésűek, igen vitálisak.

Bondor Antal vizsgálatai alapján megállapítható, hogy a szelídgesztenye és a nemes tölgyek összesfa adatai között – a mellmagassági átmérő és a magasság változása szerint – 10-27%-os eltérés is lehetséges, és a szelídgesztenye összesfa-térfogatához a vörös tölgy összesfa-térfogata áll közelebb, ebből következően a szelídgesztenye fatérfogata alatta marad a nemes tölgyek, bükk, csertölgy fatérfogat adatainak, közel azonos a vörös tölgygel és magasabb a nemes nyárénál. A fatérfogat adatok értékelése bizonyítja, hogy a szelídgesztenyét a kemény lombos fajok között gyorsan növőkhöz kell számítanunk. A tölgy fatérfogat tábla adatai a szelídgesztenyére csak fenntartással alkalmazhatók, és a szelídgesztenye fatérfogatához – azonos mellmagassági átmérő és magasság esetén – a vörös tölgy

áll közelebb. Hazai fatermési vizsgálatok szerint (Bondor A.) vastagsági növekedése erőteljes, fiatal korában (30-40 év) a vörös tölgyet is megelőzi, azonban 40-50 éves korára mind a vastagsági, mind a magassági növekedése lelassul, de mégis számottevő marad. Az I. fatermési osztályban folyónövedéke csak 85 éves kor után esik 1,5 m³ alá, míg a VI. fatermési osztályban ez 50-60 éves kor között következik be. Az adatok egyben arra is rávilágítanak, hogy az optimális termőhelyen álló bükkösök 50-60 éves kor után túlnövik a szelídgesztenyét, s ez is egyik oka annak, hogy a szelídgesztenye előfordulási helyein lévő egyes bükkös állományokban idős korban szinte alig található gesztenye.

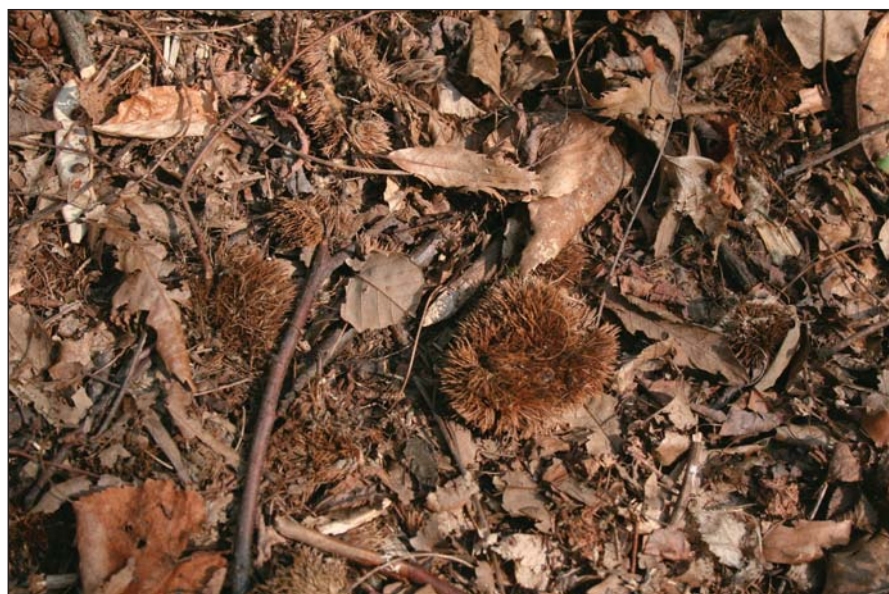
Bondor Antal megállapításai a szelídgesztenye fatermési képességéről az egyes erdőtársulásokban a táblázatban láthatók.

A szelídgesztenye az acidofil igen száraz és száraz vízgazdálkodási fokokban gyenge, a félszárazban közepes, míg az üdében jó növekedés mutat; elkerüli a félnedves, nedves és vizes vízgazdálkodási fokú termőhelyeket.

A genetikai vizsgálatok alapján a legtöbb szerző annak a véleményének adott hangot, hogy a kloroplasztisz DNS (cpDNS) haplotípusok alacsony számának és a populációk között alacsony

diverzitási indexnek az igen erőteljes, és több évszázadon át tartó emberi hatás az oka, mely különösen a Római Birodalom idején érintette a szelídgesztenyét.

A szelídgesztenye termőhelyi igényéből látható, hogy hazánkban csak viszonylag kevés erdőgazdasági tájban található e fajfaj számára megfelelő termőhely. Erdőgazdasági természetének célja nemcsak a jó minőségű és gyorsan növő faanyag megtermelése, hanem gyümölcsének, virágjának kiváló felhasználási lehetőségeiből is adódik. Bár a cserzőanyag-termelésben betöltött szerepe jelentősen csökkent, a tájtervezésben, biodiverzitásban a mező- és legelőfásításokban szerepe elvitathatatlan. A megőrzése és fenntartása, területének növelése az erdőtulajdonosok és erdőgazdálkodók közös ügye kell, hogy legyen.

Az archív Erdészeti Lapok digitalizálása

Fejlesztések és irányvonalak

A 2007. év első felére az Erdészeti Lapok és ezzel párhuzamosan az Országos Erdészeti Egyesület világhálón való jelenlétének, elérhetőségének időszerű és korszerű gondolata valósulhatott meg.

Ezzel párhuzamosan felmerült az az igény is, hogy az OEE méltán becses, évszázadokra visszanyúló erdészetszakmai, szakmatörténeti adatbázisa, a majd 150 évet átívelő folyóirat-archívum, a kor követelményeinek megfelelő technikai színvonalon, digitális formában, bárki számára elérhetően böngészhető, kereshető legyen. Hiszen ez nemcsak a szűkebb erdészszakma egyfajta kutatható, tartalmas „kincstára”, de egyben 1862 óta a hazai szakfolyóirat-kiadás joggal neves magyar közkinccse is.

Az OEE, az Erdészeti Lapok Szerkesztő Bizottságának tagjai és a közhasznú törekvést felkaroló, támogató Ipoly Erdő Zrt. delegált képviselői megkezdték a konkrét feladatok végrehajtását.

A 2006. októberi kapcsolatfelvételt követően, ez év februárjában felkerestük az NYME Központi Könyvtárát, ahol *ifj. Sarkady Sándor* főigazgató és *Tömpe Zoltán* könyvtári informatikus, egyetemi főtanácsos iránymutatásai mellett szakmai segítségnyújtás és együttműködés elvi keretei fogalmazódtak meg. Az egyetem könyvtára már rendelkezik megfelelő mélységű tapasztalatokkal egy ilyen nagymérvű célkitűzés támogatásához, hiszen korábban hasonló irányú feladatokban vettek részt. A könyvtár által az Erdészeti Lapok digitalizálásához felajánlott segítség fontos része volt a már meglévő és jól működő katalógus- és rekordrendszer esetleges alkalmazása, a könyvtár rendelkezésére álló digitalizáló eszközök, szoftverek, adatbázisok használata, a könyvtári, évfolyamonként egybekötött folyóirat példányokból az egyes hiányzó évfolyam kötetek pótlása. Felmerült az is, hogy az egyetem diákjai között megszervezik és kivitelezik az egyes példányok nyers képállománnyá alakítását.

További jelentős előrehaladást eredményezett és egyben a közhasznúság egyfajta fokmérőjévé is vált, hogy a közgyűjteményi kapcsolatok segítségé-

vel sikerült e témával kapcsolatban az Országos Széchenyi Könyvtár MEK (Magyar Elektronikus Könyvtár) Osztályával párbeszédet kialakítani. Ennek egyre szorosabbra fonódásával az OSZK MEK és az EPA (Elektronikus Periodika Adatbázis) vezetőivel és munkatársaival, ez év március 14-én folytatunk le tárgyalást.

A MEK és az EPA részéről *Moldován István* osztályvezető, *Káldos János* és *Csáki Zoltán* vett részt, OEE oldaláról a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár könyvtárosa, *dr. Sárvári János*, az Erdészeti Lapok képviselőjében pedig *Lengyel László Zoltán* szerkesztőbizottsági tag, az Ipoly Erdő Zrt. közönségkapcsolati vezetője, *Nagy László* tudományos munkatárs részvételével együtt.

A megbeszélés során a kép alapú digitalizálás megvalósíthatósága, a webes megjelenési felület szakmai kérdései, a szabad szavas keresési rendszer, a tartalomjegyzékek feldolgozása egy részletes repertórium kialakításának igényével, illetve kétoldalú, kölcsönösen előnyös együttműködési megállapodás kereteinek megrajzolására került sor.

Az akkor folyó egyeztetések alapján, az OSZK – anyagi erőforrások bevonása nélkül – vállalta az elektronikus archiválási és keresési feladat szakmai koordinálást, szoftver és informatikai háttérkapacitás, illetve szaktudás hozzáadását. Emellett előzetes egyeztetések után, időnként elérhetővé teszi az OSZK-ban őrzött, könyvészeti szempontból jobban kezelhető folyóirat állományt. Az OEE és az Ipoly Erdő Zrt. a nyers képállományok bevitelét szolgáló eszközöket biztosítja, és segíti az ehhez szükséges humán erőforrás megteremtését.

A folyamatos kapcsolattartás mellett, áprilisban az OSZK vezetői értekezletén, a nemzet könyvtárának főigazgatója és a gyűjteményfejlesztési igazgató részéről is zöld utat kapott az együttműködés, mellyel így a márciusi tárgyalás elvi elképzelései, tervei a gyakorlati megvalósulás útjára léphettek. Így már hivatalosan is, az OSZK a digitális archívumok kialakítása, tárolása, kezelése során megszerzett – és az országban

legnagyobb gyakorlattal rendelkező - szaktudását bocsátja rendelkezésünkre.

Ezzel a döntéssel megkezdődhetett a digitalizáló eszközök tesztelése, a digitális képebeolvasás és karakterfelismerési munkák finomra hangolása, az OEE könyvtárából az egyes eltérő formátumú évfolyamok kiválogatása és teszt digitalizálása, a képek, ábrák kezelése. A nyár folyamán pedig megszületett a folyóirat archívum hálózati-webes publikálásának próbaverziója. Az Erdészeti Lapok archívumának világhálós megjelenítése kapcsán, egy eddig még nem létező, a Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) által még nem használt publikációs felület prototípusa jött létre, melyet egyelőre tesztelésként – az Erdészeti Lapok 1882. január havi teljes számát felhasználva – az OSZK EPA szerverén lehet elérni, az alábbi link-hivatkozás felhasználásával.

<http://epa.oszk.hu/01100/01192/00001/pdf/>

Ahogy az Erdészeti Lapok szeptemberi szerkesztő bizottsági ülésén elfogadásra került, az egyes évfolyamok havi számai és cikkei ebben a formátumban érhetőek majd el az világhálón keresztül.

A szabad szavas keresési rendszer létrehozatala a tesztverziók elkészülte, a végleges formátum és struktúra kialakítása után kerül majd feldolgozásra. A kereshető tartalomjegyzékek szerkezetének formába öntése a jelenlegi fejlesztésekkel párhuzamosan zajlik.

A finomítások, tesztelések, a rendszer hangolása folytatódik tovább. Lépcsőfokról, lépcsőfokra haladunk előre a kitűzött cél felé, melynek végén reményeink szerint az eddig szűkebb szakmai keretek között mozgó, 150 év alatt felhalmozott örökségünk válik bárki által elérhetővé.

Ezúton köszönjük meg a Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtára, az Országos Széchenyi Könyvtár MEK Osztálya, az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége, az Ipoly Erdő Zrt. vezetése és az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága által nyújtott segítséget, mellyel hozzájárultak az eddig elért eredményekhez.

Nagy László
tudományos munkatárs
(Ipoly Erdő Zrt.)

Herpay Imre (1924–2007)

Gyászol, már megint gyászol a Nyugat-Magyarországi Egyetem, gyászol az Erdőmérnöki Kar, gyászol a magyar erdészek közössége, életének 84. évében elhunyt Prof. dr. h. c. Dr. Herpay Imre ny. tanszékvezető egyetemi tanár, az Erdőmérnöki Kar egykori dékánja. Újra elment egy nagy professzor, s újra elment vele ifjúságunk, szakmai életünk egy darabja.

„Amikor az ember képzeletében egy szeretett lény vonásait igyekszik fölidézni, a múlt annyi emléke merül fel, hogy ezeken az emlékeken, mint a könnyön át, csak homályosan látja őket.” írta Lev Tolsztoj.

S valóban, könnyeinkkel küszködve, annak homályán át kell emlékezni, idézni a múltat, a közelmúltat.

Herpay professzor 1924. augusztus 23-án született a Baranya megyei Vajszlón. Elemi iskoláit Bogdásán végezte, ahonnan a pécsi ciszterci Nagy Lajos Gimnáziumba került, ahol 1943-ban érettségizett kitűnő eredménnyel. Közben egy évet – betegsége miatt – a szentgotthárdi iskolaszaktanatóriumban töltött. A gimnázium cserkészcsapatából hozta erős kötődését a természethez, amelyet elmélyítettek a nyári szünidők nyaralásai. Mindezek hatására iratkozott be a József Nádor Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem soproni Erdőmérnöki Karára. A háborús nehézségek ellenére ezt az időszakot élete egyik legszebb periódusaként élte meg. Mély benyomást tett szakmai és hazafíúi lelkületére 1944 nyarának erdélyi szakmai gyakorlata. Diplomáját 1949 februárjában szerezte meg. Ekkor érte az első csalódás, nem tudott az erdőgazdálkodás területén elhelyezkedni. Újja a vasúthoz vezetett, a MÁV Pécsi Osztálymérnökségén kapott szakaszmérnöki beosztást. Erdőmérnöki szakunk, akkori vasútépítési képzésünk erősségét mutatja, hogy a mély vízbe dobva is kiválóan megállta helyét. A sikerek ellenére a szíve az erdészszakma felé húzott, így egy év után, megragadva az alkalmat, az FM Erdészeti Főosztályának 8. számú Pécsi Erdőrendezőségén vállalt munkát. „Nagyon békés és nyugodt munkakör volt, szép helyeken, jó

társaságban.” – emlékezett vissza erre az időre. Sokat dolgozott, sok terepi munka mellett, de végre azt tette, ami a szívéhez a legközelebb állt. Már ekkor befészkelte magát szívébe-lelkébe a gondolat, vissza kellene térni Sopronba, az Alma Materbe. Először Roth Gyula professzort kereste meg, de az Ő tanszékén nem volt üres álláshely. Adamovich László professzor viszont örömmel fogadta a vasútüzemi gyakorlattal bíró fiatal szakembert, így 1951. december 15-én elkezdődött az a magasán ívelő karrier, amely az 1984. december 15. évi nyugdíjazásáig, 33 éven át tartott. 1951-1954 között egyetemi tanársegéd, 1954-1962 között egyetemi adjunktus, 1962-1976 között egyetemi docens, 1976-tól egyetemi tanár beosztásban dolgozott. 1975-1978 között az Erdészeti Szállítástani, 1977-1982 között az Erdőhasználati, 1982-1984 között az összevont Erdőhasználati és Feltárási Tanszéket vezette.

Három évtizeden keresztül oktatta az erdészeti utak tervezését és kivitelezését, az erdei feltáráshálózatok tervezését, a talajmechanikát, az erdészeti anyagmozgatást, a fakitermelés munkafolyamatának idő- és költségelemzését, a fakitermelés és erdőfeltárási komplex tervezésével kapcsolatos ismereteket. Oktatási tevékenysége mellett hamar felismerték oktatásszervezési képességeit. Ennek és vezetői adottságainak elismeréseként 1978 és 1984 között, két ciklusban az Erdőmérnöki Kar dékánjának választották.

Oktatói munkája mindig tudományos alapokon nyugodott, amit széles körű és széleskörűen elismert kutatási tevékenység alapozott meg. Mind az erdészeti, mind a mezőgazdasági útépités és feltárási, mind a fakitermelés, mind a faanyagmozgatás területén a kor színvonalához képest kimagaslót, nemzetközi szinten is összevethetőt alkotott. Kiválóak voltak külföldi oktatási-kutatási kapcsolatai, aminek koronája IUFRO munkacsoport témavezetés, majd társelnökség lett, öregbítve a maga, Alma Materé és a magyar erdőgazdálkodás hírnevét. Tevékenykedett a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottságában is.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1949 óta volt tagja, helyi csoporttitkárként működött, alapító tagja volt az Erdőfeltárási Szakosztálynak. Szakmai, oktatói-tudományos, és vezetői munkájának elismeréseképpen az Országos Erdészeti Egyesület 1979-ben elnökének választotta, amely tisztséget az adott korban egyedülálló módon 11 évig, 1990-ig töltötte be. Ez abban az átalakuló világban, a létező szocializmus utolsó, leáldozó évtizedében hihetetlen empátiát, diplomáciai érzéket igényelt, és széles körű elfogadottságot, köztisztviselői feltételezett. Ha kellett halkan és szerényen, ha kellett hangosan és erőlesen, ha kényszerítették kiabálva és erőszakosan védte az erdészszakma becsületét, az ágazat érdekeit, az egyes emberek – s bizony

sokszor kellett – a maga igazát, becsületét. Ezért szerettük, ezért tiszteltük feltétel nélkül. És azért is, mert tudtuk: mindenét, olykor saját egészségét sem kímélte, azt is áldozatul adta a közért.

„A gyáva többször hal meg sír előtt,
A bátor egyszer ízli a halált,
Minden csodák közt, melyeket tudok,
Legrendkívülibbnek találom azt,
Hogy ember félni tud.” – írta Shakespeare

Ő bátor volt és félni tudott, mert bátor volt és nem botor, tudta, hogy mikor, mit kell abbahagyni, tudta, hogy tekintélyével, okos tanácsaival, egyszerűen létével, csak életben tud szolgálni. És Ő szolgált, mert számára ez, a közösségért való lét volt, a cserkészetből hozott, mindhalálig kitartó muníció.

„Létünk és művünk a halalé..” – mondja Horatius. Az anyag léte bizonyosan. A lélek – mi hívő emberek, s Ő is az volt – hisszük, tovább él az örökkévalóságban. S a mű, életműve a tudományos eredmények folyamába simulva, a tanítványok tudásában, a bölcsen ítélkező utókor emlékezetében él tovább. Bizton állíthatom, hogy Herpay professzor mind a Mindenható, mind az utókor ítélőszéke elé tiszta lélekkel, bátran állhat, s nem fog könnyűnek találtatni.

„Gyászában is boldog, aki szeretettje halála után az ürességnek, az elhagyatottságnak és a vágyódásnak szentelheti könnyeit. Sokkal kínosabbak és keserűbbek a megbánás könnyei, melyeket azért hullatunk, mert a tovatűnt napok során oly kevés szeretetet ajándékoztunk annak, ki most már halott, s soha jóvá nem tehetjük, amit ellene vétettünk..” hangzanak Jacobson bölcs gondolatai.

Mi a gyászunkban is boldogok lehetünk, mert ismerhettük, életében is tiszteltük, szerettük és elismertük kedves professzorunkat. Számtalan állami és szakmai kitüntetés – köztük a Bedő Albert Díj, a Vadas Jenő Emlékérem –, valamint mindezek betetőzőseként az egyetem – az Ő egyeteme – legmagasabb elismerése, a „honoris causa doctor”-i cím által érthette és érezhette mérhetetlen tiszteletünket, ragaszkodásunkat.

Kedves mosolya, jó tanácsai, biztató, elismerő szavai – amelyekkel illetett, legutóbbi találkozásainkig is – eddig is, a jövőben is erőt adnak, mert az egy hiteles, egy becsületes, egy igaz ember véleménye volt.

„A szeretet erős, mint a halál” mondja Flaubert.

Mi most, e napokban, a halál erejét éljük meg és szenvedjük el. De ne feledjük: az egymást erősítő szeretet, az emlékezés megőrző szeretete, az Ő örökül hagyott szeretete, mindnyájunknak erőt ad ahhoz, hogy megbékéljünk szeretett halottunk elmúlásában!

Tisztelt Professzor Úr, Dékán Úr, Imre Bátyám, Isten veled, nyugodj békében!

Prof. Dr. Faragó Sándor
rektor

Szendrődi János (1931–2007)

Pécsett 76 éves korában, súlyos betegségben elhunyt Szendrődi János erdőmérnök.

1931. november 6-án született a Középső-Mecsek északi lábánál fekvő Magyar-szék községben, gazdálkodó családban. A hegyvidéki környezet, Sikonda, Kőlyuk, Vágott közelsége, valamint a nagy erdőséghez csatlakozó dombok szépsége, bizonyára hatással voltak, hogy az erdészpályát választotta.

Elemi iskoláit Magyarországon végezte, majd a Pécsi Ciszterci Rend „Nagy Lajos” gimnáziumában érettségizett 1951-ben. Ugyanabban az évben iratkozott be Sopronban az Erdőmérnöki Főiskolára. A felejtetlen diákévekre mindig szívesen gondolt vissza.

1955-ben szerzett erdőmérnöki oklevelet az erdőművelési szakon. Első beosztása a Mecseki Állami Erdőgazdaság Sasréti Erdészeténél, mint erdőművelő szakelőadó, majd a szomszéd erdészetre, Alsókövesdre került ugyanilyen munkakörben. E két erdészeten szerezte azt az üzemi gyakorlatot, amelyet a későbbi beosztásainál bőségesen kamatoztatni tudott. Itt Alsókövesden ismerkedett meg feleségével, Editkével, akinek az édesapja is erdész volt.

1960-ban Tatára mentek, de néhány év múlva, 1963-ban visszajöttek a Mecsekre. Pécsett a központban rövid ideig fahasználati előadó, majd szakellenőr lett s több mint egy évtizedig maradt ebben a beosztásban. Az erdőgazdaság teljes területét megismerte. Ellenőrzései során jóindulatúan vizsgálta az erdészkerületeket. Hasznos tanácsaival sokat segített a gyakorlatban. Jelentéseiben az erdészek jó munkájára mindig ráirányította a figyelmet.

1973-ban erdőművelési osztályvezető főmérnöknek nevezték ki. Ebben a beosztásban maradt a nyugdíjazásáig. Örömmel végezte ezt a sok nehézséggel járó, felelősségteljes munkát. A természet felújítások jelentőségét mindig hangsúlyozta. A jó tervezést és az kivitelezést megkövetelte. Az ápolások és tisztítások elvégzését helyszíni tanácsaival segítette. Jó kapcsolatot épített ki az erdőfelügyelőkkel. Megszervezte a vegyszeres növényvédelmet az erdőgazdaságnál. A helikopteres permetezések tervezését hatalmas helyismeretével segítette. Szerette a csemeteágazatot. A csemetekerteket mindig örömmel látogatta. A biztonságos csemete-termelés érdekében az öntözéseket szorgalmazta. A mézkesemencei erdőtüzombban történt aprítéktermelés után a nagy területi felújítások nehéz munkájából kivette részét. A tűzpásztyák tisztán tartására mindig előteremtette a pénzt. A vadkerítések tervezését, kivitelezését és elbontását egyaránt fontosnak tartotta.

A szakmai elfoglaltsága mellett sok mindenre jutott ideje. Soproni diákéveiben a főiskola labdarúgó csapatának volt a mene-

dzsere. Az OEE Pécsi Csoportjának évekig volt a titkára. Szeretett vadászni. Mint művelő, nem akarta a vadat kitiltani az erdőből. Az erdőgazdasági bérlőüzemi kis vadászársaság alapító tagja és első titkára volt. A rendet megkövetelte a vadászaton. A közjóléti beruházásokat támogatta. Sok ötlete megvalósult. A parkok gondozásáról sem feledkezett meg. A kísérleti területeken folyó munka nagyon érdekelte.

A társaságot szerette, jó hangulatteremtő, híres nótafa és remek viccmester volt.

Családi élete példamutató volt. A családról szeretett tisztelettel beszélt. Két fiáról és négy unokájáról mindig csodálattal mesélt.

Nagy tapasztalata és tudása, jó helyismerete mellett egyszerű, szerény ember volt. Sokan tisztelték. Számos kitüntetéssel ismerték el a munkáját.

Temetése 2007. március 10-én volt Pécsen. Gimnáziumi diáktársra, a Szent Ágoston templom plébánosa temette és tartotta a gyászmisét március 31-én.

Nyugodj békében! Emlékedet megőrizük.

Dr. Tóth Aladár

Márkus László (1919–2007)

Márkus László személyében olyan kollégától, sokunk tanítómestertől búcsúzunk, aki egyszerre volt megtestesítője a szakmai igényességnek és korrektségnek, a tisztességnek, becsületességnek és önzetlen segítőkészségnek. Gazdag életútja és kimagasló tudományos munkássága példaként állítható mindenki elé.

Márkus László az egykori Műgyetem Erdőmérnöki Osztályán 1945-ben fejezte be tanulmányait. Ezt követően rövid földhivatali szolgálat után az államerdészet vonalán dolgozott, különböző munkakörökben Szombathelyen, Budapesten, Sopronban, Sárváron. Munkaköréhez tartozott munkanormák készítése metodikájának kidolgozása, a felvételek irányítása, az elkészült normák bevezetése. Feladatát olyan sikeresen oldotta meg, hogy 1950-től e munkaterület országos irányítója lett, főmérnöki beosztással. Ez a tevékenysége úttörő jellegű volt, az elért eredmények hatása napjainkig érezhető. 1953-tól 1957-ig a Kaposvári Erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöke volt. Ez alatt az erdőgazdaság többször volt élüzem. Ebben nagy része volt Márkus Lászlónak és ezért ismételt miniszteri dicséretben, jutalomban részesült.

Már ebben az időszakban megkezdte kutatói munkáját, ami később nagyban meghatározta további életét. 1957-ben került saját kérésére az Erdészeti Tudományos Intézetbe.

Az ERTI keretében először az Ugodi Kísérleti Erdészet vezetője lett, majd Sopronba került az Alpokaljai Kísérleti Állomásra. Ebben az időben főleg erdőnevelési, faterméstani kérdésekkel foglalkozott. Kidolgozta az erdőnevelési munkák megalapozásához

szükséges minta és ellenőrzési eljárásokat, amelyek miniszteri rendeletben jelentek meg. Elvégezte ezek első kiértékelését is. Társrszerzője és készítője volt a mai napig is érvényben lévő azon metodikának, amely a hosszú lejáratú erdőnevelési és faterméstani kísérleti területek kitűzésének, felvételének és fenntartásának irányelveit határozta meg.

1963-ban „Fatermési és faállomány-szerkezeti vizsgálatok az ugodi bükkösökben” című disszertáció alapján megkapta az egyetemi doktori címet.

Érdeklődési köre sok mindenre kiterjedt. Kezdeményező szerepet vállalt a korszerű matematikai módszerek és a számítástechnika kutatási területen való alkalmazásának elterjesztésében. Foglalkozott a robbantásos eljárások erdőgazdasági felhasználásának lehetőségével, a csemete-termésbecslés korszerűsítésével, a bükkösök fenológiai vizsgálatával, erdőtörténeti kérdésekkel.

1964-től az ERTI-ben megalakuló Erdészeti Gazdaságtani Osztályon dolgozott, mint főmunkatárs, osztályvezető-helyettes, majd pedig mint osztályvezető.

Az erdészeti ökonómia területén főleg az erdőművelés, a fatermés, az erdővédelem és az erdőértékelés ökonómiai problémáival foglalkozott. Korábban szerzett üzemi és kutatási tapasztalatait hatékonyan kamatoztatta az erdészeti gazdasági kutatások alapjainak lerakásában.

Kidolgozta az erdővédelem ökonómiai alapjait. Kimunkálta a hazai erdőterületek differenciált talajértékelési eljárását, amelynek segítségével meghatározta a hazai erdőterületek talajértékét, az erdők élőfakészletének értékét, valamint a különböző faállományok jövedelmezőségét. Foglalkozott a nagyvadgazdálkodás ökonómiai kérdéseivel is.

1977-ben „Az állami erdőgazdaságok élőfakészlet-gazdálkodásának alapjai” című értekezés alapján elnyerte a kandidátusi fokozatot, majd 1991-ben hasonló témakörben az akadémiai doktori címet.

Sopronban végzett munkái elismeréseként háromszor kapta meg az „Erdészet Kiváló Dolgozója” címet, majd a Munkaérdemrend bronz fokozatát. Kiemelkedő szakmai tevékenységét Kaán Károly díjjal ismerte el az Országos Erdészeti Egyesület. A kutatás területén végzett munkájáért Vadas Jenő Emlékérmét kapott.

Kutatási eredményei magyar, német, angol, orosz, bolgár, kínai nyelven jelentek meg. Munkásságát 22 db könyv, illetve könyvrészlet, egyetemi jegyzet és mintegy 160 nyomtatásban megjelent dolgozat, továbbá intézeti és az Országos Tudományos Kutatási Alap keretében készített kutatási jelentések, továbbá egyéb tanulmányok, bírósági és más szakvélemények fémjelzik.

Tagja volt az MTA Erdészeti Egyesületének, a VEAB-nak, ahol különböző tisztségeket viselt.

Szakmai hitvallásában, melyet az Erdészeti Kutatások 1986. évi számában tett közvé, a következőket írja:

„A dialektikára alapozó hitvallásom derűlátással tölt el. Szakadatlan a fejlődés, amelynek biztosítéka az emberiséget és a szakmát szerető becsületos emberek munkája. Na-

gyon boldog volnék, ha életem munkájával ehhez szerény mértékben hozzájárultam volna.”

Felelősséggel állíthatjuk, hogy hozzájárult. De nem szerény, hanem igencsak jelentős mértékben.

Ez a hozzájárulás alapvetően iránymutató lesz a XXI. század erdészeti politikája és az erdészeti kutatás terén is.

Az egyetemi oktatásba az erdészeti gazdaságtan, az erdő- és kárértékszámítás, valamint az erdészettörténet területén kapcsolódott be. Ezen tevékenységét címzetes egyetemi tanári, majd 1994-ben tiszteletbeli doktori címmel ismerték el.

Hosszan tartó betegsége, és családi megpróbáltatásai ellenére tanácsaival mindvégig segítette az egyetemi oktatást és a kutatást. Halála pótolhatatlan veszteséget jelent az erdészeti gazdaságtan művelői számára.

Kedves Laci Bátyáink! Amikor búcsút veszünk Tőled, biztosan vagyunk abban is, hogy gazdag életműved nyomán nemcsak mi, hanem a jövő erdésztársadalma is ismeri és tisztelni fogja nevedet és olvasni fogja munkáidat.

Emlékedet megőrizzük, nyugodj békében!

**Erdészeti Tudományos Intézet,
NYME Erdőmérnöki Kar**

Szaniszló Gábor (1942–2007)

Nehéz, nagyon nehéz szavakat találni és a megtalált szavakat értelmes mondatokba foglalni, hogy kifejezzék azt a mély megrendülést és fájdalmat, amit szeretett kollégánk, Szaniszló Gábor elvesztése jelent számunkra.

Többen vagyunk e szomorú szertartáson, akik végigkísértük sikeres pályafutását az egyetem padjaitól egészen a mai napig.

Erdészcsaládban született 1942-ben Ungváron. Gyermekkorát már Zemplén hegyei között, édesapja állomáshelyein töltötte, ahol édesapja kerületvezetői, majd műszaki vezetői beosztásban dolgozott – így Telkibányán, Makkoshotykán, Vajdácskán, majd Sárospatakon. Itt végezte iskoláit is.

Édesapja munkahelyén szeretett bele az erdőbe, az erdőgazdálkodásba és a lenyűgöző szépségű zempléni tájba. Ez a tradíció meghatározta élete útját. Érettségi után a soproni Erdészeti Egyetem következett 1961 őszén.

Itt ismerkedtünk meg egymással. Ettől kezdve kortársak és bizonyos tekintetben sorstársak is lettünk, nyári gyakorlatainkat is együtt végeztük.

Sokat merített a szülői házból, amely egyben az erdészeti ismeretek mindennapi tárháza is volt számára. Az egyetemre már a szakma gyakorlati csínját-bínját megtanulva érkezett. Erdőmérnöki diplomájának sikeres megvédését követően, mint a Zemplén-hegységi Állami Erdőgazdaság ösztöndíjasa kezdte el munkáját Sárospatakon az erdőgazdaság központjában 1967 júniusában.

Rövid gyakornoki időszakot követően 1968 márciusában került ide Tolcsvára erdészeti vezetőnek. Tolcsvához és a Zempléni-hegyekhez hűséges maradt mindhalálig. Pedig több alkalommal lett volna lehetősége magasabb beosztásba kerülni, nagyobb karriert befutni. Nem volt nagyravágó, nem hagyta el az akkorra már nagyon megszeretett Tolcsváját, a háromhutai erdőket és az itt élő és dolgozó embereket.

Sok-sok átszervezést, továbbképzést, átalakulást értünk meg együttesen. Vállalati munkánk során volt, amikor csak a nehéz és még nehezebb feladatok jutottak osztályrésztül, könnyű dolgunk szinte sose volt. De a bonyolult feladatok sikeres megoldása sokszor feleltette a nehézségeket. Ilyen rendkívüli feladat volt számára mindjárt idekerülésének évében a 40 ezer m³-es lucfenyő-termelés elkezdése és véghezvitele a Dorgóban. Jó pár évvel azután ugyanezen a területen monokultura lucfenyő állomány átalakítása, lecserélése lombos fafajokra. Ennek a feladatnak a megoldása természetvédelmi szempontból is példaértékű. Gábor barátunk méltán volt büszke az újhuti jegenyefenyő elegyes természetes felújításokra is a cserepesi részen. Méltó kezelője és oltalmazója volt a báró Waldbott Kelemen által ültetett országos hírnevű duglaszállománynak. Aktívan kezdeményezte és segítette a feltáró utak építését.

A vadgazdálkodás és a vadászat az erdőgazdálkodással egyenlő fontosságú volt értékrendjében. A szeptemberi szarvasbőgés hallgatása, a vadak megfigyelése, a vadásztatás a Dorgóban és a Bohón a legszebb, felejthetetlen élményeket nyújtották részére munkája közben.

Kiemelkedő teljesítményt ért el az Erdészeti Igazgatóságnál a vadgazdálkodás és a vadászat terén. Kitűnő szervezéssel és fegyelmezett szakszerű vadgazdálkodással az erdőgazdaság egyik legjobb vadászterületévé fejlesztette az igazgatóságot. Ezen túlmenően 10 évig volt a zempléni Solyom Vadásztársaság elnöke is, ahol ugyancsak maradandót alkotott.

A közjólét területén a csodálatos szépségű Huta-völgyben forrásfoglalások, esőbeállók és kiépített pihenőhelyek emlékeztetnek munkásságára.

Megadott Neki, ami szakmánkban keveseknek, hogy 37 évig dolgozhatott, alkothatott egy helyen, és ő nem télenkedett. Mindig volt elképzelése és ezeket többnyire meg is valósította. Kiemelkedő munkásságáért 8 alkalommal vállalati Kiváló Dolgozó, 1 esetben Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést kapott.

Kivette részét az erdészeti közéletből is, az országos Erdészeti Egyesület sárospataki csoportjának elnöki tisztét töltötte be 1997–2001 között.

És mint erdészeti szomszéd, hadd mondjak néhány szót Szaniszló Gáborról, az Emberről is. Hosszú-hosszú évekig, inkább évtizedekig dolgoztunk egymás közvetlen szomszédságában és soha nem volt közöttünk nézeteltérés. Gáborral mindent meg lehetett beszélni és mindenben meg lehetett egyezni. Ha valamiben segítségre volt szükségünk – akár üzemi, akár egyéni szinten –

Ő mindig kész volt segíteni, hozzá mindig bizalommal lehetett fordulni.

A szakmai folytonosság, az erdőszeretet a családban édesapjuk életútjának folytatása biztosítva van, hiszen Gábor fia az Ő nyomdokaiba lépve szintén erdőmérnök, István fia pedig faipari mérnök lett. Ő is mindig olyan büszkeséggel beszélt fiairól, mint ahogy édesapja, Béla bácsi is büszkén és elérzékenyülve beszélt róla.

Igen, a család büszke lehet arra az emberre és szakmai tisztességre, amit Gábor életével, munkájával teremtett maga körül. Az erdőgazdálkodást, az erdészek közösségét öríási veszteség érte távozásával.

Mint derült égből a villámcsapás ért mindnyájunkat a hír 2 évvel ezelőtt, hogy amputálták a lábát. Tudtuk, és ő is tudta, hogy nagy a baj, de vele együtt hittük, hogy a folyamat még megállítható. Sajnos ez az orvosok és a család maximális erőfeszítései ellenére sem sikerült. Elment közülünk az, akit valamennyien szerettünk, tiszteltünk és nagyra becsültünk. Fájdalom és szomorúság tölti el szívünket elvesztésén.

Hadd mondjak néhány szót az Ő nevében:

„Annyira akartam élni
A betegséget legyőzni.
Búcsúztam volna tőletek,
de erőm nem engedett.
Így búcsú nélkül –
Szívetekben tovább élhetek.”

Így lesz! Nyugodj békében Gábor, soha nem feledünk!

dr. Lenár György
erdőmérnök

Hefler László (1925–2006)

Megkésett tisztelegésként köszönünk el e lapok hasábjain is Hefler Lászlótól, az Igali Erdészet nyugalmazott műszaki vezetőjétől. Éppen egy éve, hogy eltávozott közülünk a somogyi dombvidéki erdők szálfatermetű, ősz hajkoronájú, megjelenésével is tiszteletet parancsoló szakembere.

Egész életében SOMOGYI volt. Tabon született 1925-ben. Vadőr édesapja mellett tanulta meg tisztelni, becsülni a család mindennapi megélhetését biztosító erdőt, a természetet. Ebből a közegeből egyenes út vezetett az esztergomi szakiskolába, ahol 1946-ban végzett, majd 10 évvel később erdésztechnikusi végzettséget is szerzett.

Elkötelezettsége, hűsége a szülőföldhöz mindvégig megmaradt. A Koppány patak völgyének környékén élte le teljes életét. Eleinte Kisbárapátiiban, majd átszervezések után Igalban végezte felelősségteljes munkáját. Innét ment nyugdíjba 60 éves korában, de itt élte a következő két évtizedet is. És itt hunyta le szemét mindörökké.

ERDÉSZ volt a szó legteljesebb értelmében. Erdészgyakornokként, erdészként, majd fiatalon műszaki vezetői munkakörbe kerülve mindvégig az erdőt szolgálta. Közel 30 évig az erdőművelés volt a szakterülete,

ahol a dombvidéki bükkösök és száraz cserések természetes felújítása, állománykezelése kötötte le szakmai érdeklődését. Az utolsó 10 évben munkaterülete a szállítás-értékesítés volt, amely szakterületet erdészeti érdekből vett át. Itt is megmaradt azonban komplex gondolkodású és szemléletű erdészembernek.

Az erdészetnél Ő jelentette a folytonosságot. Erdészetvezetők váltották egymást, de Hefler László mindvégig a biztos pontot jelentette. Fiatal, jól képzett technikusok és mérnökök sora nőtt fel kezei alatt. Az „igali mérnökövoda” számtalan botladozó pályakezdő erdőmérnöknek adta meg a biztos indulás lehetőségét Hefler László vigyázó tekintete, óvó atyáskodása mellett. Én is tanítómestere met, atyai jóbarátomat tisztelhettem benne!

És mindenekelött EMBER volt! Nyíltszívű, tiszta erkölcsű, elveit következetesen valló és megtartó, az embereket tisztelő és szerető. Nagyon sokunknak tisztelt „Laci bácsi”-ja. Segítségére, bölcs tanácsaira, megfontolt véleményére nagyon sokan támaszkodhattunk.

Azt vallotta: az életet a maga teljességében kell élni. Ebbe a tisztességgel végzett munka mellett beletartozott az erdőjárás és annak részeként a vadászat. De beletartozott egy-egy hajnalig tartó nótázás vagy kedvenc időtöltése, a cimbalmozás is.

Magas állami kitüntéseket kapott, de számára az emberek részéről megnyilvánuló tisztelet és megbecsülés volt a legfontosabb.

Sokunkat szeretett és nagyon sokan szerettük Őt. Szerettük gerinces kiállását, őszinte szavait, szakmai és emberi tisztességét, emberközpontú világlátását.

Az életmű, amelyet alkotott, nem szakadt meg: családjában, erdősszé lett Laci fiában és volt munkatársaiban, bennünk tovább él.

Éppen egy éve, hogy eltávozott közülünk. Ennyi idő talán nekünk is kellett, hogy feldolgozzuk, elfogadjuk a hiányát. Szeretett felesége, Irma néni mindössze néhány hónappal később követte Őt. Ma már mindketten a bonnyai temetőben nyugszanak. Égi útjukon az erdő halk neszei és a cimbalom hangja kíséri Őket.

Laci bácsi, Irma néni! Nyugodjatok békében!

Bogdán József

Burcz Tibor (1940–2007)

Váratlanul ért bennünket a lesújtó hír, hogy a gyógyíthatatlan betegség 67 éves korában elragadta Burcz Tibor erdész barátunkat. Győr-Moson-Sopron megyében Páli községben egyházi szertartás keretében vettünk tőle végső búcsút.

Gyermekekről kezdve az erdész hivatás volt az álma és ez be is teljesült, amikor a győrszentiváni iskolásévek után felvételt nyert a Soproni Erdészeti Techni-

kumba. Brandisz tanár úr osztályában, a technikum legendás alapító tanáraitól tanulta az erdész szakma alapjait, 1958-ban kiváló eredménnyel érettségizett. Az itt megszerzett tudásával, jó egyéni képességével, szorgalmával 42 évi szakmai gyakorlatában az egyik legjobb erdésztechnikus lett egyetlen munkahelyén, melyhez haláláig hű maradt.

Érettségi után a Kisalföldi Erdőgazdaság Rábaközi Erdészeténél kezdte meg gyakorlati munkáját a Kapuvár melletti iharosi kerületben Füzi Imre erdész mellett. Ez volt akkoriban az erdészlet legmozgalmasabb kerülete, a csemete- és karácsonyfatermelés mellett fogatgazdaság és jelentős fakitermelési feladat is volt. Mint talpraesett, jó képességű fiatalembert mindig oda osztották be, ahol a legszorosabb volt. Világos, áttekinthető, gyöngybetűkkel írt elszámolásait örömmel vette kézbe, aki tovább dolgozott vele. Élénk közösségi élet is folyt az erdészetenél, ebből is kivette részét, jó kiállása, vidám természete, kiváló énekhangja, jó modora folytán hamar megkedvelték munkatársai és a környékbeliek is.

A gyakornoki évek után hamar kerületvezetővé nevezték ki, Tüske János nyugdíjazását követően került a páli erdészkerületbe, ahol 40 évig szolgált.

1962-ben házasodtak élete párjával, akivel az erdőre költöztek az erdőszékhöz. Itt születtek gyermekeik, 1964-ben Mariann, 1967-ben Tibor. Az erdei élet nehézségei, a viharok, hófúvások ellenére az egész családban idilli kép maradt meg az itt töltött évekről, 1973-ban költöztek be saját házába a falu szélére.

Az erdőgazdálkodás nagy fejlődésen ment át ebben az időben, a kézi eszközöket kezdték a motorfűrészek felváltani, a szállításban megjelentek a traktorok, teherautók. Hamarosan saját fakitermelő brigádot alakítottak Páliban, amelynek munkáját nagy önállósággal szervezte. A kapuvári központtól távol magára és a helybeliekkel való jó kapcsolataira volt utalva napi feladatok, ügyes-bajos dolgok megoldásában. Ezeket mindig magas szinten, nagy hozzáértéssel tette.

Munkássága éveiben az egész kerület képe megváltozott, a csemetésekből, fiatalosokból jól kezelt középkorú vagy öreg állományok, az öreg erdőkből szakszerűen felújított fiatalosok lettek. Sokezer köbméter fát letermelt, elszállított, vagonba rakott, soha leltárhiánya, szakmai elmarasztalása nem volt. Köszönhető ez annak is, hogy az erdő nem munkahelye, hanem a hivatása volt, nem számított este, hajnal vagy hétvége, ha a szolgálat szólította.

A munka mellett mindig megtalálták a közösségi feladatok, szakszervezeti bizalmi, lakhelyén a hazafias népfőnt, az önkormányzat, polgárőrség, vadásztársaság, népdalkör alapító és aktív tagja volt. Az Országos Erdészeti Egyesület tevékenységében 1958-tól nyugdíjazásáig vett részt.

Sosem vágyott ún. karré, inkább megmaradt szerény kisembernek, de az elveit, hitét nem adta fel. A hivatalos ki-

tüntetések helyett a munkatársak és falubeliek, ismerősök megbecsülése, szeretete övezte, egyszerűen: EMBER volt. Csupa nagy betűvel, és ez minden kitüntetésnél többet ér. Rajongásig szerette családját, büszke volt gyermekeire, unokáira, ha velük lehetett, ez volt számára az igazi kitüntetés.

Drága Tibor Barátunk!

Egész életedet a hűség jegyében élted, hű voltál feleségedhez, családodhoz, szakmádhoz, barátaidhoz, iskoládhoz, hazádhoz, szülőföldedhez. Odaadón féltetted, óvtad a családi fészket melegét, amely biztos hátteret adott egész életedben, küzdelmeidben és végső harcokban is. Nagy úr maradt utánad, távozásod pótolhatatlan veszteség mindnyájunknak. Búcsúzom tőled évfolyamtársaid, munkatársaid, az erdészársadalom, családod és a gyászoló közönség nevében.

Sosem felejtünk, nyugodjál békében! Isten veled!

Kóródi Sándor
erdőmérnök, OEE küldött

Simon Ferenc (1930–2007)

1949-ben Simon Ferencel együtt iratkoztunk az Erdőmérnöki Karra. Tanulmányi ideje nem volt zavartalan. Egy minisztériumi bizottság 1951-ben megrostálta a hallgatókat és Feri is az

áldozatok közé került. Vétke az volt, hogy édesapja Horthy rendőrségében szolgált. Csak egyszerű beosztottként, és ezt Feri önéletrajzában is megvallotta. Ezen kívül kitudódott róla, hogy a betiltott Selmei Kör illegális működtetésében is részt vett.

A kizárt hallgatóknak Sopront el kellett hagyniok, Ferire is ez várt. Az akkori dékán, Fehér Dániel azonban kiállt érte, és Feri maradhatott a hallgatók sorában. 1953-ban szerzett diplomát. Szakmai munkáját a zalai és vasi erdőben kezdte, 1959-ben tért vissza Sopronba. A Hegyvidéki Erdészeti vezetői székéből vonult nyugdíjba.

Utolsó éveit légzési nehézségei zavarták. Mivel én is ilyen bajokkal kínlódom, ugyanazon kórházi osztályt látogattuk, és hetente hívtuk egymást és tudakoltuk betegségünk állását. Legutóbb a megszokott kedves bariton helyett áldozatos lelkű asszonya, Erzsike jelentkezett Feri halálhírével. Azóta elnémult a telefonvonal, mert ahol Feri van, oda nem vezet telefondrót. Július 2-án temették a soproni Szent Mihály temetőben. Kedves, jó kolléga volt, hűséges barát, és a telefonban már soha nem hallom hívasát. Elnémult a hang, és most fájdalommal búcsúzunk Tőle. Isten Veled, Feri! Nyugodj békében!

Dr. Szodfridt István

Szálloda a Zselicben

Változó világunkban az erdőgazdálkodók igyekeznek a kor kihívásainak eleget tenni. Keresik az új megoldásokat, és olyan tevékenységeket is felvállalnak, amelyek korábbi ismereteink szerint nem tartoztak a szorosán vett erdőgazdálkodásba. Ide sorolható, hogy a SEFAG Zrt. szállodát nyitott a zselici erdők közepén, Kardosfán.

Az egykori Esterházy erdészlak fennállása óta mindig erdészeti célokat szolgált – legutóbb, 1984 óta a SEFAG legelőgánsabb, s legnagyobb befogadó képességű vadászházaként működött. A napjainkra szükségessé vált felújításához a cég kereste a pénzügyi lehetőségeket, és pályázatok révén jutott forrásokhoz egy, a meglévő vadászház átépítésével és jelentős kibővítésével járó ökoturisztikai centrum kialakítására. A 450 millió forintos beruházáshoz az ÁPV Zrt. tőkeemelés címen 129 millió forintot juttatott, a Regionális Operatív Program keretében 136 millió forintot kaptak, a fennmaradó összeget a SEFAG Zrt., saját forrásból fedezte.

A beruházás sikeresen megvalósult és október 17-én *dr. Kolber István* államtitkár, valamint *Koleszár István*, az ÁPV Zrt. erdészeti és agrárgazdasági igazgatója ünnepélyesen felavatták a Hotel Kardosfa*** Ökoturisztikai Központot.

– Somogy legértékesebb erdei, szigorúan védett területei a Zselicben találhatók, emiatt a vadlétszámot csökkentenünk kellett. Ha kevesebb a vad, kevesebb vadászvendéget tudunk fogadni – mondta *Barkóczy István* vezérigazgató. – Ezért gondoltunk arra, amikor a felújításra érett kardosfai vadászház jövőjét latolgattuk, hogy inkább az ökoturizmus felé nyitunk. Kardosfa – amellet, hogy nyugalmat sugárzó, gyönyörű erdők veszik körül – földrajzi elhelyezkedése miatt is igazi turistaparadicsommá nőheti ki magát, ahonnan gyalogos, kerékpáros, lovas vagy buszos kirándulások is megtehetőek. Egyforma távolságra van a villányi borvidék vagy a Balaton-part, de el lehet menni Igalba, Hévízre is. Kerékpárral pedig felkereshető Szenna, Bánya, Bőszénfa, Patca és a környék számos más kirándulóhelye. Az sem utolsó szempont, hogy az új létesítmény a hátrányos helyzetű térségben huszonhárom embernek ad megélhetési lehetőséget, míg a külső kapcsolatok (lovas turizmussal, programszervezéssel, utaztatással stb. foglalkozó

A felújított vadászház főbejárata

Háziak, vendégek az avatási ünnepségen

Az épületegyüttes látványa a park felől

vállalkozások) révén legalább további ötven ember, illetve család megélhetését segíti.

A wellness szolgáltatásokat is nyújtó szálloda negyvennyolc férőhellyel rendelkezik. A csendes, nyugodt környezet kiválóan alkalmas elmélyültebb

programok lebonyolítására: konferenciák, továbbképzések, termékbemutatók, *állófogadások* és egyéb szakmai, vállalati, illetve családi rendezvények helyszíne is lehet, melyhez a szükséges technikai háttér rendelkezésre áll.

Kép és szöveg: **Detrich Miklós**